



พลวัตเดี่ยวขิมเพลงลาวแพน ทางหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

The Dynamics of Laopan Solo for Khim of Luang Pradit Phairoh (Sorn Silapabanleng)



รมณีย์ เรือนช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2564

พลวัตเดี่ยวขิมเพลงลาวแพน ทางหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)



ปริญญาานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา  
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

The Dynamics of Laopan Solo for Khim of Luang Pradit Phairoh (Sorn Silapabanleng)



A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of MASTER OF ARTS  
(Ethnomusicology)

Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

2021

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

พลวัตเดี่ยวขิมเพลงลาวแพน ทางหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

ของ

รมณีย์ เรือนช้าง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยามหาวิทยาลัย

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพิกา รอดสงการ)

(รองศาสตราจารย์จรัญ กาญจนประดิษฐ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ จำนงค์สาร)

ชื่อเรื่อง	พลวัตเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน ทางหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)
ผู้วิจัย	รมณีย์ เรือนช้าง
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2564
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพิกา รอดสการ

การศึกษาวิจัยเรื่อง พลวัตเดี่ยวเพลงลาวแพน ทางหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน ผู้วิจัยได้เลือกกรณีศึกษาพลวัตเดี่ยวเพลงลาวแพน ทางหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จากการวิเคราะห์เพลงจากบุคคลข้อมูล 3 คน คือ อาจารย์ชนก สาคริก อาจารย์ณัฏวิวีร์ สดคมขำ และอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ ซึ่งเป็นตัวแทน ในแต่ละยุค เพื่อหาความเป็นพลวัตทางเดี่ยวซิมดังกล่าว พบว่า ทางหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) โดยภาพรวมสามารถพิจารณาความสอดคล้องของทำนองเพลงได้ว่า เดี่ยวซิมของอาจารย์ชนกและอาจารย์ณัฏวิวีร์ มีความสอดคล้องของทำนองใกล้เคียงกันมากที่สุด พบว่าเพลงลาวแพนใหญ่ ลาวสมเด็จ ลาวลอดค้าย และซุ่มลาวแพน ในเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน มีทำนองที่สอดคล้องกันอย่างน้อย แต่ทำนองในเพลงลาวแพนน้อย ทำนองของอาจารย์ชนก และอาจารย์รัฐนิน กลับมีทำนองสอดคล้องใกล้เคียงกันมากกว่าทำนองของอาจารย์ณัฏวิวีร์ ซึ่งจากการเปรียบเทียบทำนองทั้ง 3 ทางแล้ว เดี่ยวซิมเพลงลาวแพนของอาจารย์รัฐนิน จะมีความแตกต่างจากเดี่ยวซิมของอาจารย์ชนก และอาจารย์ณัฏวิวีร์ มากที่สุด ปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางดนตรีที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน โดยการเปลี่ยนแปลงนั้น พบว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากขนบธรรมเนียมทางดนตรีไทย มีการปลูกฝังและปฏิบัติกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน แต่เนื่องจากขนบธรรมเนียมบางประการนั้นขัดต่อการดำรงอยู่ของบทเพลงเดี่ยว การยึดหยุ่นให้เหมาะสมกับผู้เรียน เหมาะสมกับสถานการณ์ จึงจะทำให้เพลงเดี่ยวยังคงอยู่ในวัฒนธรรมดนตรีไทยสืบไป

คำสำคัญ : พลวัต, ซิม, ทางเดี่ยว, เพลงลาวแพน

Title	The Dynamics of LaoPan Solo for Khim of Luang Pradit Phairoh (Sorn Silapabanleng)
Author	ROMMANEE RUEANCHANG
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2021
Thesis Advisor	Assistant Professor Tepika Rodsakan , Ph.D.

The objectives of this study are to investigate dynamics of LaoPan dulcimer (Khim) solo performance and to study the factors affecting the dynamics of LaoPan dulcimer solo performance. A case study, 'the Dynamics of LaoPan Solo for Khim of Luang Pradit Phairoh (Sorn Silapabanleng)', was selected. The songs were analyzed by three people, Ajarn Chanok Sakrik, Ajarn Nattawee Sodkomkham and Ajarn Rattanin Akarasinthanyachot, who represented each era in order to identify the dynamics of the dulcimer. It was found that the Luang Pradit Phairoh Foundation (Sorn Silapabanleng) as a whole could consider the consistency of the melody that the solo dulcimer of Ajarn Chanok and Ajarn Nattawee had the most similar harmonies. It was found that Lao Pan Yai, Lao Somdet, Lao Lod Khai and Soom Lao Pan in Lao Pan solo dulcimer songs had the most consistent melodies. However, the melodies in the Lao Pan Noi song by Ajarn Chanok and Ajarn Rattanin had a more consistent melody than the melody of Ajarn Nattawee. Based on the comparison of the three melodies, the Lao Pan dulcimer of Ajarn Rattanin differed the most from the solo dulcimer of Achan Chanok and Ajarn Nattawee. Regarding the factors affecting the dynamics of Lao Pan dulcimer solo performance, it was found that the change in music was caused by both external and internal factors. The change was found to be an evolutionary or gradual change, as Thai musical traditions have been cultivated and practiced for a long time, and also because some customs are against the existence of a solo song, flexibility to suit the learner, and appropriateness for a situation that will allow the solo song to remain in Thai musical culture forever.

Keyword : Dynamics, Dulcimer (Khim), Solo, Lao Pan song

## กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพิกา รอดสการ อาจารย์ที่ปรึกษา ปรินญาณีพนธ์ รองศาสตราจารย์จรัญ กาญจนประดิษฐ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ จำนงค์ สาร ประธานและกรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้ให้ความกรุณาดำเนินการสอบให้กับผู้วิจัย ให้ คำแนะนำและชี้แนะ ตลอดจนให้ความเมตตาและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณอาจารย์ ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชีย คณะ ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือชี้แนะแนวทาง อบรมผู้วิจัย ช่วยปรับแก้ไขปรินญาณีพนธ์เล่มนี้จนสมบูรณ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ ทุกท่านที่ ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการต่าง ๆ ในระหว่างช่วงการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ชนก สาคริก อาจารย์ ดร.ณัฏวีร์ สดคมขำ อาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ บุคคลข้อมูลในงานวิจัย ที่ให้ความเมตตา เอื้อเฟื้อ สละเวลาให้ผู้วิจัยได้ศึกษา และให้ คำชี้แนะในการทำปรินญาณีพนธ์เล่มนี้

ขอขอบคุณ คุณชยุติ ทศนวงศ์วรา คุณนันทนัช ชาวไร่อ้อย คุณธีรวิท กลิ่นจ้อย คุณวุฒินันท์ นาฏสกุล คุณณันทิกา นทีธร คุณกัญญาภัค อุ่นจิตอนุสรณ์ คุณอริสรา ศรีนวล และเพื่อน ๆ พี่น้อง ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชียทุกคน ที่ให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือผู้วิจัยมาเป็นอย่างดีโดย ตลอด และเพื่อนร่วมรุ่นโครงการ 4+1 รุ่นแรกของภาควิชา ที่ร่วมทุกข์ร่วมสุข คอยเป็นกำลังใจให้กัน เสมอมา

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ ครอบครัวอันเป็นที่รักของผู้วิจัย ผู้เป็นกำลังใจหลัก สำคัญ เลี้ยงดูส่งเสียผู้วิจัยมาอย่างดี และขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน จนทำ ให้งานวิจัยครั้งนี้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

รมณีย์ เรือนช้าง

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ .....	ช
สารบัญรูปภาพ .....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ .....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ .....	7
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม .....	8
1. เอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้องกับพลวัต .....	8
2. เอกสารและตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับchim .....	11
3. เอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเพลงลาวแพน .....	13
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย .....	16
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	16



ชั้นเรียบเรียงและจัดกระทำข้อมูล .....	16
เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย .....	17
ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล .....	17
ขั้นตอนการสรุปข้อมูล .....	17
บทที่ 4 ผลการวิจัย .....	18
พลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน .....	19
การแบ่งวรรคเพลง .....	19
บันไดเสียง .....	21
คีตลักษณ์ .....	24
ทำนองเพลง .....	34
ปัจจัยที่ส่งผลต่อพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน .....	68
การเปลี่ยนแปลงในดนตรี .....	68
ภูมิหลัง .....	69
สาเหตุและข้อสมมติทางการเปลี่ยนแปลงทางดนตรี .....	77
ระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลง .....	82
ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางดนตรี .....	82
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	84
สรุปผลการวิจัย .....	84
อภิปรายผลการวิจัย .....	88
ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยต่อไป .....	90
บรรณานุกรม .....	91
ภาคผนวก .....	93
ประวัติผู้เขียน .....	149



## สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 อาจารย์ชนก สาคริก.....	69
ภาพประกอบ 2 อาจารย์ ดร.ณัฏวีร์ สดคมขำ .....	71
ภาพประกอบ 3 อาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์ไชติ.....	72



## บทที่ 1

### บทนำ

#### ภูมิหลัง

“ซิม” เครื่องดนตรีต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยเข้ามาในฐานะเครื่องดนตรีจีนที่ประกอบการแสดงงิ้วหรือเทศกาลงานรื่นเริงต่าง ๆ โดยในสมัยนั้น ซิมก็เป็นเครื่องดนตรีที่ชาวสยามได้ให้ความสนใจอยู่ในระดับหนึ่ง โดยสังเกตได้จาก พระประดิษฐไพเราะ (มี ดุริยางกูร) ครูดนตรีไทยในสมัยรัชกาลที่ 4 มีความประทับใจในเสียงและ บทเพลงของซิม จึงจำทำนองการตีซิมจากที่ได้ยินนั้นนำมาแต่งเพลง คือเพลงซิมใหญ่ และซิมเล็ก โดยภายหลังเพลงซิมเล็กได้ขยายจนครบเป็นเพลงเถา จึงสามารถอนุมานได้ว่า ซิม เป็นเครื่องดนตรีต่างชาติที่ได้รับความสนใจตั้งแต่ในสมัยนั้น ในสมัยรัชกาลที่ 6 ซิมได้มีบทบาทในวงดนตรีไทยมากขึ้น เมื่อครูมนตรี ตราโมท ครูดนตรีไทยในยุคสมัยนั้น ได้นำซิมเข้ามาประสมในวงเครื่องสายไทยเป็นครั้งแรก โดยหากเมื่อนำซิมเข้าไปเล่นร่วมกับวงเครื่องสาย จะใช้ชื่อว่า วงเครื่องสายผสมซิม ส่วนในเรื่องการเดี่ยวซิมนั้น จุดประสงค์การบรรเลงเดี่ยวซิม จุดประสงค์สามารถแบ่งออกเป็น 2 ข้อ คือ 1. เพื่อแสดงทักษะผู้บรรเลง กล่าวคือผู้บรรเลงมีความสามารถในการบรรเลงเทคนิคพิเศษต่าง ๆ ในบทเพลง ตลอดจนสามารถจดจำทำนองเพลงได้อย่างแม่นยำ 2. เพื่อแสดงทักษะผู้ประพันธ์ท่วง คือ ผู้บรรเลงได้ถ่ายทอดท่วงเพลงเดี่ยว ซึ่งในขณะที่บรรเลงทำนองเพลงได้แสดงศักยภาพของผู้ประพันธ์ เพลงที่นำมาบรรเลงนั้นก็จะเป็นเพลงที่มีลักษณะพิเศษเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บรรเลงได้แสดงทักษะ เช่น เพลงเดี่ยวสุรินทรานู เพลงเดี่ยวพญาโคก เพลงเดี่ยวนกขมิ้น เพลงเดี่ยวลาวแพน โดยแต่ละเพลงนั้นก็จะมีความยากและง่ายตามลำดับ

เพลงเดี่ยวลาวแพน เป็นเพลงสำหรับบรรเลงเดี่ยวซิม ที่นักดนตรีไทยนิยมนำมาบรรเลง เป็นเพลงที่มีอัตราจังหวะ 2 ชั้น หน้าทับลาว โดยเพลงลาวแพนมีต้นเค้ามาจากเพลงที่นิยมร้องเล่นกันในหมู่เขลยลาวที่ไทยได้กวาดต้อนมาจากเมืองเวียงจันทน์ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ลาวแพนในอีกแง่มุมหนึ่ง มาจากคำว่าลาวแคน คือวงดนตรีที่ขับลำนำและเป่าแคนลำลองไปด้วย นิยมมากในหมู่มากในท้องถิ่นอีสาน เนื่องจากมีท่วงทำนองไพเราะและแปลกใหม่ นักดนตรีไทยจึงได้นำทำนองมาพัฒนาเป็นท่วงเดี่ยว ชนก สาคกริก (2553, น. 127) ได้อธิบายไว้ว่า เครื่องดนตรีในวงเครื่องสายที่นิยมนำเพลงลาวแพนมาทำเป็นท่วงเดี่ยวส่วนใหญ่จะมี จะเข้และซิม เนื่องจากเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดนี้สามารถทำเสียงประสานกันเองในตัวได้ ทำให้มีท่วงทำนองที่คล้ายคลึงกับเสียงแคน จึงสามารถสื่อความหมายของบทเพลงให้ออกธรรมชาติที่เป็นสำเนียงลาวได้มาก โดยเฉพาะเดี่ยวลาวแพนที่เป็นท่วงซิมนั้น ได้มีครูดนตรีไทยหลายท่านได้ประดิษฐ์ท่วงเดี่ยวไว้

มากมาย เช่น ทางอาจารย์ ทานตะวัน นวรัตน์ ณ อยุธยา ทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ทางศาสตราจารย์ ดร. อุทิศ นาคสวัสดิ์ ทางอาจารย์สุวิทย์ บวรวัฒนา เป็นต้น โดยแต่ละทางนั้นมีเอกลักษณ์เฉพาะทาง ซึ่งแสดงถึงศักยภาพของครูแต่ละท่าน

การสืบทอดทางเพลงเด็วย่นั้น ครูดนตรีไทยแต่ละท่านจะถ่ายทอดเพลงเด็วยให้กับลูกศิษย์ แต่เนื่องจากเพลงเด็วยถือว่าเป็นเพลงชั้นสูงของดนตรีไทย ครูจะพิจารณาว่าศิษย์คนไหนสมควรที่จะได้ต่อเพลงเด็วย โดยลูกศิษย์จะต้องมีคุณสมบัติพร้อมทั้งด้านทักษะฝีมือรวมไปถึงด้านคุณธรรมจริยธรรม เมื่อครูผู้สอนเห็นว่าศิษย์คนใดมีคุณสมบัติครบถ้วนแล้วก็จะต่อเพลงเด็วยให้ ลักษณะการต่อเพลงเด็วยก็จะมีขอบประเพณีนี้สืบเนื่องมาตั้งแต่อดีต จากรุ่นครูได้สืบทอดทางเพลงมาจนถึงรุ่นลูกศิษย์ การถ่ายทอดเพลงในแต่ละครั้งนั้นครูผู้สอนอาจจะถ่ายทอดตามต้นฉบับที่ตนได้ต่อมาหรือมีการเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมเทคนิคบางอย่าง โดยมีจุดประสงค์อาจจะเพื่อให้เหมาะสมกับลูกศิษย์ที่ตนจะถ่ายทอดให้ หรือในช่วงเวลานั้นลักษณะเทคนิคบางอย่างกำลังเป็นที่นิยม เนื่องจากความต้องการรับรสทางดนตรีที่เปลี่ยนไปตามกาลเวลาจึงอาจส่งผลให้เกิดพลวัตในเพลงนั้น ๆ หนึ่งปัจจุบันมีการแข่งขันดนตรีไทย หลายสถาบันที่เลือกใช้เพลงเด็วยเป็นเพลงในการตัดสิน ผู้ที่เข้าร่วมในการแข่งขันใช้เพลงเด็วยเพลงเดียวกัน ความแตกต่างกันจะอยู่ตรงที่ทางของผู้เข้าแข่งขันเลือกนำมาบรรเลง เพื่อเพิ่มความพิเศษและเป็นเอกลักษณ์มากยิ่งขึ้น ได้มีการปรับปรุงทางเพลงให้มีความยากและท้าทายมากยิ่งขึ้น อาจจะมีการคงทำนองเดิมไว้และใส่ลูกเล่นเพิ่มเติม เช่น สะบัด ขยี้ เพื่อเพิ่มสีสันให้กับทางเพลงมากยิ่งขึ้น ทางเด็วยเหล่านั้นจึงถูกพัฒนาขึ้นตามโอกาสต่าง ๆ แต่ทางเด็วยที่ถูกพัฒนาขึ้นนั้นยังถือเป็นทางของครูหรืออาจารย์คนเดิม เพียงแต่มีการเพิ่มเทคนิคลูกเล่นขึ้นเพื่อให้เข้ากับยุคหรือสมัยที่เปลี่ยนไป เพราะฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงของทางเพลงนั้นสามารถบ่งบอกถึงรสนิยมของตัวบุคคลหรือรสนิยมของทางเพลงในแต่ละช่วงเวลา

เด็วยซิมเพลงลาวแพน ทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นทางเพลงที่หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้ถ่ายทอดให้กับ ครู บรรเลง สาคริก (ศิลปบรรเลง) โดยทางที่นำมาบรรเลงนั้นมีความพิเศษแตกต่างออกไปจากทางอื่น กล่าวคือมีทางสำหรับบรรเลงคลอร้องเรียกว่า “ทำนองว่าดอกเพลงลาวแพน” เป็นการเรียกในเชิงเปรียบเทียบทำนองคลอร้อง เพลงลาวแพนมีลักษณะคล้ายกันคือ ผู้บรรเลงจะต้องกรอสายซิมให้มีท่วงทำนองในการเอื้อนคำร้องเพลงลาวแพน ทางเด็วยซิมเพลงลาวแพน ทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ประกอบด้วยทำนองเพลง 5 เพลง คือ 1. เพลงลาวแพน 2. เพลงลาวสมเด็จ (ทางเด็วย) 3. เพลงลาวลอดค้าย 4. เพลงลาวแพนน้อย (สาวตักกี) และออกทางซุ่ม โดยแนวการดำเนินทำนองเพลงที่แตกต่างจากทางเด็วยของครูท่านอื่น คือเมื่อเริ่มต้นการบรรเลงแนวเพลงจะดำเนินไปอย่างช้า ๆ

และเร็วขึ้นตามลำดับ อาจารย์ชนก สาคกริก เป็นบุคคลรุ่นที่ 3 ที่ได้รับการถ่ายทอดเพลงเดี่ยวลาวแพนนี้จากผู้ที่เป็นมารดาคือ ครู บรรเลง สาคกริก โดยหลังจากนั้น อาจารย์ชนกได้ถ่ายทอดเพลงเดี่ยวลาวแพนทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ให้กับลูกศิษย์หลายสถาบัน จนกระทั่งปี พ.ศ. 2524 ได้มีการจัดมหกรรมดนตรีศรีศตวรรษเพื่อเฉลิมฉลองในวาระครบ “ร้อยปีเกิด” ของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ณ.โรงละครแห่งชาติ มีชุดการบรรเลงซิมหมู่ เพลงลาวแพน ทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) โดยใช้นักดนตรีจำนวน 58 คน และหลังจากนั้นอาจารย์ ชนก สาคกริก ก็ได้ถ่ายทอดทางเพลงให้ลูกศิษย์อีกมากมาย เพลงลาวแพนทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ถือว่าเป็นเพลงเดี่ยวทางหนึ่งที่มีความนิยมเป็นอย่างมาก โดยผ่านการถ่ายทอดจากครูไปยังลูกศิษย์ต่อ ๆ กันไป ในการประกวดแข่งขันเพลงเดี่ยวลาวแพน จึงมักจะมีผู้แข่งขันนำทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) นำมาประกวดแข่งขันเป็นจำนวนมาก

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน ทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) มาศึกษาประวัติที่มาของทางเพลง วิเคราะห์โครงสร้างทำนองเพลงและเทคนิคในการบรรเลง จากนั้นผู้วิจัยจะทำการสืบค้นลูกศิษย์ที่ได้ต่อทางเดี่ยวเพื่อศึกษาพลวัตของทางเดี่ยวซิมลาวแพนของทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะหาปัจจัยที่ส่งผลต่อพลวัตทางเดี่ยวเพลงลาวแพน

### ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน

### ความสำคัญของการวิจัย

เพลงเดี่ยวลาวแพนถือว่าเป็นเพลงเดี่ยวที่เป็นที่นิยมและเป็นเอกลักษณ์ของซิม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีครูดนตรีไทยได้ประพันธ์ทางเดี่ยวซิมลาวแพนไว้มากมาย ซึ่งแต่ละทางมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไป แต่ละทางนั้นได้มีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น เมื่อระยะเวลาผ่านทางเพลงมีการปรับเปลี่ยนทางด้วยสาเหตุต่าง ๆ การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพลวัตทางเดี่ยวซิม จึงเป็นการศึกษาเพื่อทราบถึงสาเหตุในการเปลี่ยนแปลงทางไปจากทางเดิม

### ขอบเขตการวิจัย

พลวัตทางเดี่ยวขิมเพลงลาวแพน ผู้วิจัยมีขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. เพลงเดี่ยวลาวแพนที่จะนำมาศึกษาพลวัตทางเดี่ยวขิมเพลงลาวแพนในครั้งนี้ จะนำทางเดี่ยวของมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) โดยอิงหลักฐาน ไฟล์เสียง ไม้ตเพลง วีดิทัศน์ของบุคคลข้อมูล นำมาศึกษาโครงสร้างและบันทึกไม้ตเดี่ยวขิมลาวแพน
2. ผู้วิจัยคัดเลือกบุคคลข้อมูล จำนวน 3 คน โดยบุคคลข้อมูลได้ถูกถ่ายทอด เพลงเดี่ยวลาวแพน ทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้แก่ อาจารย์ชนก สาคกริก อาจารย์ณัฐวีร์ สดคมขำ และอาจารย์รัฐนิน อัครสินธัญชาติ ซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละยุคที่ต่างกัน
3. ศึกษาทางเพลงเดี่ยวลาวแพนทั้ง 2 ทางที่กล่าวไว้ในข้อที่ 1 โดยศึกษาว่าทางเพลงในปัจจุบัน มีการบรรเลงอย่างไร มีการบรรเลงที่แตกต่างไปจากทางเดิมหรือไม่ รวมถึงหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนทางเพลงนั้น ๆ โดยใช้ข้อสมมติการเปลี่ยนแปลงทางดนตรี ของ ศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี นำมาวิเคราะห์ปัจจัยของการเกิดพลวัต

### ข้อตกลงเบื้องต้น

1. The Dynamics of Laopan Solo for Khim of Luang Pradit Phairoh (Sorn Silapabanleng) โดยคำว่า Dynamics ในบริบทดนตรีไทยนี้ มีความหมายว่า พลวัต





2. ผู้วิจัยได้ใช้ระบบการบันทึกไม้ตเป็นอักษรไทยสำหรับขิมดังต่อไปนี้

ด	แทนเสียง	โด
ร	แทนเสียง	เร
ม	แทนเสียง	มี
ฟ	แทนเสียง	ฟา
ช	แทนเสียง	ชอล
ท	แทนเสียง	ที

3. ผู้วิจัยใช้โน้ตขิมระบบ โน้ตเพลงไทย 3 แแถว ซึ่งโน้ตขิมระบบ 3 แแถว มีลักษณะดังนี้  
บรรทัดบนสุดคือ เสียงสูง บรรทัดกลางคือ เสียงกลาง และบรรทัดล่างสุดคือ เสียงต่ำ เช่น

ด	ล	ด	ช	ด							
ล	ล	ช	ช	ล	ช	ช	ช	ล	ช		
				ม	ม	ร	ด	ม	ม	ร	ด

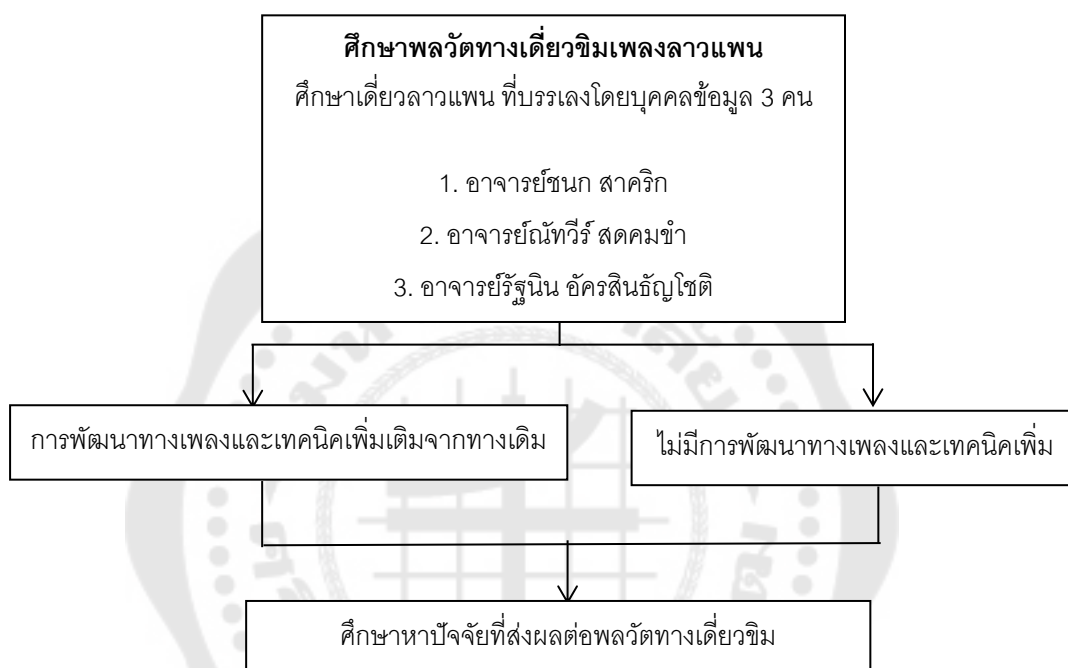
4. ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องหมายและสัญลักษณ์แทนศัพท์สังคีตดังต่อไปนี้

- 3.1  หมายถึง การชะบັด
- 3.2  หมายถึง การเว้นว่างตัวโน้ต 1 ตัว
- 3.3  หมายถึง การกรอลากจากโน้ตหนึ่งไปยังโน้ตอีกตัวหนึ่ง
- 3.4  หมายถึง การไปรยเสียง



### กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล ให้ครอบคลุมและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้



### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางดนตรีของเพลงเดี่ยวลาวแพน ทางมูลนิธิการดนตรีศึกษา บุคคลข้อมูล 3 คน ได้แก่ อาจารย์ชนก สาคกริก อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ และอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ และทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดพลวัตในทางเดี่ยวลาวแพน

### นิยามศัพท์เฉพาะ

พลวัต	หมายถึง	การเปลี่ยนแปลงรูปแบบทำนองต้นฉบับสู่รูปแบบ
ทำนองของผู้ถูกถ่ายทอดในแต่ละรุ่น		
ทาง	หมายถึง	วิธีการดำเนินทำนองที่มีการประพันธ์ขึ้นใหม่ โดยจะ ใช้คำว่าทาง ตามด้วยชื่อผู้ประพันธ์ เช่น ทางอาจารย์ ก. ทางอาจารย์ ข.
ทางต้นฉบับ	หมายถึง	ทางเพลงดั้งเดิม ทางที่ผู้ประพันธ์แต่งขึ้นเองทั้งหมด
ลาก	หมายถึง	การรอกเสียงหนึ่งแล้วเลื่อนมือไปกรอกอีกเสียงหนึ่ง โดยระหว่างการเลื่อนมือจะไม่หยุดกรอก



## บทที่ 2

### ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวិวัฒนาการทางเด็ยวchim กรณศึกษาเพลงเด็ยวลาวแพน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นเอกสารและตำราทางวิชาการ และเอกสารงานวิจัย มาใช้เป็นข้อมูล ประกอบการศึกษาครั้งนี้ โดยได้แบ่งเป็นเอกสารตำราทางวิชาการและเอกสารงานวิจัยดังนี้

1. เอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้องกับพลวัต
  - 1.1 นิยามและความหมายที่เกี่ยวข้องกับพลวัต
  - 1.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง
2. เอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้องกับchim
  - 2.1 ประวัติและความเป็นมาของchimไทย
  - 2.2 ลักษณะทางกายภาพของchimไทย
3. เอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเพลงลาวแพน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### 1. เอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้องกับพลวัต

##### 1.1 นิยามและความหมายที่เกี่ยวข้องกับพลวัต

พนม ลิมอารีย์ (2529, น. 1) พลวัต หมายถึง ภาวะความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไป อยู่ตลอดเวลา การเคลื่อนไหวนี้มีได้ทั้งการเคลื่อนไหวที่สังเกตเห็นได้ และการเคลื่อนไหวที่สังเกตเห็นไม่ได้

ณรงค์ เติ้งประชา (2532, น. 11-12) กล่าวว่า วัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สาเหตุหลักเนื่องจากปัญหาที่มนุษย์ประสบประกอบกับความต้องการของมนุษย์และอาจจำแนก สาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมออกเป็นข้อย่อย ๆ ได้ดังนี้

1. เนื่องจากการทะนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อปรุงแต่งวัฒนธรรมของตนให้ เจริญงอกงามขึ้นมีการคิดค้นวัฒนธรรมใหม่ มีการปรับปรุงดัดแปลงวัฒนธรรมเดิมให้เหมาะสมกับ สังคมปัจจุบัน ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

2. การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติอันได้แก่ สภาพของดินฟ้าอากาศ ซึ่ง เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเช่น ความเสื่อมคุณภาพของเนื้อดิน น้ำท่วม ลมพายุ ความแห้งแล้งและ ความหนาวเย็นการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติดังกล่าวกระตุ้นให้มนุษย์ประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อ

ควบคุมการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเช่น ผลิตปุ๋ยเพื่อทำให้เนื้อดินอุดมสมบูรณ์ ประดิษฐ์เครื่องปรับอากาศเพื่อขจัดความร้อนอบอ้าวของอากาศ อันทำให้วิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป

3. การเปลี่ยนแปลงในความต้องการของมนุษย์ โดยเหตุที่มนุษย์มีเชาวน์ปัญญา สูงความนึกคิดของมนุษย์จึงเป็นไปอย่างกว้างขวาง กล่าวกันว่ามนุษย์เป็นทาสของความนึกคิดของตนเองอยู่ตลอดเวลาและความนึกคิดนี้ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในความต้องการของมนุษย์ ฉะนั้นมนุษย์จำเป็นต้องแสวงหาสิ่งตอบสนองความต้องการของตนที่เพิ่มขึ้นโดยลำดับเช่น คิดค้นใหม่ ๆ และวิธีการใหม่ ๆ ขึ้นมาอันเป็นผลให้วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป

4. การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทางสังคม สังคมมนุษย์ย่อมอยู่ไม่คงที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่ตลอดเวลาเช่น จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีการแข่งขันกันสูงขึ้น ตลอดจนการขัดแย้งระหว่างชนชั้น (Class conflict) เพิ่มมากขึ้นอันเป็นปัญหามนุษย์ จึงต้องหาวิธีการและสร้างระเบียบปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาย่างยากดังกล่าว ดังนั้นวัฒนธรรมของมนุษย์ย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย

5. การแลกเปลี่ยนหยาบย้อมวัฒนธรรมมนุษย์ในสังคมต่าง ๆ มีการติดต่อสื่อสารอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้การคมนาคมติดต่อถึงกันเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว การแลกเปลี่ยนหยาบย้อมวัฒนธรรมจึงเป็นไปอย่างกว้างขวาง

6. วัฒนธรรมอาจเปลี่ยนแปลงได้จากการพัฒนาการของความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สังคมสร้างขึ้นเองหรือรับเอาจากสังคมอื่นมาใช้เช่น จากการที่ผู้คนมีความรู้มากขึ้นทำให้เปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อเดิม

7. วัฒนธรรมอาจเปลี่ยนแปลงได้เนื่องจากความประสงค์ของผู้มีอำนาจในสังคม ดังตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลงด้านการแต่งกายและด้านอื่น ๆ ในสมัยจอมพลป. พิบูลสงคราม อดีตนายกรัฐมนตรีของไทยเมื่อประมาณ พ.ศ. 2481-2487

8. เนื่องจากการมองเห็นประโยชน์และความจำเป็นของสิ่งนั้น ๆ ทำให้ผู้คนรับเอาวัฒนธรรมนั้น ๆ มาใช้ในการดำเนินชีวิตเช่น เมื่อมีประชากรมากขึ้นก็จำเป็นต้องอาศัยการผลิตแบบอุตสาหกรรม การใช้เครื่องมือเครื่องจักรในการผลิตการผลิตระบบโรงงาน (Factory System)

## 1.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี (2560, น. 1-23) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางดนตรี คือการเปลี่ยนแปลงในทางด้านดนตรีวิทยา ที่ประกอบด้วย จังหวะ ทำนอง สีสั่น หรือลุ่มเสียง การประสานเสียง หรือรูปแบบคีตลักษณ์ ส่วนความแตกต่างทางองค์ประกอบทางดนตรีก็ขึ้นอยู่กับ

รสนิยมของผู้สร้างสรรค์ทางดนตรี โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นคือการพูดถึงระยะเวลาหนึ่ง เปลี่ยนแปลงสู่อีกระยะเวลาหนึ่ง โดยสามารถศึกษาการเปลี่ยนแปลงในตัวดนตรีหรือเนื้อหาในดนตรี (In music) และส่วนที่เกี่ยวกับดนตรี (About music)

แนวทางวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมดนตรี ในส่วนของด้าน มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา สามารถนำแนวคิดการวิเคราะห์เชิงคุณภาพมาใช้ในการวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงทางดนตรีได้ดังต่อไปนี้

### 1. ระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลง (The Duration of change)

เป็นการพิจารณาในมิติของการใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างที่เป็นไปอย่างช้า ๆ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน โดยส่วนใหญ่แล้วระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงทางดนตรีไทย เกิดขึ้นอย่างช้า ๆ ค่อยเป็นค่อยไป โดยที่คนในวัฒนธรรมดนตรีไทย อาจจะไม่รู้สึก แต่ความเป็นจริงแล้วดนตรีไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน

### 2. ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง (The nature of change)

กล่าวถึงแนวคิดทางการวิเคราะห์ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบคือ

#### 2.1 การเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการ (Evolutionary)

#### 2.2 การเปลี่ยนแปลงแบบพัฒนา (Development)

#### 2.3 การเปลี่ยนแปลงแบบปฏิวัติ (Revolutionary)

### 3. มิติของการเปลี่ยนแปลง (The dimension of change)

การเปลี่ยนแปลงทางดนตรีสามารถวิเคราะห์จากมิติได้ดังนี้

#### 3.1 มิติเกี่ยวกับโครงสร้าง (Structure dimension)

#### 3.2 มิติเกี่ยวกับวัฒนธรรมดนตรี (Cultural music dimensions)

ปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงทางดนตรี สามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนักดนตรี เนื่องจากบุคคลดนตรีถือว่ามีส่วนสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของดนตรีมากที่สุด เพราะเป็นกลุ่มที่มีความใกล้ชิดมากที่สุด ดนตรีจะเปลี่ยนแปลงอย่างน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับบุคคลกลุ่มนี้ทั้งสิ้น โดยสาเหตุอาจจะแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ

#### 1.1 เกิดจากการลืม

#### 1.2 เกิดจากการเสริมแต่ง

2. ปัจจัยภายนอก เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ ภายนอกที่ส่งผล หรือมีอิทธิพล กับนักดนตรีโดยตรงและส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยมีปัจจัยเด่นชัด ดังนี้

#### 2.1 การรับวัฒนธรรมดนตรีจากภายนอก

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536, น. 138) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมมี สาเหตุมาจาก 4 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ หมายถึง เมื่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเปลี่ยนแปลง มนุษย์ก็ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

2. ปัจจัยทางด้านชีววิทยา หมายถึง เมื่อระบบชีวภาพของมนุษย์ ตกอยู่ภายใต้ ในการปกครองของผู้อื่น นั้นหมายถึงย่อมมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับวิถีชีวิตของผู้ถูกปกครอง

3. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ หมายถึง เมื่อค่าครองชีพเปลี่ยนแปลงไป ย่อมมี ผลกระทบต่อผู้คนในสังคมที่จะดิ้นรนเพื่อให้อยู่รอดด้วยวิธีการต่าง ๆ

4. ปัจจัยทางวัฒนธรรม หมายถึง เมื่อมีค่านิยมใหม่ทั้งที่เป็นวัตถุนิยมและ วัฒนธรรมใหม่แพร่กระจายเข้าสู่สังคม ก็ย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับผู้คนในสังคมนั้น ๆ

## 2. เอกสารและตำราทางวิชาการที่เกี่ยวกับขิม

### 2.1 ประวัติและความเป็นมาของขิมไทย

ชนก สาคกริก (2551, น. 4-7) ขิมเป็นเครื่องดนตรีที่นิยมบรรเลงเล่นกันทั่วไปในหลาย ประเทศทั้งในทวีปยุโรปและทวีปเอเชีย เครื่องดนตรีชนิดนี้น่าจะพัฒนามาจากเครื่องดนตรีประเภท “พิณ” ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงโดยเหนี่ยวสายให้เกิดเสียงด้วยนิ้ว ต่อมาจึงได้คิดประดิษฐ์ รูปร่างใหม่ให้เหมาะสมกับการใช้ไม้ตีไปบนสายให้เกิดเสียงแทนการใช้นิ้ว ในยุคกรุงรัตนโกสินทร์ มีการติดต่อค้าขายกับประเทศจีน จึงทำให้ชาวจีนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย เหตุนี้จึงทำให้ ชาวจีนบางคนได้นำเครื่องดนตรีมาด้วยหลายชนิด รวมไปถึงหยางฉิน มีครูดนตรีไทยได้เห็นและ พบว่าเป็นเครื่องดนตรีที่ไพเราะ จึงเกิดความสนใจและได้นำเครื่องดนตรีชนิดนี้เข้ามาบรรเลง กับเครื่องดนตรีไทยและนำมาประสมอยู่ในวงเครื่องสาย แต่เนื่องจากที่มาแล้วขิมไม่ใช่เครื่องดนตรี ไทยตามกำเนิด เมื่อนำมาประสมอยู่ในวงแล้วจึงใช้ชื่อว่า วงเครื่องสายผสมขิม

นิพนธ์ ธนรักษ์ และกัลลยานี ดวงฉวี (2540, น. 6) ขิมเป็นเครื่องดนตรีของจีนนำเข้ามา ในสมัยรัชกาลที่ 6 ในสมัยนั้นมักนำเอาเครื่องดนตรีต่างชาติเข้ามาบรรเลงผสมกับเครื่องดนตรี ของไทย ได้แก่ ขิม ออร์แกน ไวโอลิน และแอ็คคอร์ดียน สำหรับขิมจะได้รับความนิยมมากกว่า เครื่องดนตรีอื่น ๆ ในราวปี พ.ศ. 2467 หลวงไพเราะเสียงซอ (อุ้น ดุริยชีวิน) เล่าไว้ว่า เมื่อคราวที่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ทรงพระประชวร ทางกรมมหรสพได้จัดให้

พระยาอารักษ์นันทการณ (ผล ผลวัฒน์) เข้าไปเล่นนิทานถวายตามคำแนะนำของแพทย์หลวง และในครั้งเดียวกันนี้ กรมปีแพทย์หลวง ได้จัดเครื่องสายประเภทขิมไปบรรเลงข้างห้องพระบรรทม ด้วย โดยมี นายมนตรี ตราโมท เป็นคนแรกที่บรรเลงขิมร่วมวงถวายพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จนกระทั่งพระองค์ทรงหายจากอาการประชวร

พงศิลปี อรุณรัตน์ (2554, น. 83) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของขิมไว้ว่า ขิมเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเดี่ยว ๆ ไม่ได้ นำเอามาผสมกับวงดนตรีไทย ต่อมาราว ๆ รัชกาลที่ 5 มีการนำเอามาบรรเลงผสมกับวงเครื่องสายเช่น วงเครื่องสายปี่ชวา พบหลักฐานแผ่นเสียงโบราณเพลงพม่าห้าท่อน 3 ชั้น บรรเลงด้วยวงเครื่องสายปี่ชวา เป็นแผ่นเสียงที่บันทึกการบรรเลงที่ 5 ซึ่งใช้ขิมบรรเลงแทนจะเข้ อาจจะทำให้เพราะต้องการให้เสียงดังกว่า และเทคโนโลยีการบันทึกเสียงสมัยนั้นไม่ทันสมัย จึงจำเป็นต้องหาเครื่องดนตรีที่เสียงดังเพื่อบันทึกเสียงได้ดี หรือในสมัยนั้นมีการนำเอาขิมมาบรรเลงในวงเครื่องสายปี่ชวา เรียกว่า วงเครื่องสายผสมขิม โดยปรับปรุงวิธีการบรรเลงให้สอดคล้องกันไป จึงตัดจะเข้ออกไป เพราะระดับเสียงของเครื่องดนตรีทั้งสองอยู่ในความถี่เสียงที่ใกล้เคียงกันมาก

สุรพล สุวรรณ (2549, น. 150) เมื่อ พ.ศ. 2467 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประชวร แพทย์ถวายการแนะนำให้ทรงฟังนิทานหรือดนตรีเบา ๆ ประกอบกับเสวยพระโอสถ กรมมหรสพจึงจัดวงเครื่องสายเบา ๆ บรรเลงถวายข้างห้องพระบรรทมวงเครื่องสายนี้ได้เพิ่มขิมเข้ามาในวง ซึ่งอาจารย์มนตรี ตราโมท ก็ได้รับหน้าที่เป็นผู้ตีขิมในวังหลวงคนแรก และบรรเลงถวายทุกวันจนพระอาการหายเป็นปกติ

## 2.2 ลักษณะทางกายภาพของขิมไทย

ราชบัณฑิตยสถาน (2554, น. 93) ให้บทนิยามไว้ว่า ขิม เป็นเครื่องดนตรีจีนชนิดหนึ่ง รูปคล้ายพระจันทร์ครึ่งซีก ใ้ดี ขนาดยาวประมาณ 77 ซม. กว้างประมาณ 30 ซม. มีสายทำด้วยลวดทองเหลือง 42 สาย แต่ละสายมีหลักยึดหัวท้าย หลักด้านซ้าย (ของผู้ตี) เป็นหลักผูกสายตายตัว หลักด้านขวาสำหรับพันสายเพื่อเลื่อนซึ่งให้ตั้งหย่อนได้ตามต้องการตรงหน้าขิมมีหย่องรองสายยาวตลอด 2 อัน ทำเป็นรูปคล้ายประแจจีน หย่องแต่ละอันมีส่วนที่ยกสูงขึ้นสำหรับรับสายแต่ละเสียง อันละ 7 เสียง การเทียบเสียงใช้ 3 สายรวมเข้าเป็น 1 เสียง ในแต่ละหย่อง อันซ้ายแบ่งเสียงออกเป็น 2 ส่วน โดยซีกซ้ายเป็นเสียงสูง ซีกขวา (ของหย่องอันซ้าย) เป็นเสียงกลาง ทุก ๆ สายจะมีเสียงสูงต่ำ (ระหว่างซีกซ้ายกับซีกขวา) เป็น 5 คู่ของตัวเอง ส่วนหย่องอันขวาใช้ตีเพียงซีกเดียวเป็นด้านของเสียงต่ำ รวมทั้งหมดมี 21 เสียง



นิพนธ์ ธนรักษ์และกัลลยานี ดวงฉวี (2540, น. 9-11) ขิมเป็นเครื่องดนตรีซึ่งมีสายทองเหลืองพาดอยู่บนขิม ขิมของประเทศจีน มีช่องบนหน้าขิม 3 ช่อง ส่วนขิมของไทยมี 2 ช่อง สำหรับช่องใส่ขิมนั้นทำขึ้นเพื่อที่จะระบายอากาศภายในตัวขิม ฝาขิมมีการเขียนภาพเขียนทั้งแปด จึงเป็นที่มาของชื่อ ขิมเปียเขียน ต่อมาได้มีการพัฒนารูปแบบให้ขิมไทย โดยมีสองลักษณะคือ 1. ขิมเปียเขียน มีรูปร่างสวยงามขึ้น ส่วนตุ้กตาขิมจะแกะเป็นลวดลายไทย และเสียงของแต่ละตัวโน้ตจะเป็นเสียงเต็มไม่มีครึ่งเสียง 2. ขิมคางหมู

ภิกษิต เลณะสวัสดิ์ (2548, น. 1) ได้กล่าวไว้ว่า ขิมของไทยหรือของสยามนั้นรับมาจากชาวจีน ขิมแต่เดิมของชาวจีนมีหลายขนาดด้วยกัน ทั้งใหญ่และเล็กต่างกันนักดนตรีไทยคัดสรรขิมจากจีนมา 1 ประเภท และใช้บรรเลงร่วมกับวงเครื่องสายไทยมานาน แต่ไม่มีหลักฐานใดสามารถยืนยันว่าคนไทยตีขิมด้วงเพลงไทยตั้งแต่สมัยใด

### 3. เอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเพลงลาวแพน

ชนก สาคริก (2553, น. 127) เพลงลาวแพน เป็นเพลงที่นักดนตรีไทยนิยมนำมาบรรเลงเดี่ยวवादฝีมือกันมากเพลงหนึ่ง เพลงนี้มีต้นเค้าที่นิยมร้องเล่นกันในหมู่ชาวลาว ที่ไทยกวาดต่อมาจากเมื่อเวียงจันทน์ในยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น ท่วงทำนองเพลงลาวแพนมีความอ่อนหวาน รำพึงรำพันและโศกเศร้า เห็นจากเนื้อร้องเดิมที่บรรยายถึงความยากลำบากทุกขระทมใจที่ต้องพลัดบ้านพลัดเมืองมาอยู่ในต่างแดน นักดนตรีไทยคงจะเห็นว่าเพลงนี้มีท่วงทำนองที่ไพเราะ จึงนำมาปรุงแต่งท่วงทำนองใหม่ ให้เข้ากับอรรถรสของบทเพลงไทยที่มีสำเนียงลาว และเนื่องจากเค้าโครงเพลงนี้มีลักษณะพิเศษ ที่เปิดโอกาสให้ปรุงแต่งทำนอง จึงมีการคิดประดิษฐ์ทางเพลงที่แตกต่างกันออกไป

เชาว์มนัส ประภักดี (2552, น. 11) เพลงลาวแพนสันนิษฐานว่าถูกบันทึกหลังยุคสมัยเจ้าอนุวงศ์ ผู้แต่งได้ถ่ายทอดเนื้อเพลง แสดงถึงความคับแค้นใจของครูลาวที่มีต่อคนสยาม

### 4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนะชัย กอผจญ (2547) ศึกษาเพลงเดี่ยวลาวแพน ทางจะเข้ ทางครูละเมียด จิตตะเสวี ผลการวิจัยพบว่า เพลงเดี่ยวลาวแพนทางจะเข้สามารถแบ่งวรรคเพลงได้ทั้งสิ้น 291 วรรคเพลง ประกอบด้วยต้นเพลงลาวแพนใหญ่ 9 วรรคเพลง เพลงลาวแพนใหญ่ 47 วรรคเพลง เพลงลาวแพนน้อย 1 วรรคเพลง เพลงลาวสมเด็จ 2 วรรคเพลง เพลงลาวลอดค่าย 16 วรรคเพลง เพลงลาวขับไม้ 20 วรรคเพลง และเพลงลาวซุ่ม 92 วรรคเพลง บันไดเสียงที่พบประกอบด้วย บันไดเสียงมี บันไดเสียงที่ บันไดเสียงลา บันไดเสียงฟาและบันไดเสียงโด ลูกตกที่พบในเพลงล้วนเป็นโน้ตเสียงหลัก



ของบันไดเสียง คือลักษณะของเพลงเดี่ยวลาวแพนทางจะเข้ นั้นมีความเป็นเอกลักษณ์และความต่อเนื่องอันเกิดจากทำนองเพลงที่มีรูปแบบของการซ้ำทำนองอย่างชัดเจน มีการซ้ำทำนองระหว่างบทเพลงเกร็ดและตัวของบทเพลงเกร็ดเอง ซึ่งการทำนองนั้นก็มิได้ใช้ทำนองเพลงอย่างเดิมทั้งหมด แต่อย่างใดแต่ได้มีการตกแต่งทำนองโดยการสอดแทรกเทคนิคและเม็ดพรายในการบรรเลงไว้อย่างหลากหลายเทคนิคและเม็ดพรายในการบรรเลงมีทั้งสิ้น 10 ลักษณะคือ การสะบัดเสียงเดียว การสะบัดสามเสียง การปรับการไปรยเสียง การกระทบสายเสียงเดียว (ทิง-นอย) การกระทบสายสองสายเสียงเดียว การกระทบสายสองสายสองเสียง การกระทบสายสามสายเสียงเดียว การกระทบสายสามสายสองเสียงและการตบสาย

สุทธิ จันทร์ศรี (2561) ผู้วิจัย ไทยดำ : พลวัตวัฒนธรรมกับการดำรงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ผ่านดนตรี การศึกษาพบว่าวัฒนธรรมดนตรีไทยดำทั้ง 3 ประเทศมีลักษณะเฉพาะทางดนตรีที่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการดำรงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ ภายใต้บริบททางสังคมที่แตกต่างกันไป ได้แก่ 1) การคงสภาพของลักษณะเฉพาะทางดนตรีเพื่อต่อยอดย้ำจิตสำนึกความเป็นชาติพันธุ์ 2) การเลือกนำเสนอลักษณะเฉพาะทางดนตรีเพื่อสร้างความเด่นชัดของพรมแดนชาติพันธุ์บนพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย 3) การผสมผสานองค์ประกอบดนตรีเข้ากับดนตรีสมัยนิยมเพื่อต่อรองในเชิงคุณค่าสุนทรีย์และแสดงถึงศักยภาพทางดนตรีที่มีความทันสมัยทัดเทียมกับดนตรีกระแสหลัก 4) สร้างสรรค์องค์ประกอบทางดนตรีขึ้นใหม่ โดยส่งผ่านไปยังสมาชิกในชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน จนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวไทยดำที่สะท้อนจิตสำนึกของชาวไทยดำได้สะท้อนให้เห็นว่าชาวไทยดำสามารถเรียนรู้และสร้างสรรค์วัฒนธรรมดนตรีของตนให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอดนตรีของชาวไทยดำจึงได้รับการสืบทอดและทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อดำรงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ภายใต้พลวัตวัฒนธรรมที่ไม่หยุดนิ่งต่อไปได้

ณัฐดา นุ่มปราณี (2559) วิจัยเรื่อง “กระบวนการถ่ายทอดทางซิมเพลงเดี่ยวลาวแพนทางหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) : กรณีศึกษาอาจารย์ชนก สาคริก” เป็นงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษารูปและโครงสร้างของเพลงเพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดของอาจารย์ชนก สาคริก โดยใช้หลักการของดนตรีศึกษาหลักการทางจิตวิทยาการศึกษาและทฤษฎีดนตรีไทยผลการวิจัยพบว่า รูปแบบและโครงสร้างของทางซิมเพลงเดี่ยวลาวแพนทางหลวงประดิษฐไพเราะกรณีศึกษาอาจารย์ชนก สาคริก นั้นมีความแตกต่างจากทางอื่นคือมีบทเพลงทั้งสิ้น 7 บทเพลงดังนี้ ว่าดอก (บรรเลงคลอร้อง) เกริ่นนำลาวแพนใหญ่ ลาวสมเด็จ ลาวลอดค้าย ลาวแพนน้อยและซุ่มลาวแพน ซึ่งเป็นเพลงที่มีอัตราจังหวะ 2 ชั้นหน้าทับลาว

แต่ละบทเพลงเป็นเพลงท่อนเดียว กระบวนการถ่ายทอดของอาจารย์ชนก ศาคริกนั้น ใช้การสอน ทั้งแบบกลุ่มและตัวต่อตัว ลำดับการต่อเพลงเดียวนั้นผู้เรียนจะต้องเป็นฝ่ายขอและต้องมีระดับฝีมือที่สามารถบรรเลงเทคนิคที่ใช้ในเพลงเดี่ยวได้และต้องผ่านการไหว้ครูครอบครูเสียก่อน เมื่อได้เริ่มเรียนเพลงเดี่ยวลาวแพน อาจารย์ชนก ศาคริก มีขั้นตอนและวิธีการสอนโดยการต่อเพลงเมื่อผู้เรียนเกิดอาการต่อต้านหรือเมื่อยล้าจะมีกิจกรรมหรือเกมส์เพื่อเป็นการผ่อนคลาย อีกทั้งยังเป็นการฝึกทักษะของผู้เรียนไปในตัวการวัดผลประเมินผลใช้วิธีการสังเกตเน้นฝึกปฏิบัติให้ถูกต้องและการฝึกปฏิบัติโดยใช้ระบบพี่สอนน้องถือว่าการประเมินของอาจารย์ชนก ศาคริก ถึงความสามารถในการจดจำ

ธนาธิป เผ่าพันธุ์ (2562) ศึกษาเรื่อง พลวัตของเพลงพระอาทิตย์ชิงดวงในวัฒนธรรมดนตรีไทย พบว่าเพลงพระอาทิตย์ชิงดวงนั้นเป็นผลงานการประพันธ์ของพระประดิษฐไพเราะ (มีชาก) เป็นเพลงที่ได้รับความนิยมนำมาบรรเลงตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 5 แม้กาลเวลาจะผ่านไปเพลงพระอาทิตย์ชิงดวงยังคงเป็นเพลงที่ทรงคุณค่าและความสำคัญในประเด็นต่าง ๆ เช่นการพัฒนา รูปแบบของเพลงไทยประเภทเพลงลา โดยมีการประพันธ์ขึ้นมาในรูปแบบที่มีการสอดทำนองเพลงมอญ มีการศึกษาต่อยอดรูปแบบการบรรเลงรวมวงในประเภทต่าง ๆ รวมถึงนำเอาบทประพันธ์ที่มีความหลากหลายนำมาปรับร้องกับวงดนตรีไทย รวมไปถึงการบูรณาการกับการศึกษาทางดนตรีไทย โดยได้กำหนดเพลงพระอาทิตย์ชิงดวงให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยของสำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา จากความสำคัญทำให้มีมติในการขับเคลื่อนของเพลงพระอาทิตย์ชิงดวงที่มีต่อวัฒนธรรมดนตรีไทยและยังคงเป็นเพลงอมตะอีกเพลงหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับ

### บทที่ 3

## วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง “ศึกษาพลวัตของทางเดี่ยวริมเพลงเดี่ยวลาวแพน” ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์บุคคลซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมเรียบเรียง ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในการดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่ศึกษา
  - 1.1 หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
  - 1.2 มุลินีหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)
  - 1.3 สำนักงานทรัพยากร (ห้องสมุดกลาง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 1.4 ห้องสมุดดนตรีไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 1.5 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. บุคคลข้อมูล
  - 2.1 อาจารย์ ชนก สาคริก
  - 2.2 อาจารย์ ดร.ณัฏวีร์ สดคมขำ
  - 2.3 นาย รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ

#### ขั้นเรียบเรียงและจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนของการเรียบเรียงและจัดกระทำข้อมูล ออกเป็น ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ มาตรวจสอบและเรียบเรียง
2. ผู้วิจัยนำไฟล์เสียงทั้งหมดมาบันทึกโน้ตในระบบดนตรีไทย
3. เมื่อเรียบเรียงและจัดกระทำข้อมูลเบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาศึกษา

พลวัตทางเดี่ยวริมเพลงลาวแพน

### เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์
2. อุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยคือ เครื่องบันทึกภาพเคลื่อนไหว เครื่องบันทึกเสียงและกล้องบันทึกภาพเป็นต้น

### ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

พลวัตเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการดังนี้

1. ศึกษาพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เพลง เปรียบเทียบ ทางบรรเลงจากบุคคลข้อมูล 3 คน โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์เพลงของ รองศาสตราจารย์ ดร. มานพ วิสุทธิแพทย์

1.1 โครงสร้างของเพลง

1.2 บันไดเสียง

1.3 วรรคเพลงและลูกตก

1.4 รูปแบบทำนอง

2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยโดยใช้ข้อสมมติทางการเปลี่ยนแปลงทางดนตรีของ ศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี โดยวิเคราะห์ตามหัวข้อดังนี้

2.1 การเปลี่ยนแปลงในดนตรี

2.2 ภูมิหลัง

2.3 สาเหตุและข้อสมมติฐานการเปลี่ยนแปลงทางดนตรี

2.4 ระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงทางดนตรี

2.5 ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางดนตรี

### ขั้นตอนการสรุปข้อมูล

ผู้วิจัยสรุปอภิปรายผลพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงเดี่ยวลาวแพนและนำเสนอรายงานการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

## บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พลวัตทางเดี่ยวขิมเพลงลาวแพน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของการพรรณนา โดยวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีประเด็นการวิเคราะห์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพลวัตทางเดี่ยวขิมเพลงลาวแพน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพลวัตทางเดี่ยวขิมเพลงลาวแพน



## พลวัตทางเดี่ยวขิมเพลงลาวแพน

### การแบ่งวรรคเพลง

#### เกริ่นนำ

ทำนองเกริ่นทั้ง 3 ทางนั้น เป็นทำนองที่มีจังหวะไม่สม่ำเสมอและเป็นอิสระ การแบ่งวรรคเพลงจะแบ่งตามความรู้สึกจบในทำนองของวรรคเช่นเดียวกันทั้ง 3 ทำนอง ซึ่งเพลงเกริ่นในเดี่ยวลาวแพนทั้ง 3 ทาง มีการแบ่งวรรคเพลงเท่ากัน 5 วรรคเพลง เมื่อเปรียบเทียบทั้ง 3 ทางแล้วสามารถแบ่งได้ 2 กรณี ได้แก่

**กรณีที่ 1** การแบ่งวรรคเพลงของเพลงเกริ่นมีความยาวเท่ากันทั้ง 3 ทาง ได้แก่ วรรคเพลงที่ 1 2 และ 5 ซึ่งมีวรรคที่ 1 และ 2 เป็นวรรคต้น และมีวรรคที่ 5 เป็นวรรคท้าย

**กรณีที่ 2** การแบ่งวรรคเพลงของเพลงเกริ่นมีความยาวไม่เท่ากัน ได้แก่ วรรคเพลงที่ 3 และ 4 ซึ่งเป็นวรรคเพลงที่อยู่ตอนกลางของเพลง

#### เพลงลาวแพนใหญ่

การแบ่งวรรคเพลงของเพลงลาวแพนใหญ่ เนื่องจากเพลงลาวแพนใหญ่ เป็นเพลงที่มีความยาวและจังหวะที่คงที่ และสามารถแบ่งวรรคเพลงได้ตามมาตรฐาน คือ วรรคละ 4 ห้องเพลง โดยทั้ง 3 ทางมีจำนวนวรรคเพลงแตกต่างกัน ซึ่งเพลงลาวแพนใหญ่ทางอาจารย์ชนก ศาคริก และเพลงลาวแพนใหญ่ทางอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มีความยาว 91 วรรคเพลง ส่วนเพลงลาวแพนใหญ่ทางอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ มีความยาว 88 วรรคเพลง

#### เพลงลาวสมเด็จ

การแบ่งวรรคเพลงของเพลงลาวสมเด็จ เนื่องจากเพลงลาวสมเด็จ เป็นเพลงที่มีความยาวและจังหวะที่คงที่ และสามารถแบ่งวรรคเพลงได้ตามมาตรฐาน คือ วรรคละ 4 ห้องเพลง โดยทั้ง 3 ทางมีจำนวนวรรคเพลงแตกต่างกัน ซึ่งเพลงลาวสมเด็จทางอาจารย์ชนก ศาคริก และเพลงลาวสมเด็จทางอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มีความยาว 32 วรรคเพลง ส่วนเพลงลาวสมเด็จทางอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ มีความยาว 34 วรรคเพลง

### เพลงลาวลอคค้าย

การแบ่งวรรคเพลงของเพลงลาวลอคค้าย เนื่องจากเพลงลาวลอคค้าย เป็นเพลงที่มีความยาวและจังหวะที่คงที่ และสามารถแบ่งวรรคเพลงได้ตามมาตรฐาน คือ วรรคละ 4 ห้องเพลง โดยทั้ง 3 ทางมีจำนวนวรรคเพลงเท่ากัน คือ 8 วรรคเพลง

### เพลงลาวแพนน้อย

การแบ่งวรรคเพลงของเพลงลาวแพนน้อย เนื่องจากเพลงลาวแพนน้อย เป็นเพลงที่มีความยาวและจังหวะที่คงที่ และสามารถแบ่งวรรคเพลงได้ตามมาตรฐาน คือ วรรคละ 4 ห้องเพลง โดยทั้ง 3 ทางมีจำนวนวรรคเพลงเท่ากัน คือ 16 วรรคเพลง

### เพลงซุ้มลาวแพน

การแบ่งวรรคเพลงของเพลงซุ้มลาวแพน สามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ ส่วนหัวมีอัตราจังหวะชั้นเดียว ส่วนกลางมีอัตราจังหวะสองชั้น และส่วนท้ายมีอัตราจังหวะชั้นเดียว เช่นเดียวกันทั้ง 3 ทาง โดยการแบ่งวรรคเพลงซุ้มลาวแพนของอาจารย์ชนก ศาคริก และอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ เป็นการแบ่งทำนองตามมาตรฐาน คือ 1 วรรคเพลง เท่ากับ 4 ห้องเพลง เพราะมีความยาวของทำนองที่คงที่ชัดเจน แต่เพลงซุ้มลาวแพนของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ นั้น มีทำนองที่ความยาวไม่คงที่ การแบ่งวรรคเพลงจึงแบ่งได้ความความรู้สึกลับทำนอง โดยทั้ง 3 ทำนองมีจำนวน ดังตาราง

ทำนอง	ส่วนหัว	ส่วนกลาง	ส่วนท้าย
อาจารย์ชนก ศาคริก	27 วรรคเพลง	10 วรรคเพลง	13 วรรคเพลง
อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ	27 วรรคเพลง	10 วรรคเพลง	13 วรรคเพลง
อาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ	27 วรรคเพลง	10 วรรคเพลง	14 วรรคเพลง

## บันไดเสียง

### เกริ่นนำ

บันไดเสียงของเกริ่นทั้ง 3 ทางนั้น อยู่ในบันไดเสียงฟา โดยปรากฏเสียงหลักในทำนอง 5 เสียง คือ ฟา ซอล ลา โด และเร

### เพลงลาวแพนใหญ่

บันไดเสียงของเพลงลาวแพนใหญ่จากทำนองทั้ง 3 ทาง มีความสอดคล้องกัน โดยทำนองเพลงส่วนใหญ่เป็นทำนองในบันไดเสียงฟา ซึ่งปรากฏเสียงหลัก 5 เสียง คือ ฟา ซอล ลา โด และเร และพบการเปลี่ยนบันไดเสียงไปยังบันไดเสียงโด และเปลี่ยนกลับมาบันไดเสียงฟา โดยอยู่ในช่วงวรรคเพลงที่ 15-20 เช่นเดียวกันทั้ง 3 ทาง

วรรคเพลงที่ 15-16 มีทำนองอยู่ในบันไดเสียงฟา

วรรคเพลงที่ 17-18 มีทำนองอยู่ในบันไดเสียงโด

วรรคเพลงที่ 19-20 มีทำนองอยู่ในบันไดเสียงฟา

สำหรับการใช้เสียงรองของบันไดเสียงในทำนองเพลงลาวแพนใหญ่นั้น จากทั้ง 3 ทาง จะพบการใช้เสียงรอง 2 ลักษณะ คือ ใช้แทรกระหว่างทำนอง และใช้ในกรณีที่เป็นลูกสะบัด หลีกเลียงการใช้เสียงรองไม่ได้

### เพลงลาวสมเด็จ

บันไดเสียงของเพลงลาวสมเด็จจากทำนองทั้ง 3 ทาง มีความสอดคล้องกัน โดยทำนองเพลงส่วนใหญ่เป็นทำนองในบันไดเสียงฟา ซึ่งปรากฏเสียงหลัก 5 เสียง คือ ฟา ซอล ลา โด และเร โดยไม่พบการใช้ทำนองทั้ง 3 ทาง เช่นเดียวกัน



### เพลงลาวลอคค้าย

บันไดเสียงของเพลงลาวลอคค้ายจากทำนองทั้ง 3 ทาง มีความสอดคล้องกัน โดยทำนองเพลงส่วนใหญ่เป็นทำนองในบันไดเสียงฟา ซึ่งปรากฏเสียงหลัก 5 เสียง คือ ฟา ซอล ลา โด และเร โดยไม่พบการใช้ทำนองทั้ง 3 ทาง เช่นเดียวกัน

### เพลงลาวแพนน้อย

บันไดเสียงของเพลงลาวลอคค้ายจากทำนองทั้ง 3 ทาง มีความสอดคล้องกัน โดยทำนองเพลงส่วนใหญ่เป็นทำนองในบันไดเสียงฟา ซึ่งปรากฏเสียงหลัก 5 เสียง คือ ฟา ซอล ลา โด และเร โดยไม่พบการใช้ทำนองทั้ง 3 ทาง เช่นเดียวกัน

### เพลงซุ้มลาวแพน

เพลงซุ้มลาวแพน มีรูปแบบบันไดเสียงที่สอดคล้องกันทั้ง 3 ทาง คือ ในทำนองส่วนหัวและส่วนกลางมีทำนองอยู่ในบันไดเสียงฟา ซึ่งปรากฏเสียงหลัก 5 เสียง ได้แก่ ฟา ซอล ลา โด และเร ส่วนทำนองส่วนท้ายนั้น มีทำนองในบันไดเสียงฟา 1 บรรทัด ก่อนที่จะเข้าสู่วรรคเชื่อมแล้วเปลี่ยนไปเป็นบันไดเสียงโด ซึ่งปรากฏเสียงหลัก 5 เสียง ได้แก่ โด เร มี ซอล และลา จากนั้นจบเพลงด้วยทำนองที่เป็นการใช้ในทำนองในบันไดเสียงโดมาประกอบในทำนอง เช่นเดียวกันทั้ง 3 ทาง

ตัวอย่างการเปลี่ยนบันไดเสียงในทำนองส่วนท้ายทั้ง 3 ทาง

ทำนองเพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์ชนก สาคกริก ส่วนท้าย วรรคเพลงที่ 38-41 โดยมีวรรคเพลงที่ 40 เป็นวรรคเชื่อม

__ ฟ ร	ด ร ฟ	ด	ด ร ฟ ด	__ ฟ ร	ด ร ฟ	ด	ด ร ฟ ด
	ล	ล ซ ล			ล	ล ซ ล	

_ ด ด ด	ด	_ ด ด ด	ด	__ ซ ม	ร ด ร ม	ร ด ซ ม	ร ด ร ด
	_ ล ซ		_ ล ซ				
ด	ด	ด	ด				

ทำนองเพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์ณัฏวิทย์ สดคมขำ ส่วนท้าย วรรคเพลงที่ 38-41 โดยมีวรรคเพลงที่ 40 เป็นวรรคเชื่อม

__ ฟ ร	ด ร ฟ	ด	ด ร ฟ ด	__ ฟ ร	ด ร ฟ	ด	ด ร ฟ ด
	ล	ล ช ล			ล	ล ช ล	

_ ด ด ด	ด	_ ด ด ด	ด	__ ช ม	ร ด ร ม	ร ด ช ม	ร ด ร ด
	_ ล ช		_ ล ช				
ด	ด	ด	ด				

ทำนองเพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญโชติ ส่วนทำย วรรคเพลงที่ 38-42 โดยมี วรรคเพลงที่ 40-41 เป็นวรรคเชื่อม

__ ฟ ร	ด ร ฟ ด		ด ร ฟ ด	__ ช ฟ ร	ด ร ฟ	ร ด	ด ร ฟ ด
	ล	__ ช ล			ล	ล ช ล	

ด				ด			
	_ ช ล ด	_ ด ร ด	_ ช ล ด		_ ช ล ด	_ ด ร ด	_ ช ล ด
_ ด ด				_ ด ด			

__ ช ม	ร ด ร ม	__ ช ม	ร ด ร ด

ตัวอย่างการใช้เสียงรอนในบันไดเสียงโด ในทำนองจบเพลงซุ้มลาวแพน

ทำนองเพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์ชนก สาคกริก วรรคเพลงที่ 49-50

ร ร	ม			ร	ร	_ ม _ ฟ	ช ล
		___ ช	___ ล	ช ล ร	ร ล ช	ฟ	_ ช _ ล
_ ร _ ร	___ ม				ร		

ทำนองเพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์ถวัลย์ สดคมขำ วรรณเพลงที่ 49-50

ร ร	ม			ร	ร	_ ม _ ฟ	ซ
		___ ซ	___ ล	ซลท ล	ทลซ	ล	_ ท _ ล
_ ร _ ร	___ ม				ร		

ทำนองเพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์ไชติ วรรณเพลงที่ 50-51

ร ร	ม	ด		ร	ร	ม ฟ	ซ ล
		___ ซ	___ ล	ซลท ล	ทลซ	_ ม _ ฟ	_ ซ _ ล
_ ร _ ร	___ ม				ร		

จากทำนองจบเพลงซุ้มลาวแพนทั้ง 3 ทางข้างต้น เป็นทำนองในบันไดเสียงโด โดยพบว่าทำนองในวรรณเพลงสุดท้ายมีการใช้ในตรงในบันไดเสียง ได้แก่ ฟา และที ทำให้ทำนองมีความแตกต่างจากทำนองอื่น ๆ ในบันไดเสียงเดียวกัน

### คีตลักษณ์

#### ลาวแพนใหญ่

คีตลักษณ์ของเพลงลาวแพนใหญ่ของทั้ง 3 ทาง มีความคล้ายคลึงกัน คือ มีการซ้ำทำนองในลักษณะของทำนองที่ n1 และ n2 โดยที่ทำนอง n2 เกิดจากการซ้ำ หรือแปรทำนองมาจากทำนอง n1 และจากการวิเคราะห์เพลงพบว่า

**ส่วนที่ 1** ความแตกต่างที่เกิดขึ้นในทำนอง B และ C โดยทางอาจารย์ชนก สาคริก และทางของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์ไชติ มีการซ้ำทำนอง B และ C เป็น B1 B2 C1 และ C2 ส่วนทางอาจารย์ถวัลย์ สดคมขำ ไม่มีการซ้ำทำนอง B แต่ซ้ำทำนอง C ถึง 3 ครั้ง เป็น C1 C2 และ C3 ซึ่งก็ยังคงสรุปได้ว่าทำนองเพลงลาวแพนใหญ่ทั้ง 3 ทางข้างต้นแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

ตัวอย่างทำนอง B และ C ในเพลงลาวแพนใหญ่ของอาจารย์ชนก สาคกริก

ทำนอง B1 (วรรคเพลงที่ 3-4)

----	----	รพพ ด ร	_ ด _	ด ด	ด		
			ล	_ ช ล	ล ล ช พ	ช พ	_ ช พ พ
						ร ด	ร

ทำนอง B2 (วรรคเพลงที่ 5-6)

----	----	พ ล ช พ ร	_ ด _ ด	_ _ ร ด			
			ล	ล	ล ช พ ช	ล	_ ช พ พ
					ด	_ _ ร	ร

ทำนอง C1 (วรรคเพลงที่ 7-8)

					ด ด		
		ล	พ พ พ	_ พ _	ล _ ช	ช พ	_ ช พ พ
----	----	ร ด ล ล ล	ด ด ร			ร ด	ร

ทำนอง C2 (วรรคเพลงที่ 9-10)

----	----	ร ด	ด ร ด พ	----	---- ล	_ _ ล ช พ	ร พ ด ร
		ล ช ล					

ตัวอย่างทำนอง B และ C ในเพลงลาวแพนใหญ่ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ

ทำนอง B (วรรคเพลงที่ 3-4)

----	----	รพพ ด ร	_ ด _ ด	_ _ ร ด		ด	
			ล	ล	ล ช พ ช พ	พ ล	_ ช พ ร
					ล	ด ด ร	



**ส่วนที่ 2** ความแตกต่างที่เกิดขึ้นที่ทำนอง I เป็นต้นไปในทำนองเพลงลาวแพนใหญ่ ทั้ง 3 ทาง โดยทางอาจารย์ชนก สาคริก และทางอาจารย์ถวีร์ สดคมขำ มีทำนองที่สอดคล้องกันไปจนจบเพลง แต่สำหรับทางของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ มีทำนองที่ขาดหายไปจากทำนอง 2 ทางข้างต้น ทำให้ทำนองเพลงมีความยาวที่สั้นกว่า อันเกิดจากการไม่ซ้ำทำนองวรรคแรกของทำนอง I ดังนี้

ตัวอย่างทำนอง I และ J ในเพลงลาวแพนใหญ่ของอาจารย์ชนก สาคริก

ทำนอง I1 (วรรคเพลงที่ 31)

	ด ร		ด ร
ฟ	_ ล _	ฟ	_ ล
_ ล ด ร		_ ล ด ร	

ทำนอง I2 (วรรคเพลงที่ 32)

ฟ	_ ฟ		ฟ ฟ
_ ล ด ร	_ ล ด ร	_ ล ด ร	ล ด ร

ทำนอง J (วรรคเพลงที่ 33-34)

_ _ ชฟ		ฟ ช	ล ฟ _ ช
ร	ด ล ด ร	ด ร	

ตัวอย่างทำนอง I ในเพลงลาวแพนใหญ่ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ

ทำนอง I (วรรคเพลงที่ 31-32)

				⤴			ด ด
ฟ	ฟ		ฟ ฟ	__ซฟ	ฟ	__ฟซ	ล ฟ _ซ
_ล ด ร	_ล ด ร	_ล ด ร	ล ด ร	ร	ด ล ด ร		

**ส่วนที่ 3** ความแตกต่างของความยาวในทำนอง U เพลงลาวแพนใหญ่ของอาจารย์

ชนก สาคกริก และทางอาจารย์ถวิวี สดคมขำ มีความยาวทำนองเท่ากัน แต่ทำนอง T เพลงลาวแพนใหญ่ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ ที่มีความยาวสั้นกว่า 2 ทางข้างต้น อันเกิดจากการลดทอนทำนองลง ทำให้ความยาวสั้นลง 1 บรรทัดเพลง

ตัวอย่างทำนอง U ในเพลงลาวแพนใหญ่ของอาจารย์ชนก สาคกริก

	ฟ ฟ _ด _ร		ฟ ฟ _ด _ร	__ซฟร	_ด _ฟ	__ซซซ	ลซฟ ซ ล
ฟ ฟ		ฟ ฟ					
_ด _ร		_ด _ร					

----	ฟ ร ด ด		----	_ด		ล
	ล	----	ฟ ฟ ฟ ฟ	----	----	----
			ร ด ล			

				ลซฟ ซ ล	ซ ฟ ซ ล		
----	----	----	----				

ด ร ด	ร ด			ด ด		ด _ฟ	ซ ล
ล	ล ซ ฟ	ฟ	_ซ _ล	ฟ	ซ ล	ฟ	ซ ล
		ด ด ด ด	ด _ด _	ด	ด ด	ด	

ด ร ด	ร ด	ช พ ร ฟ ด	ร ด	ร ด			
ล	ล ช ฟ		ล ช	ล ช	ล ช ฟ	ฟ ช ล	ฟ
					ร	ล	_ ล ด ร

ตัวอย่างทำนอง T ในเพลงลาวแพนใหญ่ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญโชติ

_ ด _ ร	_ ด _ ร	_ ด _ ร	_ ด _ ร	ด ร ด ด	ด ด		ล
				ล	_ ช _ ฟ	_ _ _ ช	ล ช ฟ ช ล

_ _ _ _	_ _ _ ด	_ _ _ _	_ _ _ ล		ล ช ฟ ช ล	ช ฟ ช ล	
				ล ช ฟ ช ล	ช ฟ ช ล		

ด ร ด	ร ด			ด ด ด ฟ ฟ ฟ	ช ช ช ล ล ล	ด ฟ	ช ล
ล	ล ช ฟ	ฟ ฟ ฟ	ช ช ช ล ล ล			ฟ	ช ล
		ด ด ด				ด	

ด ร ด	ร ด	ช พ ร ฟ ด	ร ด	ร ด			
ล	ล ช ฟ		ล ช	ล ช	ล ช ฟ	ฟ ช ล	ฟ
					ร	ล	_ ล ด ร



### เพลงลาวสมเด็จ

คือลักษณะของเพลงลาวสมเด็จนั้น จากกาวิเคราะห์เพลงโดยการวิเคราะห์ตามคิต  
ลักษณะของเพลงลาวสมเด็จทำนองเดิม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่า ทำนองเพลงลาวสมเด็จของ  
อาจารย์ชนก ศาคริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มีคิตลักษณะที่มีความยาวเท่ากัน แต่ทำนอง  
เพลงลาวสมเด็จของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ มีความยาวในทำนองเดียวกันนั้นยาวขึ้น 1  
บรรทัด ดังนี้

ตัวอย่างทำนองเพลงลาวสมเด็จทำนองเดิม ท่อน Ab บรรทัดที่ 1

_ ฟ ฟ ฟ	_ ช _ ฟ	_ ม _ ร	ด ลุ ด ร	_ ฟ ฟ ฟ	_ ช _ ฟ	_ ม _ ร	ด ลุ ด ร
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------

ตัวอย่างทำนองเพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์ชนก ศาคริก ท่อน Ab บรรทัดที่ 1

ด ด	_ ด ด	ด ด					
_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	ฟ				
	ร	ร	_ ล ด ร				

ตัวอย่างทำนองเพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ ท่อน Ab บรรทัดที่ 1

ด ด	ด ด	ด ด					
_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	ฟ				
	ร	ร	_ ล ด ร				

ตัวอย่างทำนองเพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ ท่อน Ab บรรทัดที่ 1

ด ด	ด ด	ด ด					
_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	ฟ				
	ร	ร	_ ล ด ร				

ตัวอย่างทำนองเพลงลาวสมเด็จทำนองเดิม ท่อน Ab บรรทัดที่ 2

_____	_ ฟ _ ล	_____	ช ลุ ด ร	_ ฟ ฟ ฟ	_ ช _ ฟ	_ ม _ ร	ด ลุ ด ร
-------	---------	-------	----------	---------	---------	---------	----------

ตัวอย่างทำนองเพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์ชนก สาคกริก **ท่อน Ab** บรรทัดที่ 2

				ด ด	ด ด	ด ด	
_____	ซฟ) ฟ	__ฟ	ฟ	_ฟ ซล	ซฟ ฟ	ฟซฟ	ฟ
	ร ด ล	ล	ด ร ด ร		ร	ร	_ล ด ร

ตัวอย่างทำนองเพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ **ท่อน Ab** บรรทัดที่ 2

				ด ด	ด ด	ด ด	
_____	ซฟ) ฟ	__ฟ		_ฟ ซล	ซฟ ฟ	ฟซฟ	ฟ
	ร ด ล	___ล	ด ร ด ร		___ร	ร	_ล ด ร

ตัวอย่างทำนองเพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์ฐิณิน อัครสินัญโชติ **ท่อน Ab** บรรทัดที่ 2

				ด ด	ด ด	ด ด	
_____	ฟ ฟ	__ฟ		_ฟ ซล	ซฟ ฟ	_ฟซฟ	ฟ
	___ร ด ล	___ล	ด ร ด ร		___ร	ร	_ล ด ร

ตัวอย่างทำนองเพลงลาวสมเด็จ **ทำนองเดิม ท่อน Ab** บรรทัดที่ 3

_____	_ฟ_ล	_____	ซล ด ร	_ฟฟฟ	_ซ_ฟ	_ม_ร	ด ล ด ร
-------	------	-------	--------	------	------	------	---------

ตัวอย่างทำนองเพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์ชนก สาคกริก **ท่อน Ab** บรรทัดที่ 3


ตัวอย่างทำนองเพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ **ท่อน Ab** บรรทัดที่ 3


ตัวอย่างทำนองเพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ **ท่อน Ab** บรรทัดที่ 3

				ด ด	ด ด	ด ด	
----	ฟ ฟ	--ฟ		_ฟ ซ ล	ซ ฟ ฟ	ฟ ซ ฟ	ฟ
	ร ด ล	ล	ด ร ด ร		ร	ร	_ล ด ร

#### เพลงลาวลอดค้าย

คีตลักษณ์ของเพลงลาวลอดค้ายนั้น ทำนองเพลงลาวลอดค้ายของอาจารย์ชนก สาคกริก อาจารย์ณัทวีร์ สดคมขำ และอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ มีคีตลักษณ์ที่สอดคล้องกัน คือ A1, A2, B1 และ B2

#### เพลงลาวแพนน้อย

คีตลักษณ์ของเพลงลาวแพนน้อยนั้น ทำนองเพลงลาวแพนน้อยของอาจารย์ชนก สาคกริก อาจารย์ณัทวีร์ สดคมขำ และอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ มีคีตลักษณ์ที่สอดคล้องกัน คือ A, B1, B2 และ C

#### เพลงขุ่มลาวแพน

คีตลักษณ์ของเพลงขุ่มลาวแพน ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนหัว ส่วนกลาง และ ส่วนท้าย โดยทั้ง 3 ส่วน มีความแตกต่างทางคีตลักษณ์ของทำนองทั้ง 3 ทาง ดังนี้

**ส่วนหัว** คีตลักษณ์ของส่วนหัวนั้น ในทำนองเพลงขุ่มลาวแพนของอาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ มีรูปแบบที่สอดคล้องกันทั้งในจำนวนและความยาวของ ทำนองแต่ละทำนอง ส่วนเพลงขุ่มลาวแพนของอาจารย์ณัทวีร์ สดคมขำ นั้น มีความแตกต่างจาก ทั้ง 2 ทางข้างต้นในทำนอง B1 วรรคที่ 9 และทำนอง B2 วรรคที่ 22 เนื่องจากมีความยาวเพียง 2 ห้องเท่านั้น

ตัวอย่างทำนอง B1 เพลงขุ่มลาวแพน ของอาจารย์ชนก สาคกริก

วรรคเพลงที่ 9

วรรคเพลงที่ 10

	ด ด ด	ด	ด				
--ซ ล	ซ _ซ	----ซ	----ซ	_ฟ ซ ล	ซ ฟ ฟ		ฟ
					ร	--ร ด	ล ด ร

ตัวอย่างทำนอง B1 เพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์ถวัลย์ สดคมขำ

วรรคเพลงที่ 9

วรรคเพลงที่ 10

_ _ ซ ล	ซ ล ฟ ซ	_ ฟ ซ ล	ซ ฟ ฟ	_ ฟ	ฟ
			ร	ร ด	ล ด ร

**ส่วนกลาง** คีตลักษณ์ของเพลงซุ้มลาวแพนในส่วนกลางของทั้ง 3 ทางนั้น มีรูปแบบที่เหมือนกัน คือมีการซ้ำทำนอง C เป็นทำนอง C1 และ C2 เช่นเดียวกันทั้ง 3 ทาง

**ส่วนท้าย** คีตลักษณ์ของเพลงซุ้มลาวแพน ในทำนองของอาจารย์ชนก สาคริก และอาจารย์ถวัลย์ สดคมขำ นั้น มีรูปแบบที่สอดคล้องกันทั้งในจำนวนและความยาวของทำนองแต่ละทำนอง ส่วนเพลงซุ้มลาวแพนของ อาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ มีความรูปแบบการซ้ำทำนอง E เป็นทำนอง E1 และ E2 ซึ่งทำนอง 2 ทางที่กล่าวมาข้างต้นไม่มีการซ้ำทำนอง E

ตัวอย่างทำนอง E เพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์ชนก สาคริก

_ ด ด ด	_ ด	_ ด ด ด	ด
	_ ล ซ		_ ล ซ
ด	ด	ด	ด

ตัวอย่างทำนอง E1 และ E2 เพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ

ทำนอง E1

ทำนอง E2

ด				ด			
	_ ซ ล ด	_ ด ร ด	_ ซ ล ด		_ ซ ล ด	_ ด ร ด	_ ซ ล ด
_ ด ด				_ ด ด			

## ทำนองเพลง เกริ่นนำ

รูปแบบทำนองของเกริ่นทั้ง 3 ทง จากการวิเคราะห์รูปแบบทำนองพบว่า รูปแบบทำนองของมีทั้งเหมือน แตกต่างและคล้ายคลึงกัน แบ่งทำนองได้เป็น 3 ส่วน คือ ตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้าย ดังนี้

**ทำนองตอนต้น** ประกอบด้วย ทำนองในวรรคเพลงที่ 1 และ 2 ซึ่งนับได้ว่าเป็นทำนองเดียวกันทั้ง 3 ทง

ตัวอย่างทำนองในวรรคเพลงที่ 1

----	___ฟ	-----	___ด	___ร	___ด		
					__ล__	__ช__ล	__ฟ__ช

		ฟ	
__ร__ฟ	ด ร ล __	___ด	-----

ตัวอย่างทำนองในวรรคเพลงที่ 2

					ด	
			__ฟ__	__ช__ฟ	ล ช ล	-----
__ร__ดล	___ร	___ด	__ร			

**ทำนองตอนกลาง** ประกอบด้วย ทำนองในวรรคเพลงที่ 3 และ 4 เป็นทำนองที่แตกต่างกันทั้ง 3 ทาง และเนื่องจากเพลงเกริ่นเป็นเพลงที่มีจังหวะอิสระ จึงทำให้ผู้บรรเลงสามารถเพิ่มเติมเทคนิคได้อย่างอิสระ

ตัวอย่างทำนองในวรรคเพลงที่ 3 ทางอาจารย์ชนก สาคริก

ด		ด	_____	____ด	_____	____ร	_ด_ร
____ล	_____	____ซ					

ด ร ด ร	ด ร ด ร	__ด ด		
		ล	_____	_____

ตัวอย่างทำนองในวรรคเพลงที่ 4 ทางอาจารย์ชนก สาคริก

	_ด	ด	ด	ด ด	ด ด	ด	
____ซ	_ล	_ซ ล	_ซ ล	ซ ล	ซ ล	ซ__	____ล

_____	ซ ล ซ ล	_____	__ซ ฟ

ตัวอย่างทำนองในวรรคเพลงที่ 3 ทางอาจารย์ถวัลย์ สดคมขำ

ด		ด		ด	ด ด	ด ด	ด ด
___ ล	_____	___ ี	_____	___ ล	_ ี _ ล	_ ี _ ล	_ ี _ ล

___ ด	_____	___ ร	___ ด	___ ร	_ ด _ ร	_ ด _ ร	__ ด ด
							ล

_____

ตัวอย่างทำนองในวรรคที่ 4 ทางอาจารย์ถวัลย์ สดคมขำ

					ด		
___ ี	___ ล	___ ี	_ ล _ ี	_ ล _ ี	_ _ ล	___ ี	_ ล _ ี

	ด		ด	ด ด	ด ด	ด ด ด	ด ด
_ ล _ ี	_ _ ล	___ ี	_ _ ล	ี ล	ี ล	ี ล	__ ี ฟ

ตัวอย่างทำนองในวรรคที่ 3 ทางอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ

ด		ด	-----	----ด		ด	
----ล	-----	----ช			-----	----ล	-----

ตัวอย่างทำนองในวรรคที่ 4 ทางอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ

	ด	_ด	___ด	_ด	_ด ด	_ด ด	ด
-----	----ช	_ ล	----ช	_ ล	ช ล	ช ล	_ช ล

ด ด	ด _ด	ด ด	ด		
ช ล	_ช ล	ช ล	ช _ล	-----	----ฟ

**ทำนองส่วนท้าย** ทำนองในวรรคเพลงที่ 5 ซึ่งเป็นทำนองจบของเกริมเพื่อที่จะ  
เข้าเพลงลาวแพนใหญ่ โดยทำนองมีความคล้ายคลึงกันทั้ง 3 ทาง  
ตัวอย่างทำนองในวรรคเพลงที่ 5 ทางอาจารย์ชนก สาคกริก

-----	----ด	-----	_ ร ม ฟ
	ฟ		ฟ

ตัวอย่างทำนองในวรรคเพลงที่ 5 ทางอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ

	ด		ฟ
		-----	----ฟ
-----	----ด		



ตัวอย่างทำนองในวรรคเพลงที่ 5 ทางอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ

----	---- ด	----	---- ฟ

### เพลงลาวแพนใหญ่

จากการวิเคราะห์เพลงลาวแพนใหญ่ทั้ง 3 ทาง รูปแบบจังหวะและรูปแบบนั้นมีความสอดคล้องกันในตัวเพลง จึงควรรวมไว้ในหัวข้อนี้ โดยจะทำการเปรียบเทียบทำนองเพลงจากทั้ง 3 ทาง ตามคีตลักษณ์ที่สอดคล้องกัน ซึ่งพบว่าทำนองส่วนใหญ่ของเพลงลาวแพนใหญ่ทั้ง 3 ทางนั้นมีทำนองที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 กรณี คือ ทำนองที่เหมือนกันหรือเพิ่มเติมทำนองเล็กน้อย ทำนองที่คล้ายกันหรือมีโครงสร้างเดียวกัน และทำนองที่แตกต่างกัน มีข้อมูลดังตาราง

อาจารย์ชนก สาคริก			อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ			อ.รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ		
ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่	
A	1	2	A	1	2	A	1	2
B1	3	4	B	3	4	B1	3	4
B2	5	6	C1	5	6	B2	5	6
C1	7	8	C2	7	8	C1	7	8
C2	9	10	C3	9	10	C2	9	10
D1	11	12	D1	11	12	D1	11	12
	13			13			13	
D2	14	15	D2	14	15	D2	14	15
	16			16			16	
E	17	18	E	17	18	E	17	18
F1	19	20	F1	19	20	F1	19	20
F2	21	22	F2	21	22	F2	21	22
G1	23	24	G1	23	24	G1	23	24
G2	25	26	G2	25	26	G2	25	26

อาจารย์ชนก ศาคริก			อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ			อ.รัฐนิน อัครสินัญโชติ		
ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่	
H1	27	28	H1	27	28	H1	27	28
H2	29	30	H2	29	30	H2	29	30
I1	31		I1	31		I	31	32
I2	32		I2	32				
J	33		J	33				
K1	34	35	K1	34	35	J1	33	34
K2	36	37	K2	36	37	J2	35	36
L1	38		L1	38		K1	37	
L2	39		L2	39		K2	38	
M1	40		M1	40		L1	39	
M2	41		M2	41		L2	40	
N	42	43	N	42	43	M	41	42
O1	44	45	O1	44	45	N1	43	44
O2	46	47	O2	46	47	N2	45	46
P1	48		P1	48		O1	47	
P2	49		P2	49		O2	48	
Q1	50		Q1	50		P1	49	
Q2	51		Q2	51		P2	50	
R	52	53	R	52	53	Q	51	52
S1	54	55	S1	54	55	R1	53	54
S2	56	57	S2	56	57	R2	55	56
T1	58		T1	58		S1	57	
T2	59		T2	59		S2	58	
U	60	61	U	60	61	T	59	60
	62	63		62	63		61	62
	64	65		64	65		63	64
	66	67		66	67		65	66

อาจารย์ชนก ศาคริก			อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ			อ.รัฐนิน อัครสินัญโชติ		
ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่	
	68	69		68	69			
V1	70		V1	70		U1	67	
V2	71		V2	71		U2	68	
W1	72	73	W1	72	73	V1	69	70
W2	74	75	W2	74	75	V2	71	72
X1	76	77	X1	76	77	W1	73	74
X2	78	79	X2	78	79	W2	75	76
Y	80	81	Y	80	81	X	77	78
Z1	82	83	Z1	82	83	Y1	79	80
	84	85		84	85		81	82
	86			86			83	
Z2	87	88	Z2	87	88	Y2	84	85
	89	90		89	90		86	87
	91			91			88	

แถบสีฟ้า หมายถึง ทำนองที่เหมือนกันหรือเพิ่มเติมทำนองเล็กน้อย

แถบสีเขียว หมายถึง ทำนองที่คล้ายคลึง หรือมีโครงสร้างใกล้เคียงกัน

แถบสีเหลือง หมายถึง ทำนองที่แตกต่างกันกับแถบสีฟ้า

แถบสีส้ม หมายถึง ทำนองที่ไม่สัมพันธ์กันตามคีตลักษณ์

จากตาราง พบว่า ทำนองเพลงลาวแพนใหญ่ทั้ง 3 ทาง ส่วนใหญ่มีลักษณะของ ทำนองที่เหมือนกันหรือเพิ่มเติมทำนองเพียงเล็กน้อย ซึ่งพบมากถึง 14 ทำนอง พบทำนองที่แตกต่างกันทั้ง 3 ทาง เพียง 6 ทำนอง และส่วนที่เหลือเป็นทำนองที่เหมือนหรือคล้ายกัน 2 ใน 3 ทาง ดังนี้



ตัวอย่างทำนอง C3 เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์ถวัลย์ สดคมขำ

			ด ร ด ฟ	-----	---- ล	-- ลซฟ	ร ฟ ด ร
-----	-----	ลลล ซ ล					

ตัวอย่างทำนอง C2 เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ

			ด ร ด ฟ	-----	---- ล	-- ลซฟ	ร ฟ ด ร
-----	-----	ลลล ซ ล					

ตัวอย่างทำนอง D1 เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์ชนก สาคกริก

	ซฟร ด ด	ด ด	ด ด		ด	_ด ด	ด ด
-----	ล	_ล ซฟ	ฟ ซล	ฟ ฟ	ฟ ล	_ล ซฟ	ฟ ซล
			ด	_ล ด ร	ฟ ร ด ล		ด

ด	ด	_ด	
ฟ ฟ ซ	ล ซ ฟ ฟ	ฟ ซ ล ฟ	_ฟ _ฟ
_ร	ร	ล	_ล ด ร

ตัวอย่างทำนอง D1 เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์ถวัลย์ สดคมขำ

-----	ซฟร ด ด	ด ด	ด ด			ด ด	ด ด
	ล	_ล ซฟ	ฟ ซล	ฟ ฟ	ฟ ล	_ล ซฟ	ฟ ซล
			ด	_ล ด ร	ฟ ร ด ล		ด

ด	ด	ด	
_ ฟ ฟ ช	ล ช ฟ ฟ	ฟ ช ล ฟ	ฟ
ร	ร	ล	ร ด ล ด ร

ตัวอย่างทำนอง D1 เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ

_____	ช ฟ ร ด ด	ด ด	ด ด		ด	ด ด	ด ด
	ล	_ ล ช ฟ	_ ฟ ช ล	ฟ ฟ	ฟ ฟ ล	_ ล ช ฟ	ฟ ช ล
			ด	_ ล ด ร	ร ด		ด

ด	ด _		
_ ฟ ฟ ช	ล ช ฟ ฟ	ฟ ช ล	ฟ
ร	_ ร	ล	_ ล ด ร

**ลักษณะที่ 2** ทำนองเพลงลาวแพนใหญ่ที่เหมือนกัน 2 ใน 3 ทาง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กรณี ได้แก่

1. เพลงลาวแพนใหญ่ทางของอาจารย์ชนก สาคกริก มีทำนองเหมือนหรือมีโครงสร้างเดียวกันกับทางของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ พบมากถึง 9 ทำนอง โดยสามารถพิจารณาได้ว่า เพลงลาวแพนใหญ่ทางของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มีเค้าโครงทำนองโดยส่วนใหญ่เหมือนกันกับทางของอาจารย์ชนก สาคกริก

อาจารย์ชนก สาคกริก			อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ			อ.รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ		
ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่	
A	1	2	A	1	2	A	1	2
C1	7	8	C2	7	8	C1	7	8
E	17	18	E	17	18	E	17	18
G2	25	26	G2	25	26	G2	25	26
H2	29	30	H2	29	30	H2	29	30
K2	36	37	K2	36	37	J2	35	36
O1	44	45	O1	44	45	N1	43	44

อาจารย์ชนก สาคกริก			อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ			อ.รัฐนิน อัครสินัญโชติ		
ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่	
O2	46	47	O2	46	47	N2	45	46
P1	48		P1	48		O1	47	

ตัวอย่างทำนอง A เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์ชนก สาคกริก

			ด	ด		ด ร ช	พ
-----	-----	-----	---- ล	---- ช	ลชพ พชล		พ
						ด	

ตัวอย่างทำนอง A เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ

			ด	ด		ด ร ช	พ
-----	-----	-----	---- ล	---- ช	ลชพ พชล		พ
						ด	

ตัวอย่างทำนอง O1 เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์ชนก สาคกริก

			ด	-- ด	ด		ด
-----	พ	-- พ ช	ล พ ช ล	ล	ช ล พ	-- พ ช	ล พ ช ล
	รดล ด ร				ร		

ตัวอย่างทำนอง O1 เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ

			ด	-- ด	ด		ด
-----	พ	-- พ ช	ล พ ช ล	ล	ช ล พ	-- พ ช	ล พ ช ล
	รดล ด ร				ร		





ตัวอย่างทำนอง S2 เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ

_____	_ ด ร ฟ	___ ฟ	___ ฟ	_____	_ ล ช ฟ	___ ฟ	___ ร

3. เพลงลาวแพนใหญ่ทางของอาจารย์ชนก สาคกริก มีทำนองเหมือนหรือมีโครงสร้างเดียวกันกับทางของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ

อาจารย์ชนก สาคกริก			อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ			อ.รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ		
ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่	
Z1	82	83	Z1	82	83	Y1	79	80
	84	85		84	85		81	82
	86			86			83	
Z2	87	88	Z2	87	88	Y2	84	85
	89	90		89	90		86	87
	91			91			88	

ตัวอย่างทำนอง Z1 เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์ชนก สาคกริก

		ด	_____	_____	ร	ด	ร
_____	_____	ลลล ล	ช ฟ	ช		ล ช ล	ล

		ด					
_____	_____	ฟชล ช	ล ช ฟ ฟ	_____	_____	ชชช ล ช	ฟ ฟ ฟ
			ร				ร_ด

			ด
_____		ลชฟ ช ล	ล ช ฟ
__ ลลล	_ ด _ ร		

ตัวอย่างทำนอง Y1 เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ

		ด				รด	ด รด
----	----	ลลล ล	ช พ_ช	----	----	ล ช ล	ล

		ด					
----	----	ฟชล ช	ล ช ฟ ฟ	----	----	ชชช ล ช	ฟ ฟ
			ว				ว_ด

			ด
		ลชฟ ช ล	ล ช ฟ
__ ลลล	_ ด _ ร		

**ลักษณะที่ 3** ทำนองเพลงลาวแพนใหญ่ที่ทั้ง 3 ทาง ไม่เหมือนกัน ทำนองในลักษณะนี้เกิดจากกลวิธีการบรรเลงของผู้ประพันธ์ทำนองที่แตกต่างกัน ปรับปรุงทำนองโดยยึดโครงสร้างของลูกตกเดียวกัน ซึ่งพบว่าทำนองบางวรรคมีทั้งเหมือนกันและคล้ายคลึงกัน โดยพบถึง 11 ทำนอง ซึ่งรองลงมาจกรทำนองในลักษณะที่ 1 จึงสามารถพิจารณาได้ว่า เพลงลาวแพนใหญ่ทั้ง 3 ทาง มีทั้งทำนองที่เหมือนกันและแตกต่างกันปะปนกันไปอย่างลงตัว

อาจารย์ชนก สาคกริก			อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ			อ.รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ		
ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่	
B1	3	4	B	3	4	B1	3	4
D2	14	15	D2	14	15	D2	14	15
	16			16			16	
K1	34	35	K1	34	35	J1	33	34
L2	39		L2	39		K2	38	
N	42	43	N	42	43	M	41	42
P2	49		P2	49		O2	48	
W1	72	73	W1	72	73	V1	69	70

อาจารย์ชนก สาศริก			อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ			อ.รัฐนิน อัครสินัญโชติ		
ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่	
W2	74	75	W2	74	75	V2	71	72
X1	76	77	X1	76	77	W1	73	74
X2	78	79	X2	78	79	W2	75	76
Y	80	81	Y	80	81	X	77	78

ตัวอย่างทำนอง D2 เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์ชนก สาศริก

	ชพร ด	_ลชฟ_ชพร	_พรด_รดล		ด	ด ด	ด ด
----	ล			ฟ ฟ	ช พชลพชล	_ล ชฟ	ฟ ชล
				ลดร ดร	ร		ด

ชฟ ฟช	พชลชฟ	พชลชฟ	พชล ฟ
ร	ร ร	ดร ร	ลดร

ตัวอย่างทำนอง D2 เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ

	ชพร ด ด	ด ด	ด ด		ด ด	ด ด
----	ล	_ลชฟ	ฟชล	ฟ ฟ	ฟ ล	_ลชฟ
			ด	_ลดร	พรดล	ด

ชฟ ฟช	พชลชฟ	ฟชล ฟ	ฟ
ร	ร ร	ล	สดล ดร

ตัวอย่างทำนอง D2 เพลงลาวแพนใหญ่ ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญโชติ

	ชพร ด	ลชฟ ชพร	ดรพรด	ด ช	พรด ล	รด	
----	ล		ล	ฟชล	ล ล	ล ช ฟ	ฟ ช ล
							ด

ชฟ ฟช	ล ช ฟ	ฟ ช ล	ฟ
ร	ร	ล	_ ล ด ร

### เพลงลาวสมเด็จ

การเปรียบเทียบทำนองเพลงลาวสมเด็จของทั้ง 3 ทาง เปรียบเทียบตามคีตลักษณ์ และทำนองที่ตรงกัน ซึ่งพบว่าทำนองเพลงลาวสมเด็จทั้ง 3 ทาง มีทำนองที่เหมือนกัน โดยพบความแตกต่างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และพบว่าเพลงลาวสมเด็จของอาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ จะมีทำนองที่สอดคล้องสัมพันธ์กันมากที่สุด ซึ่งทำนองของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญโชติ พบความแตกต่างจาก 2 ทางข้างต้นมากกว่า

แถบสีฟ้า หมายถึง ทำนองที่เหมือนกันหรือเพิ่มเติมทำนองเล็กน้อย

แถบสีเขียว หมายถึง ทำนองที่คล้ายคลึง หรือมีโครงสร้างใกล้เคียงกัน

แถบสีเหลือง หมายถึง ทำนองที่แตกต่างกับแถบสีฟ้า

แถบสีส้ม หมายถึง ทำนองที่ไม่สัมพันธ์กันตามคีตลักษณ์

อาจารย์ชนก สาคกริก		อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ				อ.รัฐนิน อัครสินัญโชติ					
ทำนอง		วรรคที่		ทำนอง		วรรคที่		ทำนอง		วรรคที่	
A	a	1	2	A	a	1	2	A	a	1	2
		3	4			3	4			3	4
		5	9			5	9			5	9
		7	8			7	8			7	8
		9	10			9	10			9	10

อาจารย์ชนก สาคกริก				อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ				อ.รัฐนิน อัครสินัญโชติ			
	b	11	12		b	11	12		b	11	12
		13				13				13	14
										15	
B	c	14	15	B	c	14	15	B	c	16	17
		16	17			16	17			18	19
		18				18				20	
	b	19	20		b	19	20		b	21	22
		21	22			21	22			23	24
		23				23				25	
C	d	24	25	C	d	24	25	C	d	26	27
		26	27			26	27			28	29
		28				28				30	
	e	29	30		e	29	30		e	31	32
		31	32			31	32			33	34

จากตารางเปรียบเทียบความแตกต่างของทำนอง พบว่า ทำนองเพลงลาวสมเด็จทั้ง 3 ทาง มีทำนองที่เหมือนกัน และมีความแตกต่างของทำนองเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งพบในทำนอง Aa บรรทัดที่ 3 ทำนอง Bc บรรทัดที่ 1 ทำนอง Cd และทำนอง Ce บรรทัดที่ 1 ตัวอย่างทำนอง Aa เพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์ชนก สาคกริก บรรทัดที่ 3

			ด	ด ร ด	ร ด		
	ซฟ	ฟ ซ	ฟ ซ	ล	ล ซ ฟ	ฟซฟซล ซ	ซลซลด ล
ด ล ด ร	ร	ร	ร				

ตัวอย่างทำนอง Aa เพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ บรรทัดที่ 3

				ด ร ด	ร ด		
ฟ	ซฟ	ฟ ซ	ฟ ซ	ล	ล ซ ฟ	ฟซฟซล ซ	ซลซลด ล
ล ด ร	ร	ร	ด ร				

ตัวอย่างทำนอง Aa เพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ บรรทัดที่ 3

			ด	ด ร ด	รด		
ฟ	ฟฟ ฟช	ชลช ล	ฟช	ล	ล ช ฟ	ฟฟฟชช	ชลชลล ล
ล ด ร	ร	ร	ร				

จากตัวอย่างทำนอง Aa เพลงลาวสมเด็จ บรรทัดที่ 3 ของทั้ง 3 ทาง พบว่า ทำนองมีความแตกต่างกันเล็กน้อย แต่สัมพันธ์กันแบบห้องเพลงต่อห้องเพลงและข้ามไปมาระหว่างทางทั้ง 3 ทาง จึงพิจารณาได้ว่าทำนองทั้ง 3 ทาง มีความคล้ายคลึงกันมากกว่าที่จะระบุว่าเป็นทำนองเดียวกัน

ตัวอย่างทำนอง Bc เพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์ชนก สาคริก บรรทัดที่ 1

		ด					ด
-----	ลชฟ ชล	ฟช	ลช ฟฟ	ฟ	ฟ	ฟฟ	ฟช ฟช
		ร	ร	_ ร _	ล ด ร	ร ด ร	

ตัวอย่างทำนอง Bc เพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ บรรทัดที่ 1

		ด					ด
-----	ลชฟ ชล	ฟช	ลช ฟฟ	ฟ	ฟ	ฟฟ	ฟช ฟช
		ร	ร	_ ร _	ล ด ร	ร ด ร	

ตัวอย่างทำนอง Bc เพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ บรรทัดที่ 1

		ด		ร			
-----	ลชฟ ชล	ฟช	ลช ฟ		ฟ	ฟฟ	ฟช ฟช
		ร	ร	_ ร _	ล ด ร	ร ด ร	

จากตัวอย่างทำนอง Bc เพลงลาวสมเด็จ บรรทัดที่ 1 ของทั้ง 3 ทาง พบว่า ทำนองเพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์ชนก สาคริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มีทำนองที่เหมือนกัน แต่ทำนองของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ จะมีความแตกต่างในเบื้องแรกของวรรคที่ 2 ซึ่งเป็นความแตกต่างที่เกิดขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ตัวอย่างทำนอง Cd เพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์ชนก สาศริก บรรทัดที่ 2

		ฟ ฟ	ฟ ฟ				
ซซซซ ซ		ด	ล	ฟ	ฟ ฟ ฟ	_ _ ฟ ซ	ล ซ ฟ
ด	มรด ร ฟ	ฟ	ฟ	_ ร _ _	ร _	ร	ร

ตัวอย่างทำนอง Cd เพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ บรรทัดที่ 2

		ฟ ฟ	ฟ ฟ	ร	ด		
ซซซซ ซ		ด	ล	ฟ	ฟ	ซฟ ฟ ซ	ล ซ ฟ
ด	มรด ร ฟ	ฟ	ฟ	_ ร _ _	ร _	ร	ร

ตัวอย่างทำนอง Cd เพลงลาวสมเด็จ ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ บรรทัดที่ 2

		ฟ ฟ	ฟ ฟ	_ ร	ฟ ร		
ซซซซ ซ	ล	ด	ล	_ ฟ	_ ฟ	ซฟ ฟ ซ	ล ซ ฟ
ด	มรด ฟ	ฟ	ฟ			ร	ร

จากตัวอย่างทำนอง Cd เพลงลาวสมเด็จ บรรทัดที่ 2 ของทั้ง 3 ทาง พบว่า ทำนอง เพลงลาวสมเด็จในวรรคแรกมีทำนองที่คล้ายคลึงกัน แต่ในวรรคหลัง ทั้ง 3 ทาง ต่างก็มีทำนองที่ แตกต่างกันไป โดยยึดโครงสร้างของทำนองหลักแล้วแปรทำนองไปตามแนวทางของตน

### เพลงลาวลอคค่าย

การเปรียบเทียบทำนองเพลงลาวสมเด็จของทั้ง 3 ทาง เปรียบเทียบตามคีตลักษณ์ และทำนองที่ตรงกัน ซึ่งพบว่าทำนองส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกัน มีเพียงทำนอง B1 ที่เหมือนกันทั้ง 3 ทาง และทำนอง B2 ที่ทำนองเพลงลาวลอคค่ายของอาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ เหมือนกัน

แถบสีฟ้า หมายถึง ทำนองที่เหมือนกันหรือเพิ่มเติมทำนองเล็กน้อย

แถบสีเขียว หมายถึง ทำนองที่คล้ายคลึง หรือมีโครงสร้างใกล้เคียงกัน

แถบสีเหลือง หมายถึง ทำนองที่แตกต่างกับแถบสีฟ้า

แถบสีส้ม หมายถึง ทำนองที่ไม่สัมพันธ์กันตามคีตลักษณ์

อาจารย์ชนก สาคกริก			อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ			อ.รัฐนิน อัครสินัญโชติ		
ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่	
A1	1	2	A1	1	2	A1	1	2
A2	3	4	A2	3	4	A2	3	4
B1	5	6	B1	5	6	B1	5	6
B2	7	8	B2	7	8	B2	7	8

ตัวอย่างทำนอง A1 เพลงลาวลอคค่าย ของอาจารย์ชนก สาคกริก

ร	_ ร ด ด	_ ร ฟ ร	_ _ ด ด	_ ร ฟ ร	ด ร ฟ	ด	
	ล		ล		ล	ช ล ฟ	_ ฟ _ ฟ
_ _ _ ร							

ตัวอย่างทำนอง A1 เพลงลาวลอคค่าย ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ

ร ร	_ _ ด	_ ร ฟ ร	_ _ ด	รรรฟ ร	ด ร ฟ	ด	
	ล		ล		ล	ช ล ฟ	_ ฟ _ ฟ
_ ร _ _							



ตัวอย่างทำนอง A1 เพลงลาวลอดค้าย ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์ไชติ

___ ร	_ ร ด ด	_ ร ฟ ร	_ ร ด ด	_ ร ฟ ร	ด ร ฟ	ด	
	ล		ล		ล	ช ล ฟ	_ ฟ _ ฟ
ร							

จากตัวอย่างทำนอง A1 เพลงลาวลอดค้าย ของทั้ง 3 ทาง พบว่า ทำนองเพลงลาวลอดค้ายในวรรคแรกมีทำนองที่แตกต่างกันไป โดยยึดโครงสร้างของทำนองหลักแล้วแปรทำนองไปตามแนวทางของตน แต่ในวรรคหลัง ทั้ง 3 ทาง มีทำนองที่คล้ายคลึงกัน

ตัวอย่างทำนอง A2 เพลงลาวลอดค้าย ของอาจารย์ชนก สาคกริก

	__ ด	__ ด ร	ฟ ร ด ด			ด	
	ฟ ล		ล		ฟ ล	ล ช ฟ	_ ฟ _ ฟ
__ ร ร ร	ด ร			__ ร ร ร	ด ร		

ตัวอย่างทำนอง A2 เพลงลาวลอดค้าย ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ

ร ร	__ ด	_ ร ฟ ร	__ ด	ร ร ร ฟ ร	ด ร ฟ	ด	
	ล		ล		ล	ช ล ฟ	_ ฟ _ ฟ
_ ร __							

ตัวอย่างทำนอง A2 เพลงลาวลอดค้าย ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์ไชติ

___ ร	_ ร ด ด	_ ร ฟ ร	_ ร ด ด	_ ร ฟ ร	ด ร ฟ	ด	
	ล		ล		ล	ช ล ฟ	_ ฟ _ ฟ
ร							

จากตัวอย่างทำนอง A2 เพลงลาวลอดค้าย ของอาจารย์ชนก สาคกริก มีทำนองที่ไม่สอดคล้องกับทำนองของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ และอาจารย์รัฐนิน อัครสินธัญไชติ มาที่สุด ซึ่งเพลงลาวลอดค้ายของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ และอาจารย์รัฐนิน อัครสินธัญไชติ ยังมีทำนองในวรรคหลังที่คล้ายคลึงกัน ในขณะที่ทำนองในวรรคแรกแตกต่างกันไป โดยยึดโครงสร้างของทำนองหลักแล้วแปรทำนองไปตามแนวทางของตน

ตัวอย่างทำนอง B2 เพลงลาวลอดค้าย ของอาจารย์ชนก สาคกริก

						ด ร ด ด	ด ด
		_ ฟ	_ ฟ _ ฟ			ล	_ ซ _ ฟ
-- คิลล	_ ด _ ร	_ ด		__ ลลล	_ ด _ ร		

ตัวอย่างทำนอง B2 เพลงลาวลอดค้าย ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ

						ด ร ด ด	ด ด
		_ ฟ	_ ฟ _ ฟ			ล	_ ซ _ ฟ
__ ลลล	_ ล ด ร	_ ด		__ ลลล	_ ล ด ร		

ตัวอย่างทำนอง B2 เพลงลาวลอดค้าย ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธัญไชติ

__ รด	_ ด _ ร	_ ด _ ฟ	__ _ ฟ	__ รด	_ ด _ ร	ซพร ด	
ล				ล		ล	_ ซ _ ฟ

จากตัวอย่างทำนอง B2 เพลงลาวลอดค้าย ของอาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มีทำนองที่สอดคล้องกัน มีแตกต่างกันเล็กน้อยตามการแปรทาง ส่วนทำนองของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธัญไชติ มีทำนองที่ไม่สอดคล้องกับทำนองของอาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ เลย ซึ่งเป็นการแปรทำนองจากทำนองหลักไปตามแนวทางของตน

### เพลงลาวแพนน้อย

การเปรียบเทียบทำนองเพลงลาวแพนน้อยของทั้ง 3 ทาง เปรียบเทียบตามคีตลักษณ์ และทำนองที่ตรงกัน ซึ่งพบว่าทำนองมีสอดคล้องกันที่หลากหลาย ซึ่งจะจำแนกตามลักษณะ ดังนี้

แถบสีฟ้า หมายถึง ทำนองที่เหมือนกันหรือเพิ่มเติมทำนองเล็กน้อย

แถบสีเขียว หมายถึง ทำนองที่คล้ายคลึง หรือมีโครงสร้างใกล้เคียงกัน

แถบสีเหลือง หมายถึง ทำนองที่แตกต่างกับแถบสีฟ้า

แถบสีส้ม หมายถึง ทำนองที่ไม่สัมพันธ์กันตามคีตลักษณ์

อาจารย์ชนก สาคกริก			อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ			อ.รัฐนิน อัครสินัญญโชติ		
ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่	
A	1	2	A	1	2	A	1	2
	3	4		3	4		3	4
B1	5	6	B1	5	6	B1	5	6
	7	8		7	8		7	8
B2	9	10	B2	9	10	B2	9	10
	11	12		11	12		11	12
C	13	14	C	13	14	C	13	14
	15	16		15	16		15	16

**ลักษณะที่ 1** ทำนองเพลงลาวแพนน้อยตามคีตลักษณ์ที่คล้ายคลึงกันทั้ง 3 ทาง ได้แก่ ทำนอง B1 บรรทัดที่ 2 และกรณีที่คล้ายคลึงกันในทำนองที่ B2 บรรทัดที่ 2

ตัวอย่างทำนอง B1 เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์ชนก สาคกริก บรรทัดที่ 2

ด ด	ฟ ร ด			ด			ด ด
	ล	_ ฟ _ ช	_ ช _	ฟชล ช	ล ช ฟ	ฟ ช ล	
ด ด ด					ร	ร	ด ด ด

ตัวอย่างทำนอง B1 เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ บรรทัดที่ 2

ด ด	ฟ ร ด	ด ด	ด	ด			ด ด
	ล	_ ฟ _ ช	_ ช _ _	ฟชล ช	ล ช ฟ	ฟ ช ฟ	
ด ด					ว	ว	ด ด

ตัวอย่างทำนอง B1 เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ บรรทัดที่ 2

ด ด	ฟ ร ด ด	ด ด	ด	ด			ด ด
	ล	_ ฟ _ ช	_ ช _ _	ฟชล ช	ล ช ฟ	ฟ ช ฟ	
ด ด	ด				ว	ว	ด ด

จากตัวอย่างทำนอง B1 เพลงลาวแพนน้อย ของทั้ง 3 ท่าง เป็นทำนองที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งมีความแตกต่างเพียงเล็กน้อยในครั้งที่ 1 และ 8 ของทำนอง เช่นเดียวกับทำนอง B2 เพลงลาวแพนน้อย ของทั้ง 3 ท่าง ที่ทำนองของอาจารย์ชนก สาคกริก อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ และอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ มีทำนองที่คล้ายคลึงกัน

ตัวอย่างทำนอง B2 เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์ชนก สาคกริก บรรทัดที่ 2

ด ด	ฟ ร ด			ด			ด ด
	ล	_ ฟ _ ช	_ ช _ _	ฟชล ช	ล ช ฟ	ฟ ช ล	
ด					ว	ว	_ ด ด

ตัวอย่างทำนอง B2 เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ บรรทัดที่ 2

ด ด	ฟ ร ด	ด ด	ด	ด			ด ด
	ล	_ ฟ _ ช	_ ช _ _	ฟชล ช	ล ช ฟ	ฟ ช ฟ	
ด ด					ว	ว	ด ด

ตัวอย่างทำนอง B2 เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ บรรทัดที่ 2

	ฟ ร ด ด	ด ด	ด	ด			
	ล	_ ฟ _ ช	_ ช _	ฟชล ช	ลชฟ	ฟชฟ	
ด ด ด					ร	ร	ด ด ด

**ลักษณะที่ 2** ทำนองเพลงลาวแพนน้อยที่ทำนองของอาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มีทำนองที่เหมือนกัน แต่ทำนองของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ มีทำนองที่แตกต่างจาก 2 ทางข้างต้น โดยยึดโครงสร้างของทำนองหลัก แล้วแปรทำนองตามแนวทางของผู้ประพันธ์ ปรากฏในทำนอง A บรรทัดที่ 2

ตัวอย่างทำนอง A เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์ชนก สาคกริก บรรทัดที่ 2

			ด		ร ด	ฟ ช	ล ด ร
	ฟ	_ ช ล	ช ล ฟ	ลชฟ	ฟ	_ ช ล	
----	ด ร ด			ร	ด		ด

ตัวอย่างทำนอง A เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ บรรทัดที่ 2

			ด		ร ด	ฟ ช	ล ด ร
	ฟ	_ ช ล	ช ล ฟ	ลชฟ	ฟ	ช ล	
----	ด ร ด			ร	ด		ด

ตัวอย่างทำนอง A เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ บรรทัดที่ 2

			_ ด				ด ร
	ฟ	_ ฟชล	_ ฟ	_ ชฟ	_ ฟ	ลชฟ ช ล	ช ล
----	ด ร ด			ร	_ ด		

**ลักษณะที่ 3** ทำนองเพลงลาวแพนน้อยที่ทำนองของอาจารย์ชนก สาคกริก และ อาจารย์รัฐนิน อัครสินัญโชติ มีทำนองที่เหมือนกัน แต่ทำนองของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มีทำนองที่แตกต่างจาก 2 ทางข้างต้น โดยยึดโครงสร้างของทำนองหลัก แล้วแปรทำนองตามแนวทางของผู้ประพันธ์ ปรากฏในทำนอง A บรรทัดที่ 1 ทำนอง C บรรทัดที่ 1 และทำนอง C บรรทัดที่ 2

ตัวอย่างทำนอง A เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์ชนก สาคกริก บรรทัดที่ 1

	ด		_ ด ด		ด		_ ด ด
	ฟ _ ฟ	_ _ ฟซล	_ ฟ	_ _ ซฟ	_ ฟ	_ _ ฟซล	_ ฟ
_____	_ ด			ร	_ ด		

ตัวอย่างทำนอง A เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญโชติ บรรทัดที่ 1

			_ ด				_ ด
	_ _ ฟ	_ _ ฟซล	_ ฟ	_ _ ซฟ	_ ฟ	_ _ ฟซล	_ ฟ
_____	_ ด			ร	_ ด		

ตัวอย่างทำนอง A เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ บรรทัดที่ 1

	ด		_ ด ด		ร ด	ฟ ซ	ล ด
	_ ฟ	_ _ ฟซล	_ ฟ	ล ซ ฟ	ฟ	ซ ล	ฟ
_____	_ ด		ด	ร	ด		ด

ตัวอย่างทำนอง C เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์ชนก ศาคริก บรรทัดที่ 1

	ฟ		ฟ ฟ ฟ		ฟ		ฟ ฟ ฟ
_____	_ ล ด ร	__ ด ร	ด _ ด	_ ล ด ล	_ ล ด ร	__ ด ร	ด _ ด

ตัวอย่างทำนอง C เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ บรรทัดที่ 1

_____	ฟ ฟ		ฟ ฟ		_____ ฟ		ฟ ฟ
	ล ด ร	__ ด ร	ด _ ด	_ ล ด ล	_ ล ด ร	__ ด ร	ด _ ด

ตัวอย่างทำนอง C เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ บรรทัดที่ 1

_____	ฟ		ฟ ฟ		ฟ		ฟ ฟ
	ล ด ร	ด ร ด ร	ด _ ด	_ ล ด ล	_ ล ด ร	__ ด ร	ด _ ด

ในกรณีขงทำนอง C เพลงลาวแพนน้อย บรรทัดที่ 1 นั้นทำนองของอาจารย์ชนก ศาคริก และอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ มีทำนองที่เหมือนกัน แต่ทำนองของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ นั้น มีทำนองที่แตกต่างจาก 2 ทางข้างต้นในวรรคเพลงแรกเท่านั้น

**ลักษณะที่ 4** ทำนองเพลงลาวแพนน้อยที่ทำนองทั้ง 3 ทาง ไม่สอดคล้องกัน หรือมีทำนองแตกต่างกัน โดยเกิดจากการแปรทำนองจากทำนองหลักตามแนวของผู้ประพันธ์ ได้แก่ ทำนอง B1 บรรทัดที่ 1 และทำนอง B2 บรรทัดที่ 1

ตัวอย่างทำนอง B1 เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์ชนก สาคกริก บรรทัดที่ 1

พ ร ด	ด    ด	ด	ด	พ ร ด	ด	ด ร ด ด	ด
ล	ช ล	___ ล	_ ช __	ล	ช ล	ล	_ ช __
					ด		

ตัวอย่างทำนอง B1 เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ บรรทัดที่ 1

พ ร ด	ด    ด	_ ร ด	ด	ด ร ด	ด	พ ร ด ด	ด
ล	ช ล	ล	_ ช __	ล	ช ล	ล	_ ช __
					ด		

ตัวอย่างทำนอง B1 เพลงลาวแพนน้อย ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ บรรทัดที่ 1

ชพ ร ด	ด	ด ร ด	_ ด __	ชพ ร ด	ด	ด ร ด	_ ด __
ล	ช ล	ล	ช	ล	ช ล	ล	ช
	ด				ด		

### เพลงขุ่มลาวแพน

การเปรียบเทียบทำนองเพลงขุ่มลาวแพนของของอาจารย์ชนก สาคกริก อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ และอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ นั้น พบว่าทำนองมีความสอดคล้องที่หลากหลาย ซึ่งเมื่อจำแนกตามส่วนเพลงแล้ว ทำนองส่วนหัวและส่วนกลางจะมีทำนองที่ไม่สอดคล้องสัมพันธ์กัน แต่ทำนองในส่วนท้าย ทำนองของอาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ จะมีความสัมพันธ์กันมากกว่าทำนองของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ

แถบสีฟ้า                      หมายถึง ทำนองที่เหมือนกันหรือเพิ่มเติมทำนองเล็กน้อย

แถบสีเขียว                    หมายถึง ทำนองที่คล้ายคลึง หรือมีโครงสร้างใกล้เคียงกัน

แถบสีเหลือง                   หมายถึง ทำนองที่แตกต่างกับแถบสีฟ้า



แถบสีส้ม

หมายถึง ทำนองที่ไม่สัมพันธ์กันตามคีตลักษณ์

อาจารย์ชนก สาคกริก			อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ			อ.รัฐนิน อัครสินธัญโชติ		
ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่		ทำนอง	วรรคเพลงที่	
<b>ส่วนหัว</b>								
A	1		A	1		A	1	
B1	2	3	B1	2	3	B1	2	3
	4	5		4	5		4	5
	6	7		6	7		6	7
	8	9		8	9		8	9
	10	11		10	11		10	11
	12	13		12	13		12	13
	14			14			14	
B2	15	16	B2	15	16	B2	15	16
	17	18		17	18		17	18
	19	20		19	20		19	20
	21	22		21	22		21	22
	23	24		23	24		23	24
	25	26		25	26		25	26
	27			27			27	
<b>ส่วนกลาง</b>								
C1	28	29	C1	28	29	C1	28	29
	30	31		30	31		30	31
	32			32			32	
C2	33	34	C2	33	34	C2	33	34
	35	36		35	36		35	36
	37			37			37	
<b>ส่วนท้าย</b>								
D1	38		D1	38		D1	38	
D2	39		D2	39		D2	39	



ตัวอย่างทำนอง G1 เพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ

ด ร	ม ร ด ร	ม ช ม ล	ม ช ม ร	ม ร ด	ด ร	ม ร ด	ด
ช ล				ล	ช ล	ล	ช ล ช

จากตัวอย่างทำนอง G1 เพลงซุ้มลาวแพน พบว่า ทำนองของอาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ นั้น มีลักษณะทำนองที่เหมือนกัน ส่วนทำนองของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ มีส่วนที่แตกต่างในท้องเพลงสุดท้ายของทำนอง

**ลักษณะที่ 2** ทำนองเพลงซุ้มลาวแพนที่ทำนองของอาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มีทำนองที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่ทำนองของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ มีทำนองที่แตกต่างจาก 2 ทางข้างต้น โดยยึดโครงสร้างของทำนองหลัก แล้วแปรทำนองตามแนวทางของผู้ประพันธ์ พบในส่วนหัวเพลง 3 ทำนอง คือ ทำนอง B1 บรรทัดที่ 5 ทำนอง B2 บรรทัดที่ 2 และ 5 และในส่วนท้ายเพลงที่ปรากฏมากที่สุด คือ ทำนอง D1 D2 E F1 F2 H1 และ H2

ตัวอย่างทำนอง B1 เพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์ชนก สาคกริก บรรทัดที่ 5

_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ		ฟ	__ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	ฟ
	ร	__ ร ด	ล ด ร		ร	ร	_ ล ด ร

ตัวอย่างทำนอง B1 เพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ บรรทัดที่ 5

_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	_ ฟ	ฟ	_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	
	ร	ร ด	ล ด ร		ร	ร	_ ล ด ร

ตัวอย่างทำนอง B1 เพลงขุ้มลาวแพน ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ บรรทัดที่ 5

	ด				ด		
ลขฟ ชล	ล ช ฟ	ลขฟ	ฟ	ลขฟ ชล	ล ช ฟ	ช	ช ฟ
		ว ด	ล ด ร			ร ฟ ฟ	ล ด ร

ตัวอย่างทำนอง D1 เพลงขุ้มลาวแพน ของอาจารย์ชนก สาคกริก

__ ฟ ร	ด ร ฟ	ด	ด ร ฟ ด
	ล	ล ช ล	

ตัวอย่างทำนอง D1 เพลงขุ้มลาวแพน ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ

__ ฟ ร	ด ร ฟ	ด	ด ร ฟ ด
	ล	ล ช ล	

ตัวอย่างทำนอง D1 เพลงขุ้มลาวแพน ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ

__ ฟ ร	ด ร ฟ ด		ด ร ฟ ด
	ล	__ ช ล	

**ลักษณะที่ 3** ทำนองเพลงซุ้มลาวแพนที่ทำนองของอาจารย์ชนก สาคกริก และ อาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ มีทำนองที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่ทำนองของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มีทำนองที่แตกต่างจาก 2 ทางข้างต้น โดยยึดโครงสร้างของทำนองหลัก แล้วแปรทำนองตามแนวทางของผู้ประพันธ์ พบในส่วนหัวเพลง 4 ทำนอง คือ ทำนอง B1 บรรทัดที่ 4 และ 6 ทำนอง B2 บรรทัดที่ 4 และ 6 และในส่วนกลางเพลง 1 ทำนอง คือ ทำนอง C1 บรรทัดที่ 2

ตัวอย่างทำนอง B1 เพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์ชนก สาคกริก บรรทัดที่ 4

___ด	__ฟ ร	__ด ร	ฟ ร ด ด		ด ด ด	ด	ด
			ล	__ซ ล	ซ _ซ	___ซ	___ซ

ตัวอย่างทำนอง B1 เพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ บรรทัดที่ 4

___ด	__ฟ ร	__ด ร	ฟ ร ด ด		ด ด	___ด	___ด
			ล	__ซ ล	ซ _ซ	ซ	ซ

ตัวอย่างทำนอง B1 เพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ บรรทัดที่ 4

_ด _ด	_ฟ _ร	__ด ร	ฟ ร ด		
			ล	__ซ ล	ซ ล ฟ ซ
ด					

**ลักษณะที่ 4** ทำนองเพลงซุ้มลาวแพนที่ทำนองทั้ง 3 ทาง ไม่สอดคล้องกัน หรือมี ทำนองแตกต่างกัน โดยเกิดจากการแปรทำนองจากทำนองหลักตามแนวของผู้ประพันธ์ พบทำนอง ลักษณะดังกล่าวมากที่สุด โดยพบ 13 ทำนอง ได้แก่ ทำนอง A ทำนอง B1 บรรทัดที่ 1 2 3 และ 7 ทำนอง B2 บรรทัดที่ 1 3 และ 7 ทำนอง C1 บรรทัดที่ 1 และ 3 และทำนอง C2 บรรทัดที่ 1 2 และ 3

ตัวอย่างทำนอง B2 เพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์ชนก สาคกริก บรรทัดที่ 1

	ซ	ฟ ซ ล ด	ร ด ล ซ	ล ซ ฟ	ซ	ฟ ซ ล ด	ร ด ล ซ
___ ด	ด ด ด			ด	ด ด ด		

ตัวอย่างทำนอง B2 เพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์ณทวิร์ สดคมขำ บรรทัดที่ 1

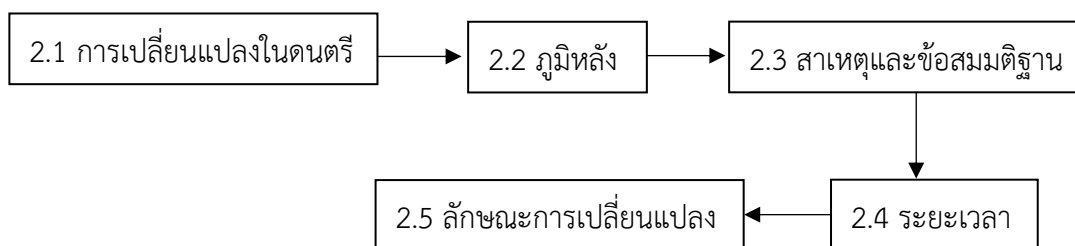
		ด ด	ร ฟ	ด ด	ด ด	ด ด	ด ด
			ฟ ซ	ซ	ล ซ	ซ	ล ซ
_ ล ด ด	ด ร ด ด	ด ร		ด		ด	

ตัวอย่างทำนอง B2 เพลงซุ้มลาวแพน ของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ บรรทัดที่ 1

			ด	___ ด	___ ด	_ ด _ ด	_ ด _ ด
___ ฟ	___ ฟ	ฟ	__ ฟ ซ	ซ	ซ	ซ ซ	ซ ซ
ด	ด	__ ร ร					

### ปัจจัยที่ส่งผลต่อพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดพลวัตทางเดี่ยวซิม โดยจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และอ้างอิงแนวความคิดการเปลี่ยนแปลงทางดนตรีของ ศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี ผู้วิจัยสรุปปัจจัยโดยแบ่งออกเป็น 6 หัวข้อ ดังนี้



### การเปลี่ยนแปลงในดนตรี

พลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน ผู้วิจัยได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงในส่วนของเนื้อหาดนตรี (In music) ซึ่งจะกล่าวถึงในจุดประสงค์ข้อที่ 1 คือพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ส่วนเนื้อหาทางดนตรี โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์เพลงไทย ของรองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์ ในการวิเคราะห์และอธิบายผล พลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพนที่เกิดขึ้น และในส่วนของส่วนที่เกี่ยวข้องในดนตรี (In music) หรือบริบททางดนตรี (Musical Contexts) ซึ่งจะกล่าวอยู่ในจุดประสงค์ ข้อที่ 2 คือปัจจัยที่ส่งผลต่อพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน ซึ่งศึกษาบริบทของผู้สืบทอดและผู้ถ่ายทอดบทเพลง อ้างอิงข้อสมมติทางดนตรี ของศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี โดยวิเคราะห์ถึงสาเหตุและข้อสมมติการเปลี่ยนแปลงทางดนตรี ระยะเวลา และลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางดนตรี โดยนำข้อมูลภูมิหลัง ทัศนคติของบุคคล ข้อมูล ตลอดจนเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมดนตรีไทยนำมาวิเคราะห์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน

## ภูมิหลัง

การสืบหาปัจจัยในการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จำเป็นต้องย้อนกลับไปศึกษาลักษณะพื้นฐาน องค์ประกอบ โครงสร้าง บ่อเกิด และบริบทโดยรอบทั้งหมด การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อาจเกิดจากเงื่อนไขบางประการจึงส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นหากจะศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากรยะเวลาหนึ่ง สู่อีกรยะเวลาหนึ่งแล้ว ควรจะต้องศึกษาบริบทโดยรอบทั้งหมด ผู้วิจัยจึงได้แบ่งหัวข้อการศึกษาภูมิหลังของการวิจัยออกเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

- 1 ประวัติบุคคลข้อมูล
- 2 เพลงเดี่ยวในบริบทสังคมไทย

### 1. ประวัติบุคคลข้อมูล

ประวัติอาจารย์ชนก สาคริก



ภาพประกอบ 1 อาจารย์ชนก สาคริก

ที่มา: รมณีญ์ เรือนช้าง, 15 สิงหาคม 2562

นายชนก สาคริก ชื่อเล่น ตั๊ก เกิดเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2489 ที่อยู่ 47 ถนนเศรษฐศิริ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ในระดับชั้นอนุบาลจนถึงประถมศึกษาตอนต้น ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนราชินีปากคลองตลาด และเมื่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ย้ายมาศึกษา



ในโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย และในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศึกษาต่อในโรงเรียนสาธิตปทุมวัน และย้ายไปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ณ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา และสำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การศึกษาด้านดนตรี ในช่วงมัธยมศึกษาปีที่ 7 ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมปลาย ณ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ได้มีความสนใจในการเรียนดนตรีไทย ประเภทซิม เนื่องจากได้เข้าร่วมฟังการแข่งขันการประกวดเครื่องสาย โดยมีวงหนึ่งมีการนำซิมมาประสมอยู่ในวงด้วย ก็เกิดความประทับใจตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จึงได้ขออนุญาตครูบรรเลง สาคกริก ผู้เป็นแม่ ว่ามีความสนใจที่อยากจะเรียนซิม ก็ได้เริ่มเรียนซิมตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา หลังจากนั้นสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้ว ได้เข้าทำงานในการไฟฟ้านครหลวง จากนั้นได้ลาออกมาทำธุรกิจส่วนตัว บริษัทแฮนด์แอนด์คัมมิชัฟพราย จำกัด ปัจจุบันอาจารย์ชนกรรับหน้าที่เป็นอาจารย์สอนซิมในมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และเป็นผู้ที่พัฒนางานการดนตรีไทยให้เป็นที่รู้จักแล้วเข้าถึงได้มากขึ้น เช่นการทำสื่อการสอนต่าง ๆ และพัฒนาการบรรเลงดนตรีไทยในรูปแบบต่าง ๆ

## ประวัติอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ



ภาพประกอบ 2 อาจารย์ ดร.ณัฏวีร์ สดคมขำ

ที่มา: ณัฏวีร์ สดคมขำ, 2563

นางสาวณัฏวีร์ สดคมขำ ชื่อเล่น พลอย เกิดวันที่ 17 กันยายน 2527 ที่อยู่ 26/1 ถ.นางพิม ต.ท่าพี่เลี้ยง อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี การศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาดูริยางคศาสตร์ไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปริญญาโท ศิลปกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต (ศป.ม.) สาขามานุษยวิทยาดูริยางควิทยา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และได้ทุนการศึกษาจากรัฐบาลเกาหลีใต้ไปศึกษาต่อในระดับดุษฎีบัณฑิต ในสาขาสาขาวิชา Korean Musicology, College of music Chung-Ang University หลังจากสำเร็จการศึกษา ได้กลับมาทำงานในประเทศไทย โดยเป็นอาจารย์สอนในรายวิชาดนตรีไทย ในสถาบัน ที่มีชื่อเสียงมากมาย และยังรับหน้าที่สอนรายวิชาดนตรีเกาหลี ณ องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลีประจำประเทศไทย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตลอดจนเป็นกรรมการในการประกวดดนตรีไทยในรายการต่าง ๆ มากมาย ผลงานทางด้านดนตรี ได้รับรางวัลเหรียญทอง ในรายการ SET เยาวชนดนตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร่วม

เผยแพร่วัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ และเป็นตัวแทนประเทศไทยในการถ่ายทำสารคดีการผสมผสานดนตรีตะวันออกกลางกับดนตรีโลก สถานีโทรทัศน์ Abu Dhabi TV สาธารณรัฐอูเอมาเอมิเรตส์ ในฐานะตัวแทนประเทศไทย

ประวัติ อาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ



ภาพประกอบ 3 อาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ

ที่มาภาพ: รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ 2561

นายรัฐนิน อัครสินธุ์โชติ (ชื่อเดิม นายธีรพงษ์ คำโปร่ง) ชื่อเล่น บอม เกิดวันที่ 17 สิงหาคม 2534 โดยภูมิลำเนาเดิมคือ จังหวัดตราด อำเภอบ่อไร่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี การศึกษบัณฑิต สาขาดุริยางคศาสตร์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และระดับปริญญาโท สาขาดุริยางคศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย และ Certificate from Dali University โดยเป็นนิสิตแลกเปลี่ยน ศึกษาดนตรีจีน ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน หลังจากสำเร็จการศึกษาได้เข้าทำงาน เป็นอาจารย์และครูสอนรายวิชา ดนตรีไทยตามสถาบันที่มีชื่อเสียงมากมาย ปัจจุบันได้ประกอบธุรกิจส่วนตัว บริษัท ซิลวา คอสโมซูติคอล แต่ยังรับสอนดนตรีไทย (ซิม) อีกด้วย ผลงานทางดนตรี ปี 2548 เข้ารอบรองชนะเลิศ ประกวดดนตรี SET เขาวงกตดนตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และปี 2549 เข้ารอบชิงชนะเลิศ การประกวดดนตรีไทยศรทอง ครั้งที่ 4 ซึ่งถ้วยพระราชทานฯ

## 2. เพลงเดี่ยวในบริบทของสังคมไทย

เพลงเดี่ยว คือประเภทของเพลงดนตรีไทยชนิดหนึ่ง เป็นบทเพลงชั้นสูงของดนตรีไทย เช่น เดี่ยวลาวแพน เดี่ยวสุดสงวน เดี่ยวสุรินทราหู เดี่ยวกราวโน เป็นต้น เพลงเดี่ยว เป็นเพลงที่สร้างขึ้นเพื่อใช้บรรเลง เพื่อเน้นเฉพาะเครื่องดนตรีเพียงชิ้นเดียว หรือประเภทเดี่ยว โดยคิดสร้างทำนองไว้เฉพาะ จุดประสงค์คือเพื่อเน้นความสามารถเชิงบรรเลงของนักดนตรีเป็นสำคัญ สงัดภูเขาทอง (2532: 219) ได้กล่าวเรื่องเพลงเดี่ยวในหนังสือการดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย เป็นเพลงเพื่อแสดงทักษะและศักยภาพของผู้เล่น และผู้ประพันธ์ การที่นักดนตรีสามารถบรรเลงเพลงเดี่ยวได้นั้นก็หมายความว่าผู้นั้นเป็นผู้ที่มีฝีมือและเชี่ยวชาญในเครื่องมือนั้น ๆ พงศพิชญ์ ได้กล่าวไว้ในวิจัยเรื่องการศึกษาวิธีการบรรเลงเดี่ยวระนาดเอกที่ประพันธ์โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทร เกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนขึ้นแสดงเดี่ยวไว้ว่า ผู้บรรเลงต้องมีความรู้ความสามารถในการบรรเลงระนาดเอกเป็นอย่างดี เข้าใจลักษณะการบรรเลง ต้องมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง อีกทั้งประสบการณ์ในการบรรเลงเดี่ยวระนาดเอก จึงจะทำให้การบรรเลงเดี่ยวระนาดเอกนั้นมีประสิทธิภาพ แต่นอกเหนือจากการบรรเลงได้แล้วยังต้องรักษาและรู้คุณค่าของเพลงเดี่ยวอีกด้วย การรู้คุณค่าของเพลงเดี่ยวนั้น ถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ครูผู้สอนจะต้องสังเกตให้ได้ในตัวของผู้ศิษย์ ก่อนที่จะตัดสินใจถ่ายทอดบทเพลงเดี่ยวให้ หากผู้บรรเลงไม่รู้คุณค่าของเพลงเดี่ยวนั้น ๆ ก็จะนำเพลงเดี่ยวไปใช้ในทางที่ผิด การนำไปใช้อวดว่าตนมีความสามารถมาก หรือการนำเพลงเดี่ยวที่ได้ไปดัดแปลง จะก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งต่อผู้ศิษย์ ผู้ร่วมสำนักและครูผู้สอน ด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้เกิดขนบธรรมเนียมการต่อเพลงเดี่ยว เพื่อทำให้ผู้ศิษย์รู้คุณค่า และปลูกฝังผู้ศิษย์ให้รักษาตลอดจนเป็นผู้ถ่ายทอดที่ดีต่อไปในอนาคต (สร้างคุณค่าในเพลงเดี่ยวให้มากขึ้นกว่านี้)

ขนบธรรมเนียมการต่อเพลงเดี่ยว มีหลากหลายวิธีขึ้นอยู่กับแต่ละบ้าน สำนัก จะมีธรรมเนียมปฏิบัติกันอย่างไร นายสันติ อุดมศรี (2549: 43) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง การสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีไทย สำนักครุรวม พรหมบุรี ว่า การต่อเพลง ในสมัยก่อนจำกัดอยู่ในวงจำกัด หาก

ไม่ใช่ลูกศิษย์ของครูผู้นั้นก็ไม่สามารถต่อเพลงกันได้ โดยเฉพาะบางเพลงเป็นเพลงที่หวนแหวน เช่น เพลงเดี่ยว ครูจะต่อให้ลูกศิษย์แบบส่วนตัว และต่อให้เสียงเบาที่สุด นอกจากนั้นลูกศิษย์ที่มาเรียน ต้องอาศัยความเอาใจใส่ มีความเพียรพยายาม มีความตั้งใจจะรับการถ่ายทอดบทเพลงต่าง ๆ ที่ครูถ่ายทอดให้อย่างจริงจัง โดยลูกศิษย์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากครูนั้น ปัจจุบันล้วนแต่เป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียง มีฝีมือเชี่ยวชาญ เป็นที่เคารพนับถือ สามารถสอนดนตรีให้กับศิษย์รุ่นหลัง ๆ สืบต่อไป

อ้างอิงจาก ดนตรี พื้นที่ เวลา เพลงเดี่ยว หมายถึงเพลงที่ปรุงแต่งขึ้นจากโครงสร้างทำนองเพลงปกติ ให้เป็นทางพิเศษเพื่อแสดงถึงความสามารถของผู้ทำทางนั้น ๆ อันเป็นไปเพื่อแสดงทักษะขั้นสูง บทเพลงในลักษณะนี้ ผู้เล่นจะต้องจดจำโน้ตเพลงทั้งหมด และฝึกฝนจนชำนาญ โดยการเรียนการสอนของดนตรีไทยนั้น เป็นการเรียนถ่ายทอดแบบมุขปาฐะ ต่อเพลงโดยครูผู้สอนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ผู้เรียนอาจจะเข้าไปต่อที่บ้านหรือสถานที่ใดก็ตาม หรืออาจจะเรียกได้ว่า “สำนัก” แต่เวลาผ่านไป ครูที่อยู่ในสำนักมีลูกศิษย์หลายคน ความแตกเพี้ยนย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ แม้ว่าลูกศิษย์บรรเลงเพลงเดียวกัน คนเล่นแต่ละคนก็จะบรรเลงต่างกัน โดยการเริ่มต้นของสำนักของดนตรีไทย เริ่มเกิดเมื่อสมัยรัตนโกสินทร์ ด้วยการสืบทอด ส่งผ่าน ยังคงมีร่องรอยที่ค่อนข้างชัดเจน โดยเฉพาะการสืบทอดเพลงเดี่ยว ยิ่งดนตรีไทยแล้วมักไม่มีการบันทึกโน้ต จึงทำให้เกิดการขาดการเผยแพร่ความรู้และโน้ตเพลง สำนักดนตรีต่าง ๆ ยังคงมีบทบาทในการควบคุมความรู้ทางดนตรีต่าง ๆ และยังคงชนบทการสืบทอดกันในแต่ละสำนัก โดยแต่ละสำนักก็ยังคงรักษาขนบนี้เป็นที่ถือปฏิบัติ ส่งผลทำให้ไม่กล้าคิดสิ่งใหม่ นอกเหนือจากที่ครูสอน โดยเป็นอำนาจควบคุมดนตรีไทยเอาไว้ แต่หากมีกระแส หรือชุดความคิดจากคนบางกลุ่มเชื่อว่าการเผยแพร่และพัฒนาถือเป็นเรื่องดีและสมควรปฏิบัติ ยกตัวอย่างเช่น สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ปราบกฐนหลักฐานจากข้อเขียนของพระองค์ท่าน ในลายพระหัตถ์ที่ทรงมีไปถึงพระยาอนุมานราชธนะ ว่า “คนเล่นคนร้องรำทำเพลงนั้น เห็นว่ามีอยู่สามจำพวก จะตั้งชื่อเล่นว่านักเรียนพวกหนึ่ง ครูพวกหนึ่ง กับ บ้าอีกพวกหนึ่ง อันพวกนักเรียนนั้นเรียนมาได้อย่างไรก็ทำไปอย่างนั้น การหวงวิชาเกิดแต่พวกนี้ เพราะถ้าให้วิชาที่เรียนได้มาแก่ใครไปหากินตัวก็อด พวกครูนั้นรู้วิชามากขึ้นไปอีกหลายสถาน และมีปัญญาที่เลือกผันใช้แต่วิชาที่ดีตามแบบแผน ส่วนพวกบ้านั้นแม้จะรู้วิชาที่ละทิ้ง ทำเอาแต่ตามชอบใจตัว” และยังทรงรังสั่งไว้อีกว่า “ถ้าทำสิ่งใดโดยยึดหลักที่ครูสอนไว้ถ่ายเดียว ไม่คิดแปรให้ดีขึ้น นับวันวิชานั้นก็จะเรี่ยพลางตามลำดับ หากคิดผันแปรแก้ไขโดยถูกหลักวิธี ก็มีแต่จะทำให้ดีขึ้น แต่ถ้าไม่ศึกษาให้รู้จริงเสียก่อนแล้วไปคิดอ่านดัดแปลงแก้ไขโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก็มีแต่จะทำให้สิ่งนั้นฉิบหายไปเสีย”



จากข้อมูลข้างต้นพบว่า ในการเรียนดนตรีไทยมีขนบธรรมเนียมในการเรียน มีวัฒนธรรมการสืบทอดเพลงเดี่ยว เนื่องจากเพลงเดี่ยวเป็นเพลงครู เป็นเพลงที่มีเทคนิคการบรรเลงขั้นสูง รวมไปถึงแสดงออกถึงความสามารถของผู้ประพันธ์ การจะถ่ายทอดต่อให้ใครต่อใครนั้น จะต้องเห็นแล้วว่าลูกศิษย์ต้องมีความพร้อมทั้งด้านความสามารถและความประพฤติที่ดีงาม เนื่องจากหากมีแต่ความสามารถแต่มีความประพฤติไม่ดี อาจจะนำเพลงเดี่ยวไปใช้ผิดจุดประสงค์ นำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ผู้บรรเลง ตลอดจนอาจารย์ และบ้านหรือสถาบันของผู้บรรเลง แต่อย่างไรก็ตาม จากการที่ผู้วิจัยนำกรณีศึกษา 2 ท่าน คือ อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ และอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญโชติ พบว่ามีทัศนคติที่แตกต่างออกไปจากขนบธรรมเนียมเดิม ในแง่ของการเผยแพร่ทางและการพัฒนาทาง

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ให้ข้อมูล ได้สัมภาษณ์ในหัวข้อความคิดเห็นที่ผู้ถ่ายทอดบทเพลงได้ถ่ายทอดคติ ความเชื่อที่ผู้วิจัยสังเกตว่าทำให้เกิดพลวัตของเพลงเดี่ยวได้

อาจารย์รัฐนิน อัครสินัญโชติ ได้รับการถ่ายทอดบทเพลงทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน 3 ทางด้วยกัน คือ 1. ทางครูแสง อภัยวงศ์ (จุฬามณี) 2. ทางครูวิชัย เหล่าประเสริฐ 3. ทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) โดยนายรัฐนินกล่าวว่า ได้ต่อทางเดียวกับครูวิชัย เหล่าประเสริฐ ตั้งแต่ช่วงประถมศึกษาปีที่ 5 ความเข้มงวดของครูวิชัยที่ให้ความสำคัญในการต่อเพลงเดี่ยว อาจารย์รัฐนินกล่าวว่า เมื่อต่อเพลงแต่ละครั้งแล้วหากมีเทคนิคหรือในส่วนไหนที่บรรเลงไม่ได้ ครูวิชัยก็จะให้เน้นและซ้อมย้ำจนกว่าให้ได้ สิ่งที่สำคัญคือหากมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในบทเพลง ครูวิชัยจะมีการเขียนกำกับลงทำนองเพื่อรำลึกถึงครูที่ได้ถ่ายทอดบทเพลง พร้อมทั้งเขียนกล่าว “ขออภัย มา ณ ที่นี้ จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงด้วยสาเหตุ...” ลงท้ายโน้ต แต่ทั้งนี้แล้วครูวิชัยจะแจ้งและย้ำก่อนว่า ปกติแล้วไม่ใช่ทางแบบนี้ จะต้องเป็นอีกแบบแต่จำเป็นจะต้องมีการปรับเปลี่ยน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล สรุปได้ว่าผู้ที่ถ่ายทอดทางเพลงให้แก่ละท่านนั้น ยึดถือเรื่องขนบการรักษาทางเพลงโดยไม่อยากให้มีการเปลี่ยนแปลง หรือปรับเทคนิค เพื่อเป็นการสืบทอดทาง และไม่เป็นการดัดแปลงทางเดิม หากจะต้องการสร้างสรรคทางก็เลือกที่จะสร้างใหม่เองทั้งหมด โดยไม่อิงจากทางเดิมของครูเลย แต่มีข้อสังเกตหนึ่งจากผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คือ อาจารย์ณัฏวีร์และอาจารย์รัฐนิน มีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องของการถ่ายทอดเพลงเดี่ยวคือ นอกจากทางเพลงที่ต้องค้ำแล้ว อีกส่วนหนึ่งที่สำคัญคือผู้ที่เราต่อให้ ว่าทางนั้นเหมาะสมกับผู้เล่นหรือไม่ เช่น ผู้เรียนไม่สามารถบรรเลงเทคนิคการขยี้ได้ ถึงจะฝึกซ้อมแล้ว ก็ยังไม่สามารถบรรเลงได้ ครูผู้สอนประเมินแล้วว่าผู้บรรเลงไม่สามารถบรรเลงได้ ก็อาจจะมีการปรับเทคนิคให้เหมาะสมกับ

ผู้เรียน อธิบายลักษณะเทคนิคเดิมว่ามีลักษณะแบบใดและจำเปลี่ยนเป็นเทคนิคแบบใด เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าเดิมทีแล้วในส่วนนี้บรรเลงแบบใด เพื่อเป็นการรักษาเทคนิคที่ได้ถูกสืบทอดต่อกันมาด้วยอีกทาง เช่นเดียวกับที่นายรัฐนินได้ให้สัมภาษณ์ว่าครูผู้สอนได้มีการลงลายมือชื่อหลังจากเขียนโน้ตเดี่ยวเสร็จ จะเขียนชี้แจงว่ามี โน้ตทางนี้มีการปรับให้เหมาะสมกับผู้บรรเลง และขออภัยมา ณ ที่นี้ พร้อมลงลายมือชื่อและวันที่

จากที่ผู้วิจัยได้ยกกรณีศึกษา 3 บุคคล เป็นช่วงอายุที่ยังมีความห่างของเวลาไม่มาก สามารถสังเกตได้จากทางเพลงว่ามีการเกิดพลวัตไม่มาก อาจด้วยเหตุผลเรื่องของความเชื่อเรื่องการสืบทอดเพลงเดี่ยว ประกอบกับลักษณะนิสัยของคนไทยที่มีลักษณะอ่อนน้อม ถ่อมตน มีความเกรงใจ โดยลักษณะดังกล่าวส่งผลทำให้ผู้บรรเลงมีความเกรงใจ และเชื่อถือในทางเพลงที่ตนได้รับการถ่ายทอดมา จึงมีผู้ที่สร้างสรรค์ทางเพลงทับทางเดิมที่เคยต่อมาน้อยมาก แต่ด้วยหลักการเป็นครูแล้ว เมื่อผู้บรรเลงจำเป็นจะต้องถ่ายทอดเพลงเดี่ยวให้กับผู้เรียน จึงจะต้องมีการปรับทางหรือเทคนิคบางส่วนเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน ในส่วนนี้ผู้วิจัยมองว่าทางเดี่ยวจะมีการถูกพัฒนาเปลี่ยนแปลง แต่เป็นไปได้ช้า เนื่องจากว่าสังคมดนตรีไทยยังเชื่อและนับถือเรื่องขนบการสืบทอดเพลงเดี่ยวเป็นสำคัญ โดย ณรงค์ เส็งประชา (2532, น. 11-12) ได้กล่าวถึงสาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ในแง่มุมของการทะนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม คือเพื่อปรับปรุงวัฒนธรรมของตนให้เจริญ จึงจำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงดัดแปลงวัฒนธรรมเดิมเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

การเกิดพลวัตในทางเดี่ยวหมายถึง การเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางเดี่ยว ตลอดระยะเวลาที่มีการสืบทอดทาง ถึงแม้ว่าการสืบทอดบทเพลงเดี่ยวจะมีขนบธรรมเนียมที่เคร่งครัด แต่ด้วยกาลเวลาที่ผ่านไป สถานการณ์หรือเหตุการณ์บางอย่างทำให้ผู้ที่สืบทอดและผู้ที่ถ่ายทอดจำเป็นจะต้องละขนบธรรมเนียมนั้น ๆ

## 2.1 เพลงเดี่ยวลาวแพนในสำนักมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ

### (ศร ศิลปบรรเลง)

มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ก็เป็นอีกหนึ่งสำนักดนตรีที่มีขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมการสืบทอดเพลงเดี่ยวคือในพิธีไหว้ครู หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้แบ่งพิธีการไหว้ครู ออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. ไหว้ครูเมื่อเริ่มหัดเล่นดนตรีเปรียบเสมือนการฝากตัวเป็นลูกศิษย์ โดยเดิมทีมักประกอบพิธีกันในวันพฤหัสบดี เพราะมีความเชื่อว่าวันพฤหัสบดีคือวันครู แต่ปัจจุบันนี้จะไม่เคร่งครัดเรื่องวันและเวลา ยึดตามความเหมาะสม 2. ไหว้ครูเมื่อขอต่อเพลงชั้นสูง 3. พิธีไหว้ครูประจำปี เป็นการจัดงานพิธีไหว้ครูประจำปีเหมือนกับ

บ้าน หรือสำนักอื่น ๆ มีทั้งพิธีสงฆ์ และพิธีไหว้ครู ตามธรรมเนียมแล้วมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จะไม่บังคับต่อเพลง หากนักเรียนไม่ต้องการก็เสียเปล่า เบื้องต้นพิจารณาแล้ว หากพบว่านักเรียนมีความสามารถ และเมื่อถามความต้องการแล้วนักเรียนมีความสนใจ ก็จึงให้มาขอต่อด้วยตนเอง และต้องผ่านการไหว้ครู ครอบครูก่อน จึงถือเป็นการเสร็จพิธีในการขอต่อเพลง (ณัฐธิดา นุ่มประณีต 2559:113) จากการสัมภาษณ์อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ กล่าวว่า ในขณะที่เป็นนักเรียนของมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ช่วงประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ถูกคัดเลือกเพื่อต่อเพลงเดี่ยวลาวแพนจากอาจารย์ชนก สาคริก จะมีการขอต่อเป็นทางการในพิธีไหว้ครู โดยงานพิธีจัดในช่วงเดือนสิงหาคมซึ่งเป็นเดือนเกิดของท่านครู ให้มีพิธีการขอต่อเดี่ยว โดยมีชั้นที่แยกเฉพาะสำหรับนักเรียนที่จะต่อเดี่ยวลาวแพน มีการจับมือต่อ โดยขึ้นหัวให้หนึ่งหน้าทับ เป็นอันเสร็จพิธี แต่วิธีการต่อเดี่ยวจริงนั้น อาจารย์ชนกจะใช้เวลาพิเศษหลังจากต่อเพลงปกติ โดยอาจารย์ชนกจะต่อเพลงอื่นเป็นหลัก ส่วนเดี่ยวลาวแพนจะได้ต่อหลังจากต่อเพลงปกติทั่วไปเสร็จ ต่อวันละบรรทัด หรือ 2 บรรทัด หรือบางอาทิตย์ก็จะได้ไม่ได้ต่อ วิธีการคืออาจารย์จะเน้นค่อย ๆ ไป โดยอาจารย์ชนกอธิบายอย่างละเอียดว่าท่อนนี้คืออะไร แบ่งวรรคอย่างไร อธิบายศัพท์สังคีตต่าง ๆ โดยใช้เวลารวมทั้งหมดที่ต่อ ประมาณ 4 เดือน จึงจะจบเดี่ยวลาวแพน อาจารย์ณัฏวีร์จึงเห็นความสำคัญของเดี่ยวลาวแพนนี้เป็นอย่างมาก ด้วยความเชื่อและพิธีการเรื่องการรับชั้นที่ได้รับก่อนที่จะต่อเพลง จึงสร้างให้บทเพลงเดี่ยวลาวแพน มีความสำคัญกับอาจารย์ณัฏวีร์เป็นอย่างมาก โดยสรุปจากเหตุการณ์ทั้งหมด สามารถกล่าวได้ว่า การสร้างให้เพลงเดี่ยว เป็นเพลงเดี่ยวที่มีคุณค่า คือการสร้างขนบธรรมเนียมขึ้นมา เพื่อปลูกฝังให้ศิษย์รักษา และเห็นคุณค่าตามเป้าประสงค์

### **สาเหตุและข้อสมมติทางการเปลี่ยนแปลงทางดนตรี**

#### **สาเหตุทางการเปลี่ยนแปลงทางดนตรี**

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางดนตรีสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยภายในคือปัจจัยที่เกิดขึ้นจากตัวนักดนตรีหรือผู้บรรเลง ไม่ว่าจะสภาพร่างกาย ความคิด จิตใจ หรืออารมณ์ ที่เกิดขึ้นภายในตัวของนักดนตรีหรือผู้บรรเลง ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ส่วนปัจจัยภายนอกคือปัจจัยที่ไม่ได้เกิดขึ้นกับนักดนตรีโดยตรง แต่เป็นปัจจัยที่ส่งผลหรืออิทธิพลกับนักดนตรีหรือผู้บรรเลง จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ปัจจัยภายในของนักดนตรีหรือผู้บรรเลง คือปัจจัยที่เกิดจากภายในของตัวนักดนตรีเอง งานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้พบปัจจัยที่เกิดจากภายในของตัวนักดนตรีเองคือ ปัจจัยที่เกิด



จากการเสริมเติมแต่ง การเสริมเติมแต่งในที่นี้คือ เกรีนนำ คือเอกลักษณ์ที่สำคัญของเพลงเดี่ยวลาวแพน ทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่เดิมทีแล้ว ทางเดิวนั้นไม่ได้มีเกรีนนำ อาจารย์ชนก สาคกริก ได้เป็นผู้ประพันธ์เกรีนนำขึ้นมา ในปี พ.ศ. 2524 เนื่องจากมีการจัดงานมหกรรมดนตรีศรีศตวรรษ ในวาระครบรอบ 100 ปีเกิด หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) โดยท่วงทำนองนั้นไม่มีจังหวะที่ตายตัว เป็นการตีในลักษณะลอย โดยเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บรรเลงสามารถแสดงศักยภาพและฝีมือได้อย่างเต็มที่ อาจารย์ชนกได้กล่าวว่า การประพันธ์เกรีนนำนี้ได้เลียนเสียงดนตรีกับธรรมชาติ เป็นเสียงฝน เสียงฟ้าร้อง และเสียงหยดน้ำ นอกเหนือจากอาจารย์ชนกแล้ว อาจารย์ณัฏฐ์ก็ได้มีการเพิ่มเติมเสริมแต่งเช่นเดียวกัน โดยกล่าวในการสัมภาษณ์ว่าเพิ่มการสะบัด 5 เสียงขึ้น เนื่องจากมีความคล่องแคล่วแล้ว จึงเพิ่มเทคนิคเพิ่มเติมเพื่อเป็นการท้าทายและพัฒนาศักยภาพของตนเอง

ปัจจัยภายนอกคือปัจจัยที่เกิดจากสภาวะ เหตุการณ์ภายนอกของตัวนักดนตรีหรือผู้บรรเลง ที่มากระทบหรือประสพจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ซึ่งเดี่ยวซิมเพลงลาวแพนทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) มีเหตุการณ์สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ทางเป็นที่แพร่หลาย พ.ศ. 2524 ได้มีการจัดมหกรรมดนตรีศรีศตวรรษ เพื่อเฉลิมฉลองในวาระครบรอบ “ร้อยปีเกิด” ของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ณ โรงละครแห่งชาติ โดยมีชุดการแสดงบรรเลงซิมหมู่ เพลงเดี่ยวลาวแพน โดยใช้นักดนตรีจำนวน 58 คน และผู้ร่วมควบคุมการฝึกซ้อม 4 คน โดยมีนักเรียนจากสถาบันต่าง ๆ สมัครเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก แต่ผ่านการคัดเลือก 58 คน โดยวิธีการต่อเพลงใช้วิธีการส่งลูกศิษย์ไปต่อเพลงให้กับนักเรียนสถาบันต่าง ๆ เพื่อให้ได้ทำนองจากนั้นจึงมานัดซ้อมรวมกลุ่มกัน กลุ่มนักเรียนเหล่านี้จึงเป็นผู้สืบทอดทำนองเพลงเดี่ยวลาวแพนโดยเจตนากรณีในการสร้างชุดการแสดงซิมหมู่ในครั้งนี้ คุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง กล่าวว่า ลาวแพนทางนี้มีคนได้น้อย ควรนำออกมาเผยแพร่ เพื่อจะได้ไม่สูญหายไป และผู้ควบคุมการฝึกซ้อมบรรเลงในครั้งนี้คือ อาจารย์ชนก สาคกริก ระยะเวลาในการฝึกซ้อมก่อนการบรรเลงจริง มีระยะเวลาประมาณ 3 เดือน ปัญหาที่พบในช่วงแรกคือจะต้องแจ้งข่าวไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ ที่ประสงค์จะส่งนักเรียนเข้าร่วมบรรเลง เมื่อทราบข่าวแล้วหากสนใจก็จะจัดส่งคนไปต่อเพลงลาวแพนปูพื้นไว้ แต่การส่งโน้ตให้ไปต่อเพลงกันเองนั้นใช้ได้เพียงบางสถาบัน เนื่องจากโน้ตซิมที่ใช้ ทางมูลนิธิใช้โน้ตที่เป็นโน้ตที่ประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ จะไม่เหมือนกับโน้ตที่บางสถาบันใช้กัน จึงต้องขอให้ลูกศิษย์ที่มความสามารถจำนวนหนึ่งแยกย้ายกันไปต่อเพลงลาวแพนให้กับสถาบันที่สนใจ หลังจากนั้น

ประมาณ 1 เดือน มีการคัดเลือกนักเรียนที่จะเข้าร่วมการบรรเลงทั้งสิ้น 58 คน เนื่องด้วยพื้นที่ในการจัดการแสดงนั้นมีอยู่จำกัด จึงสามารถขึ้นบรรเลงได้ไม่เกิน 60 คน จึงต้องคัดเลือกเอาเฉพาะคนที่ฝีมือสมควรที่จะได้รับการบรรเลงทั้งหมด 58 คน

จากสถานการณ์ปัจจุบัน การเรียนการสอนดนตรีไทยยังเป็นที่นิยมในกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ตลอดจนระดับชั้นอุดมศึกษา โดยเฉพาะการเรียนดนตรีไทย เครื่องมือเอกซิม ยังเป็นที่นิยมอย่างมาก นอกจากจะมีการเรียนการสอนซิมในโรงเรียนทั่วไปแล้ว ยังมีโรงเรียนทางเลือก เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่ต้องการพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีเพิ่มเติม

เนื่องด้วยกระแสนิยมการเรียนดนตรีไทยมากขึ้น ส่งผลทำให้หน่วยงานต่าง ๆ จัดการแข่งขันดนตรีไทย เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีทักษะทางด้านดนตรีไทย ตลอดจนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และสร้างมาตรฐานให้กับวงการดนตรีไทย มีการจัดประกวดดนตรีไทยเกิดขึ้น โดยการประกวดที่ได้รับความนิยมมีหลากหลายรายการ เช่น งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน จัดขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการประกวดแข่งขันในหลายทักษะวิชา โดยแบ่งออกเป็น ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภาค และระดับชาติ โดยการแข่งขันทักษะวิชาดนตรีไทย จะมีการแข่งขันประเภทเดี่ยว และประเภทวง โดยมีการคัดเลือกบทเพลงที่ใช้ในการแข่งขันที่แตกต่างกันไปตามระดับชั้น โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

#### เกณฑ์การให้คะแนน 100 คะแนน

1. ความแม่นยำและความถูกต้องของจังหวะและทำนองเพลง	20	คะแนน
2. ความไพเราะและคุณภาพของเสียงในการบรรเลงหรือการขับร้อง	30	คะแนน
3. เทคนิคการบรรเลงและความสามารถของผู้บรรเลงหรือขับร้อง	30	คะแนน
4. ความเหมาะสมของแนวทางในการบรรเลงหรือการขับร้อง	10	คะแนน
5. บุคลิก ท่าทางในการบรรเลงหรือการขับร้อง	10	คะแนน

(เกณฑ์การประกวดศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งที่ 64 ปีการศึกษา 2557)

การประกวดบรรเลงดนตรีไทยศรทอง ก็เป็นอีกหนึ่งเวทีการประกวดทักษะเดี่ยวเครื่องดนตรีไทย ที่ได้รับความนิยมมาก โดยโครงการประกวดจัดขึ้นโดยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) มีจุดประสงค์มุ่งหมายที่ส่งเสริมให้นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้พัฒนาฝีมือการบรรเลงดนตรีไทย ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา กำหนดใช้เครื่องมือ 6 ชนิด คือ ซอด้วง (สายไหม) ซออู้ (สายไหม) จะเข้ ขลุ่ยเพียงออ ซิมสาย (7 หย่อง) และระนาดเอก (ไม้ววม) โดยหลักเกณฑ์การพิจารณาคะแนน การประกวดดนตรีไทยศรทอง ประจำปี 2564 มีรายละเอียด ดังนี้

1. บุคลิกท่าทางดี รวมทั้งกิริยามารยาทเรียบร้อย
2. มีความทรงจำทำนองเพลงได้แม่นยำ
3. มีความสามารถในการควบคุมบังคับเสียงได้ชัดเจนดี
4. มีความสามารถในแนวการบรรเลงที่ลงจังหวะได้ถูกต้องตามทำนองเพลง
5. มีเมื่อดพลาญ (ทางเพลง) ในการบรรเลงได้เหมาะสมกับเครื่องดนตรีที่

ประกวด

โดยกรรมการผู้ตัดสินได้แบ่งคะแนนออกเป็น 7 ระดับคือ

ดีมาก	10	คะแนน (คะแนนสูงสุด)
ค่อนข้างดี	9	คะแนน
ดี	8	คะแนน
ค่อนข้างดี	7	คะแนน
ใช้ได้	6	คะแนน (คะแนนต่ำสุดที่ถือว่าผ่าน)
ค่อนข้างใช้ได้	5	คะแนน
ยังต้องปรับปรุง	4	คะแนน (คะแนนต่ำสุด)

หมายเหตุ : กรรมการมีสิทธิ์ให้คะแนนเป็นจุดทศนิยมได้ ในกรณีที่เห็นว่าผู้ประกวดมีความสามารถแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย แต่สูงสุดต้องไม่เกิน 10 คะแนน และต่ำที่สุดต้องไม่เกิน 4 คะแนน

จากเหตุการณ์ที่ได้กล่าวมาแล้วแต่ส่งผลทำให้ครูผู้สอนได้มีการพัฒนาสร้างสรรค์ทางเพลง เนื่องจากมีโอกาสหรืองานสำคัญ เพื่อต้องการพัฒนาทางเดี่ยวให้มีความแตกต่างจากทางเดิม อาจจะมีการเปิดโอกาสให้ผู้บรรเลงและผู้ประพันธ์ทางได้แสดงศักยภาพออกมาเต็มที่ ในกรณีของการประกวดต่าง ๆ มีการให้เกณฑ์การตัดสินเรื่องของเทคนิคการบรรเลง โดยการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียน ได้ประเมินให้นำหนักคะแนนในส่วนนี้คือ 30 คะแนน ถือว่า

เป็นคะแนนที่เยอะที่สุด เท่ากับหัวข้อความความไพเราะและคุณภาพของเสียงในการบรรเลงหรือ การขับร้อง ซึ่งก็ได้ให้น้ำหนัก 30 คะแนนเช่นเดียวกัน สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญที่ผู้ตัดสินเลือก มาว่าองค์ประกอบนี้มีความสำคัญมากในการประกวดแข่งขัน เช่นเดียวกับการประกวดบรรเลง ดนตรีไทยศรทองก็มีหัวข้อ การมีเมื่อดหลาย (ทางเพลง) ในการบรรเลงได้เหมาะสมกับเครื่องดนตรี ที่ประกวด โดยการประกวดบรรเลงดนตรีไทยศรทองได้ให้ผู้ตัดสินให้คะแนนผู้เข้าร่วมแข่งขัน โดย คะแนนเริ่มต้นตั้งแต่ 4-10 คะแนน แต่มีการตั้งทำว่าทางเพลงนั้น ๆ จะต้องมีความเหมาะสมกับ เครื่องดนตรีที่ประกวด

### การวิเคราะห์ข้อสมมติการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยากับ งานดนตรี

ผู้วิจัยได้นำบทสัมภาษณ์และข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย มาวิเคราะห์ กับข้อสมมติการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาของ Robert Nisbet โดยนำข้อ สมมติมาประยุกต์กับงานทางดนตรีวิทยา คือ การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็น (Change is necessary) โดยการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในสังคมที่จำเป็นต้องเกิดขึ้น เพื่อให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ ดีขึ้น และนำพาให้มนุษย์อยู่รอดและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์นั้น ๆ ได้ โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับสถานการณ์การเรียนดนตรีไทยในยุคปัจจุบัน แต่เดิมทีแล้วใน วัฒนธรรมของดนตรีไทยนั้น การเรียนดนตรีไทยมานอกจากเรียนดนตรีแล้วยังมาพร้อม ขนบธรรมเนียมต่าง ๆ ที่สอดคล้องอยู่ภายในการเรียน สะท้อนถึงความเป็นคนไทยผ่าน ขนบธรรมเนียมมนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ตามแต่ การยึดความเหมาะสมเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด อาจารย์รัฐนิน ได้กล่าวว่า เมื่อครั้งที่ตนเองเป็นนักเรียน อาจารย์วิชัย เหล่าประเสริฐ เป็นผู้สอนดนตรีไทยให้กับตน ได้ต่อเพลงเขินอก ทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่มีเทคนิคบางอย่างที่ตน ไม่สามารถบรรเลงได้จริง ๆ จึงทำให้อาจารย์วิชัยจะต้องปรับเทคนิคดังกล่าว ให้สะดวกกับตนมาก ขึ้น แต่เมื่อเวลาที่อาจารย์วิชัยเขียนโน้ตให้ อาจารย์จะเขียนทำบรรทัดนั้น ๆ กำกับว่า ต่อทางนี้ให้ ใคร วันที่เท่าไร มีความประสงค์อย่างไร และขอภัยไว้ ณ ที่นี้ เนื่องจากมีสาเหตุและความจำเป็น ในการเปลี่ยน จึงเป็นเหตุการณ์ที่ครูจะต้องแก้ปัญหาให้กับลูกศิษย์ ในเมื่อลูกศิษย์ได้ลอง และ ผูกซ้อมมาแล้วแต่กลับไม่สามารถบรรเลงได้จริง ๆ การฝืนบรรเลงไปแบบนั้นจะทำให้เสียทั้งเพลง และผู้บรรเลง ครูผู้สอนจึงจำเป็นจะต้องคิดแก้ไขสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด อาจารย์ณทิวรีได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเทคนิคการบรรเลงเอาไว้ว่า เรื่องสรีระ เป็นเรื่องสำคัญ เวลาอาจารย์ถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์ อาจจะถ่ายทอดไม่ได้หมด เนื่องจากสรีระ เป็นเรื่องสำคัญ ทางเดียวเป็นเพียงทำนอกหนึ่ง หากทำนอกนั้น ๆ มันไม่เข้ากับบุคลิก หรือสรีระของ

ผู้บรรเลงได้อย่าง 100% มันก็ควรจะปรับเปลี่ยนได้ แต่โดยทั้งหมดแล้วครูผู้สอนก็ต้องชี้แจงกับนักเรียนด้วยว่า เดิมทีแล้ว เขาบรรเลงกันมาแบบนี้ แต่ครูผู้สอนประเมินดูแล้วนักเรียนยังไม่สามารถบรรเลงได้ จึงจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับตัวนักเรียนมากที่สุด ถ้านักเรียนอยากบรรเลงในแบบต้นฉบับ ก็อาจจะให้นักเรียนลองกลับไปซ้อม และปรับปรุงในจุดที่นักเรียนยังไม่สามารถบรรเลงได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ จะทำให้นักเรียนบรรเลงได้ราบรื่นและมั่นใจมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า ถึงแม้จะมีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมเดิมมาแต่อย่างไร การปรับเปลี่ยนก็ยังเป็นเรื่องที่สำคัญเช่นเดียวกัน คือการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนจึงต้องมีความยืดหยุ่นเพื่อทำให้การบรรเลงออกมาได้ราบรื่นและเรียบร้อยที่สุด จึงจะถือว่าเป็นการรักษาทางเพลงได้อย่างมีคุณภาพมากกว่าการปล่อยให้ให้นักเรียนฝืนบรรเลงในสิ่งที่นักเรียนไม่ถนัด อาจก่อให้เกิดความเสียหายทั้งกับทางเพลงและตัวผู้เล่น

### ระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลง

จากข้อสมมติที่กล่าวมาทั้งหมดใช้เวลาการเกิดของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างค่อยเป็นค่อยไป สะสมเป็นระยะเวลาหลายปี จากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สะสมกันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยระยะเวลาการเปลี่ยนแปลง (The Duration of Change) จากข้อสมมติที่ตั้งขึ้นคือเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการ (Evolution) กล่าวคือการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไร้การวางแผน แต่เกิดจากการสะสมและใช้เวลานานจึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

### ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางดนตรี

การเกิดสิ่งใหม่ (Innovation) คือลักษณะการประพันธ์ชิ้นใหม่ของผู้ประพันธ์ที่ได้ประพันธ์ทางหรือเทคนิคการเล่นขึ้นมาใหม่ ทั้งในกรณีการสร้างทางใหม่และการเสริมเติมแต่งทางเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีเอกลักษณ์หรือเทคนิคที่ต่างออกไปจากทางเดิม เช่นการเกริ่นนำ ที่อาจารย์ชนก สาคกริก ได้ประพันธ์ตอนขึ้นต้นเพลงเดี่ยวลาวแพน การใส่เทคนิคการบรรเลงต่าง ๆ

การกระจาย (Diffusion) แนวทางการกระจายคือการกระจายวัฒนธรรมออกไปยังภาคส่วนหรือภูมิภาคอื่น ในกรณีของเพลงเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน ทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) มีเหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลทำให้ทางเดียวทางนี้เป็นที่รู้จักมากคือ เหตุการณ์งานมหกรรมดนตรีศรีศตวรรษ ในวาระครบรอบ 100 ปีเกิด หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) โดยจัดขึ้นในวันที่ 6-10 สิงหาคม พ.ศ. 2524 ณ โรงละครแห่งชาติ มีการจัดชุดการแสดงขึ้น เพื่อเป็นการรำลึกถึงหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) การแสดงซิมหมู่เพลงเดี่ยวซิมลาวแพน ก็เป็นหนึ่งในชุดการแสดงที่อยู่ในภายในงานเช่นกัน โดยมีอาจารย์ชนก สาคกริก เป็นผู้ควบคุมการ

บรรเลงชุดนี้ คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการบรรเลงในครั้งนี้ว่า ลาวแพนนี้มีคนได้น้อย ควรนำเอามาเผยแพร่ เพื่อเป็นประโยชน์และไม่ให้สูญหายไป ก่อนการบรรเลงในครั้งนี้ มีเวลา 3 เดือนก่อนการบรรเลงจริง ทางมูลนิธิฯ ได้ดำเนินการแจ้งข่าวสถานศึกษาต่าง ๆ ที่ประสงค์จะส่งนักเรียนเข้าร่วมการบรรเลง สามารถเข้าร่วมได้ โดยทางมูลนิธิฯ ก็จะจัดส่งครูไปต่อเพลงลาวแพน ปูพื้นฐานไว้ก่อน และเดิมทีแล้วอาจารย์ชนกได้มีการบันทึกโน้ตเพลงลาวแพนเอาไว้แล้ว ได้มีการส่งโน้ตไปยังสถาบันบางสถาบัน เนื่องจากมีเงื่อนไขของการบันทึกโน้ตอยู่บางประการคือ โน้ตลาวแพนเป็นการบันทึกโน้ตแบบตัวเลข บางสถาบันไม่ได้ใช้ระบบการบันทึกโน้ตประเภทนี้ จึงทำให้การแจกจ่ายโน้ตออกไป สามารถทำได้แค่เฉพาะกลุ่มสถาบันที่มีการเรียนการสอนโดยใช้โน้ตตัวเลข การกระจายทางในครั้งนี้ มีนัยยะสำคัญเรื่องการเผยแพร่ความรู้ มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ไม่ได้ให้ความสำคัญเพลงเดี่ยวเป็นเพียงแค่เพลงครู เพลงที่ควรรักษาหวงแหน แต่เป็นสิ่งที่ควรสืบทอด ตามที่คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง ได้กล่าวไว้ว่าทางนี้มีคนได้น้อย ควรนำเอามาเผยแพร่ เพื่อเป็นประโยชน์และไม่ให้สูญหายไป จากที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาในช่วงต้นของหัวข้อ ขนบธรรมเนียมการต่อเพลงเดี่ยวในสังคม ในอดีตการต่อเพลงเดี่ยว ถือเป็นเรื่องสำคัญถ่ายทอดกันเฉพาะกลุ่ม ลักษณะเป็นของรักของหวงหรือสมบัติประจำบ้านนั้น ๆ หากมองในอีกแง่หนึ่ง การถ่ายทอดเฉพาะกลุ่ม ไม่ได้มีการสืบทอดต่อ เพลงเดี่ยวนั้น ๆ ก็สูญหายไป เนื่องจากมีขนบธรรมเนียมบางประการขัดขวางการคงอยู่ของบทเพลง คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง ได้มีความคิดเห็นกับเพลงเดี่ยวว่าควรสืบทอดและถ่ายทอด หากเก็บเอาไว้ก็ลืมนแต่จะทำให้บทเพลงสูญหายไป อีกทั้งเป็นการช่วยสืบทอดเพลงให้คงอยู่ต่อไป



## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาพลวัตทางเดี่ยวขิมเพลงลาวแพน เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ โดยอาศัยข้อมูลทางวิชาการ บทสัมภาษณ์จากบุคคลข้อมูลและผู้เกี่ยวข้อง เอกสาร วิจัย และ บทความต่าง ๆ ซึ่งนำมาดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยสามารถสรุปผลทางการศึกษาได้ ดังนี้

#### สรุปผลการวิจัย

##### 1. พลวัตทางเดี่ยวขิมเพลงลาวแพน

###### การแบ่งวรรคเพลง

ทำนองเกริ่นทั้ง 3 ทางนั้น เป็นทำนองที่มีจังหวะไม่สม่ำเสมอและเป็นอิสระ การแบ่งวรรคเพลงจะแบ่งตามความรู้สึกจบในทำนองของวรรคเช่นเดียวกันทั้ง 3 ทำนอง ซึ่งเพลงเกริ่นในเดี่ยวลาวแพนทั้ง 3 ทาง มีการแบ่งวรรคเพลงเท่ากัน 5 วรรคเพลง เมื่อเปรียบเทียบทั้ง 3 ทาง แล้ว สามารถแบ่งได้ 2 กรณี ได้แก่ กรณีที่ 1 การแบ่งวรรคเพลงของเพลงเกริ่นมีความยาวเท่ากันทั้ง 3 ทาง และกรณีที่ 2 การแบ่งวรรคเพลงของเพลงเกริ่นมีความยาวไม่เท่ากัน ในส่วนรูปแบบทำนองของเกริ่นทั้ง 3

ในส่วนของเพลงลาวแพนใหญ่ เนื่องจากเพลงลาวแพนใหญ่ เป็นเพลงที่มีความยาวและจังหวะที่คงที่ และสามารถแบ่งวรรคเพลงได้ตามมาตรฐาน คือ วรรคละ 4 ห้องเพลง โดยทั้ง 3 ทางมีจำนวนวรรคเพลงแตกต่างกัน ซึ่งเพลงลาวแพนใหญ่ทางอาจารย์ชนก สาคริก และเพลงลาวแพนใหญ่ทางอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มีความยาว 91 วรรคเพลง ส่วนเพลงลาวแพนใหญ่ทางอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ มีความยาว 88 วรรคเพลง

เพลงลาวสมเด็จ เป็นเพลงที่มีความยาวและจังหวะที่คงที่ และสามารถแบ่งวรรคเพลงได้ตามมาตรฐาน คือ วรรคละ 4 ห้องเพลง โดยทั้ง 3 ทางมีจำนวนวรรคเพลงแตกต่างกัน ซึ่งเพลงลาวสมเด็จทางอาจารย์ชนก สาคริก และเพลงลาวสมเด็จทางอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มีความยาว 32 วรรคเพลง ส่วนเพลงลาวสมเด็จทางอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ มีความยาว 34 วรรคเพลง

การแบ่งวรรคเพลงของเพลงลาวลอลดค้าย เนื่องจากเพลงลาวลอลดค้าย เป็นเพลงที่มีความยาวและจังหวะที่คงที่ และสามารถแบ่งวรรคเพลงได้ตามมาตรฐานคือ วรรคละ 4 ห้องเพลง โดยทั้ง 3 ทางมีจำนวนวรรคเพลงเท่ากัน คือ 8 วรรคเพลง

การแบ่งวรรคเพลงของเพลงลาวแพนน้อย เนื่องจากเพลงลาวแพนน้อย เป็นเพลงที่มีความยาวและจังหวะที่คงที่ และสามารถแบ่งวรรคเพลงได้ตามมาตรฐานคือ วรรคละ 4 ห้องเพลง โดยทั้ง 3 ทางมีจำนวนวรรคเพลงเท่ากัน คือ 16 วรรคเพลง

การแบ่งวรรคเพลงของเพลงซุ้มลาวแพน สามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ ส่วนหัว มีอัตราจังหวะชั้นเดียว ส่วนกลางมีอัตราจังหวะสองชั้น และส่วนท้ายมีอัตราจังหวะชั้นเดียว เช่นเดียวกันทั้ง 3 ทาง โดยการแบ่งวรรคเพลงซุ้มลาวแพนของอาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ เป็นการแบ่งทำนองตามมาตรฐานคือ 1 วรรคเพลง เท่ากับ 4 ห้องเพลง เพราะมีความยาวของทำนองที่คงที่ชัดเจน แต่เพลงซุ้มลาวแพนของอาจารย์ณัฏวิรุฬ สดคมขำ นั้น มีทำนองที่มีความยาวไม่คงที่ การแบ่งวรรคเพลงจึงแบ่งได้ความความรู้สึกจบทำนอง

### บันไดเสียง

บันไดเสียงของเพลงเดี่ยวลาวแพนจากทำนองทั้ง 3 ทาง มีความสอดคล้องกัน โดยทำนองเพลงส่วนใหญ่เป็นทำนองในบันไดเสียงฟา ซึ่งปรากฏเสียงหลัก 5 เสียง คือ ฟา ซอล ลา โด และเร และพบการเปลี่ยนบันไดเสียงไปยังบันไดเสียงโด และเปลี่ยนกลับมาบันไดเสียงฟา โดยอยู่ในช่วงวรรคเพลงที่ 15-20 เช่นเดียวกันทั้ง 3 ทาง เช่นเดียวกับซุ้มลาวแพนซึ่งปรากฏเสียงหลัก 5 เสียง ได้แก่ ฟา ซอล ลา โด และเร ส่วนทำนองส่วนท้ายนั้น มีทำนองในบันไดเสียงฟา 1 บรรทัด ก่อนที่จะเข้าสู่วรรคเชื่อมแล้วเปลี่ยนไปเป็นบันไดเสียงโด ซึ่งปรากฏเสียงหลัก 5 เสียง ได้แก่ โด เร มี ซอล และลา จากนั้นจบเพลงด้วยทำนองที่มีการใช้โน้ตรองในบันไดเสียงโดมาประกอบในทำนอง เช่นเดียวกันทั้ง 3 ทาง

### คีตลักษณ์

คีตลักษณ์ของเพลงลาวแพนใหญ่ของทั้ง 3 ทาง มีความคล้ายคลึงกัน คือ มีการซ้ำทำนองในลักษณะของทำนองที่ n1 และ n2 โดยที่ทำนอง n2 เกิดจากการซ้ำ หรือแปรทำนองมาจากทำนอง n1 ในส่วนของรูปแบบจังหวะและรูปแบบนั้นมีความสอดคล้องกันในตัวเพลง จึงรวบรวมไว้ในหัวข้อนี้ โดยจะทำการเปรียบเทียบทำนองเพลงจากทั้ง 3 ทาง ตามคีตลักษณ์ที่สอดคล้องกัน ซึ่งพบว่าทำนองส่วนใหญ่ของเพลงลาวแพนใหญ่ทั้ง 3 ทางนั้น มีทำนองที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 กรณี คือ ทำนองที่เหมือนกันหรือเพิ่มเติมทำนองเล็กน้อย ทำนองที่คล้ายกัน หรือมีโครงสร้างเดียวกัน และทำนองที่แตกต่างกัน



คือลักษณะของเพลงลาวสมเด็จนั้น จากการวิเคราะห์เพลงโดยการวิเคราะห์ตาม  
คือลักษณะของเพลงลาวสมเด็จทำนองเดิม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่า ทำนองเพลงลาวสมเด็จ  
ของอาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มีคือลักษณะที่มีความยาวเท่ากัน แต่ทำนอง  
เพลงลาวสมเด็จของอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ มีความยาวในทำนองเดียวกันนั้นยาวขึ้น 1  
บรรทัด

คือลักษณะของเพลงลาวลอดค้ายั้น ทำนองเพลงลาวลอดค้ายของอาจารย์ชนก  
สาคกริก อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ และอาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ มีคือลักษณะที่สอดคล้องกัน  
คือ A1, A2, B1 และ B2 ในส่วนของการเปรียบเทียบทำนองเพลงลาวสมเด็จของทั้ง 3 ทาง  
เปรียบเทียบตามคือลักษณะและทำนองที่ตรงกัน ซึ่งพบว่าทำนองส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกัน มีเพียง  
ทำนอง B1 ที่เหมือนกันทั้ง 3 ทาง และทำนอง B2 ที่ทำนองเพลงลาวลอดค้ายของอาจารย์ชนก  
สาคกริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ เหมือนกัน

เพลงลาวแพนน้อยมีคือลักษณะที่สอดคล้องกัน คือ A, B1, B2 และ C ในส่วนของ  
การเปรียบเทียบทำนองเพลงลาวแพนน้อยของทั้ง 3 ทาง เปรียบเทียบตามคือลักษณะและทำนองที่  
ตรงกัน ซึ่งพบว่าทำนองมีสอดคล้องกันที่หลากหลาย ซึ่งจะจำแนกตามลักษณะ

คือลักษณะของเพลงซุ่มลาวแพน ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนหัว ส่วนกลาง และ  
ส่วนท้าย โดยทั้ง 3 ส่วน มีความแตกต่างทางคือลักษณะของทำนองทั้ง 3 ทาง ส่วนการเปรียบเทียบ  
ทำนองเพลงซุ่มลาวแพนของของอาจารย์ชนก สาคกริก อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ และอาจารย์รัฐนิน  
อัครสินธุ์โชติ นั้น พบว่าทำนองมีความสอดคล้องที่หลากหลาย ซึ่งเมื่อจำแนกตามส่วนเพลงแล้ว  
ทำนองส่วนหัวและส่วนกลางจะมีทำนองที่ไม่สอดคล้องสัมพันธ์กัน แต่ทำนองในส่วนท้าย ทำนองของ  
อาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ จะมีความสัมพันธ์กันมากกว่าทำนองของ  
อาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ

### ทำนองเพลง

จากการวิเคราะห์เพลงลาวแพนใหญ่ทั้ง 3 ทาง รูปแบบจังหวะและรูปแบบนั้น  
มีความสอดคล้องกันในตัวเพลง จึงควรรวมไว้ในหัวข้อนี้ โดยจะทำการเปรียบเทียบทำนองเพลงจาก  
ทั้ง 3 ทาง ตามคือลักษณะที่สอดคล้องกัน ซึ่งพบว่าทำนองส่วนใหญ่ของเพลงลาวแพนใหญ่ทั้ง 3 ทาง  
นั้น มีทำนองที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 กรณี คือ ทำนองที่เหมือนกันหรือเพิ่มเติม  
ทำนองเล็กน้อย ทำนองที่คล้ายกันหรือมีโครงสร้างเดียวกัน และทำนองที่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบทำนองเพลงลาวสมเด็จ์ของทั้ง 3 ทาง เปรียบเทียบตามคิตลักษณ์และทำนองที่ตรงกัน ซึ่งพบว่าทำนองเพลงลาวสมเด็จ์ทั้ง 3 ทาง มีทำนองที่เหมือนกัน โดยพบความแตกต่างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และพบว่าเพลงลาวสมเด็จ์ของอาจารย์ชนก สาคริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคำชม จะมีทำนองที่สอดคล้องสัมพันธ์กันมากที่สุด ซึ่งทำนองของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ พบความแตกต่างจาก 2 ทางข้างต้นมากกว่า

การเปรียบเทียบทำนองเพลงลาวสมเด็จ์ของทั้ง 3 ทาง เปรียบเทียบตามคิตลักษณ์และทำนองที่ตรงกัน ซึ่งพบว่าทำนองส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกัน มีเพียงทำนอง B1 ที่เหมือนกันทั้ง 3 ทาง และทำนอง B2 ที่ทำนองเพลงลาวลวดค้ายของอาจารย์ชนก สาคริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคำชม เหมือนกัน

การเปรียบเทียบทำนองเพลงลาวแพนน้อยของทั้ง 3 ทาง เปรียบเทียบตามคิตลักษณ์และทำนองที่ตรงกัน ซึ่งพบว่าทำนองมีสอดคล้องกันที่หลากหลาย

การเปรียบเทียบทำนองเพลงขุ่มลาวแพนของของอาจารย์ชนก สาคริก อาจารย์ณัฏวีร์ สดคำชม และอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ นั้น พบว่าทำนองมีความสอดคล้องที่หลากหลาย ซึ่งเมื่อจำแนกตามส่วนเพลงแล้ว ทำนองส่วนหัวและส่วนกลางจะมีทำนองที่ไม่สอดคล้องสัมพันธ์กัน แต่ทำนองในส่วนท้าย ทำนองของอาจารย์ชนก สาคริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคำชม จะมีความสัมพันธ์กันมากกว่าทำนองของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ

## 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพลวัตทางเดี่ยวขิมเพลงลาวแพน

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางดนตรีสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในของนักดนตรีหรือผู้บรรเลง คือปัจจัยที่เกิดจากภายในของตัวนักดนตรีเอง งานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้พบปัจจัยที่เกิดจากภายในของตัวนักดนตรีเองคือ ปัจจัยที่เกิดจากการเสริมเติมแต่ง การเสริมเติมแต่งในที่นี้คือ เกริ่นนำ คือเอกลักษณ์ที่สำคัญของเพลงเดี่ยวลาวแพน ทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) อาจารย์ชนกได้กล่าวว่า การประพันธ์เกริ่นนำนี้ได้เลียนเสียงดนตรีกับธรรมชาติ เป็นเสียงฝน เสียงฟ้าร้อง และเสียงหยดน้ำ นอกเหนือจากอาจารย์ชนกแล้ว อาจารย์ณัฏวีร์ก็ได้มีการเพิ่มเติมเสริมแต่งเช่นเดียวกัน โดยกล่าวในการสัมภาษณ์ว่าเพิ่มการสะบัด 5 เสียงขึ้น เนื่องจากมีความคล่องแคล่วแล้ว จึงเพิ่มเทคนิคเพิ่มเติมเพื่อเป็นการท้าทายและพัฒนาศักยภาพของตนเอง ปัจจัยภายนอกคือ ปัจจัยที่เกิดจากสภาวะ เหตุการณ์ภายนอกของตัวนักดนตรีหรือผู้บรรเลง ที่มากระทบหรือประสบจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ซึ่งเดี่ยวขิมเพลงลาวแพน ทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) มีเหตุการณ์สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ทางเป็นที่แพร่หลาย พ.ศ. 2524 ได้มีการจัดมหกรรมดนตรีศรี

ศตวรรษ เพื่อเฉลิมฉลองในวาระครบรอบ “ร้อยปีเกิด” ของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ณ โรงละครแห่งชาติ โดยมีชุดการแสดงบรรเลงซิมphony เพลงเดี่ยวลาวแพน โดยใช้นักดนตรีจำนวน 58 คน มีการส่งโน้ตให้ไปต่อเพลงกันเองในบางสถาบัน และการประกวดแข่งขันต่าง ๆ ก็ถือเป็นหนึ่งในปัจจัยภายนอกที่ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางดนตรีอีกด้วย

ผู้วิจัยได้นำบทสัมภาษณ์และข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย มาวิเคราะห์กับข้อสมมติการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาของ Robert Nisbet โดยนำข้อสมมติมาประยุกต์กับงานทางดนตรีวิทยา โดยได้ข้อสรุปจากข้อสมมติ ดังนี้ 1. การเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Change is immanent) 2. การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็น (Change is necessary) และ 3. การเปลี่ยนแปลงเป็นการต่อเนื่อง (Change is continues) โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีการเกิดสิ่งใหม่ และการกระจาย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน

### อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพลวัตทางเดี่ยวซิมphony เพลงลาวแพน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาพลวัตทางเดี่ยวซิมphony เพลงลาวแพนและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพลวัตทางเดี่ยวซิมphony เพลงลาวแพน ผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้ เดี่ยวลาวแพน โดยอาจารย์ชนก สาคกริก

พลวัตทางเดี่ยวซิมphony เพลงลาวแพน จากการเปรียบเทียบเดี่ยวซิมphony เพลงลาวแพน ทางมูลนิธหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ที่บรรเลงโดยอาจารย์ชนก สาคกริก อาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ และอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ นั้น โดยภาพรวมสามารถพิจารณาความสอดคล้องของทำนองเพลงได้ว่า เดี่ยวซิมphony ของอาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มีความสอดคล้องของทำนองใกล้เคียงกันมากที่สุด พบว่าเพลงลาวแพนใหญ่ ลาวสมเด็จ ลาวลอดค้าย และซุ่มลาวแพน ในเดี่ยวซิมphony เพลงลาวแพน มีทำนองที่สอดคล้องกันอย่างน้อย แต่ทำนองในเพลงลาวแพนน้อย ทำนองของอาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ กลับมีทำนองสอดคล้องใกล้เคียงกันมากกว่าทำนองของอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ ซึ่งจากการเปรียบเทียบทำนองทั้ง 3 ทางแล้ว เดี่ยวซิมphony เพลงลาวแพนของอาจารย์รัฐนิน อัครสินัญไชติ จะมีความแตกต่างจากเดี่ยวซิมphony ของอาจารย์ชนก สาคกริก และอาจารย์ณัฏวีร์ สดคมขำ มากที่สุด อาจสรุปได้ว่าสาเหตุที่เดี่ยวซิมphony ของอาจารย์ณัฏวีร์มีความคล้ายคลึงกับอาจารย์ชนกมากกว่า เนื่องจากว่าเป็นลูกศิษย์ที่ถ่ายทอดกันมาโดยตรง กล่าวได้ว่าถึงแม้ว่าบุคคลข้อมูลทั้ง 3 คน บรรเลงทางเดียวกัน แต่ก็ยังเกิดพลวัตขึ้น โดยอาจารย์ชนกและอาจารย์ณัฏวีร์ มีความใกล้เคียงกัน เนื่องจากว่าเป็นครูศิษย์ที่ถ่ายทอดกันมาโดยตรง แต่อย่างไรก็ตามก็เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่ดี ยิ่งหากกล่าวถึงอาจารย์รัฐ

นินแล้ว ที่อาจจะไม่มีความใกล้เคียงเท่า อาจารย์ชนกและอาจารย์ณัฏวีร์ เนื่องจากได้รับการถ่ายทอดมาจากอาจารย์ของตนเองคือ อาจารย์วิชัย แต่ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือถึงแม้ว่าบุคคล ข้อมูลจะบรรเลงทางเดียวกันทั้ง 3 คน แต่ก็ยังเกิดพลวัตขึ้นอยู่ดี ถึงแม้ว่าจะมีขนบธรรมเนียม ความเชื่อที่ปลูกฝังให้รักษาทางเดียว ไม่ควรเปลี่ยนแปลงทางเพลง โดยการเปลี่ยนแปลงใดๆ ล้วน มีสาเหตุและปัจจัยทำให้บุคคลข้อมูลต้องปรับตัวให้เท่าทันยุคสมัยทางวัฒนธรรมดนตรีไทยที่ เปลี่ยนไปได้

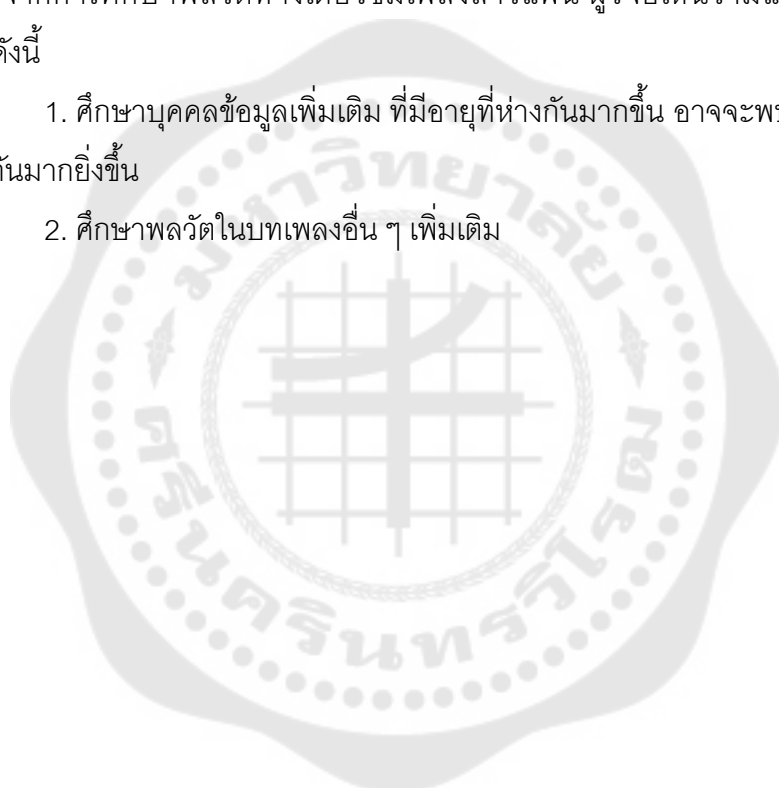
ปัจจัยที่ส่งผลต่อพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาหาปัจจัยที่ ส่งผลต่อพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า จากบุคคลข้อมูลที่ผู้วิจัยยกมาเป็น กรณีศึกษา เป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากสายเดียวกัน กล่าวคืออาจารย์ทั้ง 3 ท่านได้มีการรับ การถ่ายทอดทางเดี่ยวซิมลาวแพนมาจากสำนักเดียวกัน และยังได้รับการถ่ายทอดขนบธรรมเนียม การต่อทางเดี่ยวมาอย่างครบถ้วน บุคคลข้อมูลทั้ง 3 ท่าน ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการต่อเพลง เดี่ยวเป็นอย่างมาก และยังมียึดถือข้อปฏิบัติที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน โดยบุคคลข้อมูลเห็น ตรงกันว่าเพลงเดี่ยวเป็นเพลงที่ประพันธ์ขึ้นเพื่อให้ผู้บรรเลงได้แสดงศักยภาพในการบรรเลงได้ อย่างเต็มที่ และผู้ประพันธ์ก็ได้แสดงความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ทำนองเพลง เพลงเดี่ยวจึง เป็นเหมือนสมบัติประจำบ้านหรือสำนัก เป็นเสมือนของรักของหวงที่จำเป็นจะต้องรักษาและสืบ ทอดเอาไว้ ครูผู้สอนจึงต้องมีความพิถีพิถันในการต่อเพลงเดี่ยวให้กับลูกศิษย์ และเลือกศิษย์ที่ เหมาะสม มีคุณสมบัติในการเป็นนักดนตรีที่ดี คือเป็นบุคคลที่มีความเพียรพร้อมทาง ความสามารถและมีเป็นบุคคลที่มีความประพฤติและจิตใจดี เพื่อจะได้มั่นใจได้ว่า หากเมื่อ ครูผู้สอนได้ต่อเพลงเดี่ยวให้แล้ว จะไม่นำเพลงเดี่ยวที่ตนได้นั้น ไปก่อให้เกิดความเสียหาย เช่น การ นำเพลงเดี่ยวที่ได้มา ไปใช้อวดว่าตนได้ หรือการนำเพลงเดี่ยวที่ได้ไปดัดแปลง นี่จึงเป็นเหตุผลที่ สำคัญว่า ทำไมครูดนตรีไทยจึงสร้างขนบธรรมเนียมมาเพื่อรักษาเพลงเดี่ยวเอาไว้ แต่ผู้วิจัยมองว่า ขนบธรรมเนียมดังกล่าว สามารถมองได้ในอีกแง่หนึ่ง กล่าวคือ หากครูผู้สอนไม่ได้ถ่ายทอดบท เพลงเดี่ยวให้ลูกศิษย์คนไหนเลย เพลงเดี่ยวนั้นก็จะสูญหายไป ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แต่อย่างใด อาจจะมีการผ่อนปรนกันในบางกรณี เพื่อให้เพลงเดี่ยวนี้อยู่คงอยู่ต่อไป เช่นการปรับเปลี่ยน เทคนิคบางอย่าง เพื่อให้เหมาะสมกับผู้บรรเลง เพื่อให้มีความราบรื่นยิ่งขึ้น เหตุการณ์การกระจาย ไม้ตเพลงเดี่ยวลาวแพน ทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เพื่อให้นักเรียนได้ร่วม เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการบรรเลงซิมหมู่เพลงลาวแพน ในงานมหกรรมดนตรีศรีศตวรรษ เฉลิมฉลองร้อยปีเกิด หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่ในทุก ๆ เหตุการณ์ที่ผู้วิจัยได้เก็บ รวบรวมข้อมูลมานั้น สามารถกล่าวได้ว่าเพื่อทำให้เพลงเดี่ยว สามารถคงอยู่ในวัฒนธรรมดนตรี

ไทยต่อไป คนในวัฒนธรรมดนตรีจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิถีไปตามบริบททางสังคมเพื่อความอยู่รอด สรรพสิ่งต่าง ๆ ทั้งสังคมและวัฒนธรรม ล้วนไม่อาจจะดำรงอยู่ได้หากไร้ซึ่งการเปลี่ยนแปลง เช่นเดียวกัน พลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน ก็เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างของหนทางในการคงอยู่ของบทเพลงเดี่ยวในวัฒนธรรมดนตรีไทย

### ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยต่อไป

จากการศึกษาพลวัตทางเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

1. ศึกษาบุคคลข้อมูลเพิ่มเติม ที่มีอายุที่ห่างกันมากขึ้น อาจะพบมุมมอง ทักษะคิดที่แตกต่างกันมากยิ่งขึ้น
2. ศึกษาพลวัตในบทเพลงอื่น ๆ เพิ่มเติม



## บรรณานุกรม

- Wikipedia. (2563). *ทฤษฎีการเกิดสิ่งมีชีวิตใหม่*. สืบค้นจาก [https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%A5%E0%B8%AA%E0%B9%8C\\_%E0%B8%94%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%99](https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%A5%E0%B8%AA%E0%B9%8C_%E0%B8%94%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%99)
- ชนก สาคริก. (2551). *ครบเครื่องเรื่องซิม*. กรุงเทพมหานคร: ปิ่นเกล้าการพิมพ์.
- ชนก สาคริก. (2553, มกราคม-มีนาคม). *ตำนานเดี่ยวซิมเพลงลาวแพนทางของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)*. *วารสารราชบัณฑิตยสถาน*, 35(1), 127.
- ชนะชัย กอผจญ. (2547). *การศึกษาเพลงเดี่ยวลาวแพน ทางจะเข้*. วิทยานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เชาวน์มนัส ประภักดี. (2552). *วงศาวิทยาของเพลงลาวแพน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2532). *พื้นฐานวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัฐิดา นุ่มปราณี. (2559). *กระบวนการถ่ายทอดทางซิม เพลงเดี่ยวลาวแพน ทางหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง): กรณีศึกษา อาจารย์ชนก สาคริก*. วิทยานิพนธ์ ศป.ม. (ดนตรีศึกษา). นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ธนาธิป เผ่าพันธุ์. (2562, กรกฎาคม-ธันวาคม). *พลวัตของเพลงพระอาทิตย์ชิงดวงในวัฒนธรรมดนตรีไทย*. *วารสารดนตรีบ้านสมเด็จฯ*, 1(2), 51-67.
- นิพันธ์ ธนรักษ์ และกัลลยานี ดวงฉวี. (2540). *เรียนรู้จักซิมด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศศิลป์ อรุณรัตน์. (2554). *ปฐมบทดนตรีไทย*. ใน *โครงการตำราและหนังสือคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร* (น. 83). นครปฐม.
- พนม ลิมอารีย์. (2529). *กลุ่มสัมพันธ์ = Group dynamics*. มหาสารคาม: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ภิชาติ เลณะสวัสดิ์. (2548). *อักษรราดุริยางค์ทางซิม*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *ซิม*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน 2556.
- สมศักดิ์ สันติสุข. (2536). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม : แนวทางศึกษาวิเคราะห์และวางแผน*. ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุธี จันทร์ศรี. (2561). *ไทดำ : พลวัตวัฒนธรรมกับการธำรงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ผ่านดนตรี*. *วารสาร*



ภาษาและวัฒนธรรม, 37(1), 97-116. สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JLC/article/view/189769/132911>.

สุรพล สุวรรณ. (2549). *ดนตรีไทยในวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.





ภาคผนวก



โน้ตเพลงเดี่ยวลาวแพน ทางมูลนิธิการวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปะบรรเลง) โดย  
อาจารย์ชนก สาคริก

เกริ่น

วรรคเพลงที่ 1

----	---- ฟ	----	---- ด	---- ร	_ ด		
					_ ล	_ ชี _ ล	_ ฟ _ ชี

วรรคเพลงที่ 2

		ฟ					_ ฟ
_ ร _ ฟ	ด ร ล _	---- ด	----	---- รดล	---- ร	---- ด	_ ร

วรรคเพลงที่ 3

	_ ด		_ ด		_ ด	----	---- ด
_ ชี _ ฟ	ล ชี _ ล	----	---- ล	----	---- ชี		

----	---- ร	_ ด _ ร	ด ร ด ร	ด ร ด ร	__ ด ด		
					ล	----	----

วรรคเพลงที่ 4

	_ ด	ด	ด	ด ด	ด ด	ด	
---- ชี	_ ล	_ ชี ล	_ ชี ล	ชี ล	ชี ล	ชี _	---- ล

	$\frown$			----	---- ด	----	_ ร ม ฟ
----	ช ล ช ล	----	_ ช ฟ		ฟ		ฟ

### ลาวแพนใหญ่

วรรคเพลงที่ 1

วรรคเพลงที่ 2

			ด	ด		ด ร ช	_ ฟ _ ช
----	----	----	---- ล	---- ช	ลชฟ ฟชล		
						ด	

วรรคเพลงที่ 3

วรรคเพลงที่ 4

ฟ			รฟฟ ด ร	_ ด _	ด ด	ด	
_ ฟ ร	----			ล	ช ล	ล ล ช ฟ	ชฟ ล
						ร ด	_ ช ฟ ช

วรรคเพลงที่ 5

วรรคเพลงที่ 6

		ฟ ลชฟ ร	_ ด _ ด	__ ร ด			
_ ฟ ฟ	----		ล	ล	ลชฟ ช	ล	_ ช ฟ ช
__ ร					---- ด	__ ร	

วรรคเพลงที่ 7

วรรคเพลงที่ 8

					ด ด		
_ ฟ ฟ	_____	ล	ฟ ฟ ฟ	_ ฟ _	ล _ ช	ชฟ ล	_ ช ฟ ช
__ _ ร		รคล ล ล	ด ด ร			ร ด	

วรรคเพลงที่ 9

วรรคเพลงที่ 10

		รค	ด ร ด ร	__ _ ฟ	__ _ ล	__ ลชฟ	ร ฟ ด ร
_ ฟ ฟ	_____	ล ช ล					
ร							

วรรคเพลงที่ 11

วรรคเพลงที่ 12

	ชฟร ด ด	ด ด	ด ด		ด	ด ด	ด ด
_____	ล	_ ล ช ฟ	ฟ ช ล	ฟ ฟ	ฟ _ ล	_ ล ช ฟ	ฟ ช ล
			ด	_ ล ด ร	ฟ ร ด ล		ด

วรรคเพลงที่ 13

วรรคเพลงที่ 14

ด	ด	ด			ชฟร ด	_ ลชฟ_ชฟร	_ฟรค_รคล
_ ฟ ฟ ช	ล ช ฟ ฟ	ฟ ช ล ฟ	ฟ ฟ	_____	ล		
_ ร	ร	ล	_ ล ด ร				

วรรคเพลงที่ 15

วรรคเพลงที่ 16

	ด	ด ด	ด ด				
ฟ ฟ	ช ฟชลฟชล	_ ล ช ฟ	ฟ ช ล	ชฟ ฟ ช	ฟชลชฟ	ฟชลชฟ	ฟชล ฟ
ลคด รค	ร		ด	ร	ร ร	คด ร	ล ค ร

วรรณคดีที่ 17

วรรณคดีที่ 18

	รด) ม	__ ช) ร	มรด) ร) ม	ดรด) ด			รด) ด) ร
_____	ล) ช			_ ล) ล	ช) ล) ช	ล) ช	ล
					_ ม) ม	ม) ร) ด	

วรรณคดีที่ 19

วรรณคดีที่ 20

ม) ร) ด	ด) ด	ด) ด	ด		ด) ร	__ ฟ) ช	ฟ) ร) ด) ร
ล	_ ช) _ ฟ	ช) ฟ) ล) ช	_ ฟ) _ ฟ		ช) ล		
			ร	__ ร) ด) ล			

วรรณคดีที่ 21

วรรณคดีที่ 22

ฟ) ร) ด	ด) ด) ด) ด) ด	ด) ด) ด) ด) ด	ด) ด) ด) ด) ด	ด) ด) ด) ด) ด	ด) ด) ด) ด) ด	ด) ด) ด) ด) ด	ด) ด) ด
ล	ช) ฟ	ล) ช	ฟ	ฟ		ช	ฟ) _ ช
			ร	ล	ด) ร	ด	

วรรณคดีที่ 23

วรรณคดีที่ 24

				รด) ล) ช) ฟ			
__ ฟ)	ฟ	__ ฟ) ช	ฟ	ล) ช) ฟ) ฟ	__ ฟ) ช	ฟ) ช	ฟ) ช
ร	รด) ล) ด) ร		_ ร) ด) ร	ร) ร			ร) ด

วรรณคดีที่ 25

วรรณคดีที่ 26

					ฟ) ด) ร	__ ฟ) ช	ล) ช) ฟ) ร) ด) ร
__ ฟ)	ฟ	__ ฟ) ช	ล) ช) ฟ	ล) ล) ล) ช) ล	ล		
ร	รด) ล) ด) ร		ร) ด) ร				

วรรณคดีที่ 27

วรรณคดีที่ 28

ด) ด	ด) ด	ด) ร	ฟ) ด) ร	__ ฟ) ช	ล) ร) ฟ) ช	ล) ล) ช) ฟ) ร	ฟ) ด) ร
_ ล) ช	_ ล) ช	_ ล	ล				ล

วรรคเพลงที่ 29

- - ด ด	- - ด ด	- - ด ร	ฟ - ด ร	- - ฟ ช	ฟ ล ฟ ช	ลลช ฟ ร	ฟ ด ร
- ล - ช	- ล - ช	- ล - -	- ล - -				ล

วรรคเพลงที่ 30

วรรคเพลงที่ 31

วรรคเพลงที่ 32

	ด ร		ด ร				
ฟ	_ ล _	ฟ	_ ล	ฟ	_ _ ฟ		ฟ ฟ
_ ล ด ร		_ ล ด ร		_ ล ด ร	_ ล ด ร	_ ล ด ร	ล ด ร

วรรคเพลงที่ 33

วรรคเพลงที่ 34

_ _ ช ฟ		ฟ ช	ล ฟ _ ช	_ _ _ _	ฟ	_ _ ฟ ช	ล ฟ _ ช
ร	ด ล ด ร	ด ร			ร ด ล ด ร		

วรรคเพลงที่ 35

วรรคเพลงที่ 36

_ _ ล ช	ฟ ช ล ฟ	_ _ ฟ ช	ล ฟ _ ช	_ _ _ _	ฟ	_ _ ฟ ช	ล ฟ _ ช
	ร				ร ด ล ด ร		

วรรคเพลงที่ 37

วรรคเพลงที่ 38

ด ด	ด						
_ ช ล ช	ฟ ช ล ฟ	_ _ ฟ ช	ล ฟ _ ช		ฟ	_ _ ฟ	ฟ ช ฟ ช
	ร			_ ล ด ล	ด ร ด ร	ร	

วรรคเพลงที่ 39

วรรคเพลงที่ 40

							ด
	ฟ	_ _ ฟ	ฟ ช ฟ ช		ฟ ช ฟ ช	ช ล ช ล	ฟ ช ฟ ช
_ ล ด ล	ด ร ด ร	ร		_ _ ด ร		ร	

วรรณคดีที่ 41

วรรณคดีที่ 42

		ชลชล	ฟชฟช	ฟ ฟช	ชฟ ฟช	ฟ ฟช	ฟ ฟช
__ ด ร		ร		ร	ร	ร	ร

วรรณคดีที่ 43

วรรณคดีที่ 44

ดรดด	ด _ ด	_ ม _ ร	_ ด _ ด				ด
ล _ ล	_ ช _ ฟ		_ ล	_____	_____	_____	ลฟชล
		ม ร	ด		รดล ด ร		

วรรณคดีที่ 45

วรรณคดีที่ 46

__ ด	_ ด		ด		ลชฟร	ชฟร ด ร	ฟชฟล
ล	ชล ฟ	__ ฟช	ลฟชล	_____			
		ร					

วรรณคดีที่ 47

วรรณคดีที่ 48

_ ด _ _	_ ด _						
		ชฟ	ฟชฟล		ฟ	__ ฟ	ฟชฟล
	ร	ร ด ร		_ ล ด ล	ด ร ด ร	ร	

วรรณคดีที่ 49

วรรณคดีที่ 50

						ด ด	
	ฟ	__ ฟ	ฟชฟล		ฟชฟล	ล ล	ฟชฟล
_ ล ด ล	ด ร ด ร	ร		__ ด ร		ร	

วรรณคดีที่ 51

วรรณคดีที่ 52

		ด ด					
--	--	-----	--	--	--	--	--

	ฟชฟล	ลล	ฟชฟล	ฟชฟล	ฟชฟล	ฟชฟล	ฟชฟล	_ฟ_ฟ
_ _ ด ร		ร						

วรรคเพลงที่ 53

วรรคเพลงที่ 54

	รด		รด ด ร	_____	ฟ ด ร ฟ	___ ฟ	___ ช
_ ช _ _	ล ช ฟ	ฟฟฟชฟ	ล				

วรรคเพลงที่ 55

วรรคเพลงที่ 56

ฟ ร _ _	_ ล ช ฟ	___ ฟ	___ ช	ฟ ร _ _	ฟ ด ร ฟ	ร ฟ ช ฟ	ร ฟ ช ร

วรรคเพลงที่ 57

วรรคเพลงที่ 58

_____	ฟชลชฟ	ร ฟ ช ร	ร ฟ ด ร	ฟ ด ร ฟ	_ ฟ _ ร	ฟชลชฟ	_ ฟ _ ร

วรรคเพลงที่ 59

วรรคเพลงที่ 60

ฟ ด ร ฟ	ร ฟ ช ร	ฟชลชฟ	ร ฟ ด ร		ฟ ฟ _ ด _ ร		ฟ _ ด _ ร
				ฟ ฟ		ฟ ฟ	
				_ ด _ ร		_ ด _ ร	

วรรคเพลงที่ 61

วรรคเพลงที่ 62

_ _ ช ฟ ร	_ ด _ ฟ	_ _ ช ช ช	ล ช ฟ ช ล	_____	ฟ ร ด ด		_____
					ล	_____	ฟ ฟ ฟ ฟ
							ร ด ล

วรรคเพลงที่ 63

วรรคเพลงที่ 64

	ด		ล				
---	ฟ	---	ล	---	---	---	---

วรรคเพลงที่ 65

วรรคเพลงที่ 66

		ลชฟ ชล	ชฟ ชล	ด ร ด	ร ด		
ลชฟ ชล	ชฟ ชล			ล	ลชฟ	ฟ	ช ล
						ดดด ด	ด _ ด _

วรรคเพลงที่ 67

วรรคเพลงที่ 68

ด ด		ด_ฟ	ช ล	ด ร ด	ร ด	ชฟร ฟ ด	ร ด
ฟ	ช ล	ฟ	ช ล	ล	ลชฟ		ลช
ด	ด ด	ด					

วรรคเพลงที่ 69

วรรคเพลงที่ 70

ร ด				---	_ ด		
ล ช	ลชฟ	ฟชล	ฟ		_ ล	_ ล_ช	_ ฟ
	ร	ล	_ ล ด ร				_ ร

วรรคเพลงที่ 71

วรรคเพลงที่ 72

ด ร ม ร ด	_ ด						
	_ ล	_ ล_ช	_ ฟ_ช	_ ฟ	_ ฟ_ฟ		ฟ
				ร	ร	---	_ ด ร_ร

วรรคเพลงที่ 73

วรรคเพลงที่ 74

ด ด	ด						
_ ฟ_ช	_ ล_	ฟ	ฟ	---	_ ฟ_ฟ		ฟ
		_ ร_	_ ด_ร		ร	---	_ ด_ร



วรรคเพลงที่ 75

วรรคเพลงที่ 76

ด ด	ด			_ ด			
_ ฟ _ ช	_ ล _	ฟ	(ฟ)	_ ล	_ ช (ฟ)	_ ฟ _ ช	(ฟ)
		_ ร _	_ ด ร _		ร ร		_ ด ร _

วรรคเพลงที่ 77

วรรคเพลงที่ 78

				_ ด			
_ ฟ _ ช	_ ล (ฟ)	_ ฟ	(ฟ)	_ ล	_ ช (ฟ)	_ ฟ _ ช	(ฟ)
	ร ร	_ ล	_ ด ร _		ร ร		_ ด ร _

วรรคเพลงที่ 79

วรรคเพลงที่ 80

_ ฟ _ ช	_ ล (ฟ)	_ ฟ	(ฟ)	_ ฟ (ฟ)	(ฟ)	_ ฟ (ฟ)	(ฟ)
	ร ร	_ ล	_ ด ร _	ร ร	_ ด ร _	_ ร ร	_ ด ร _

วรรคเพลงที่ 81

วรรคเพลงที่ 82

			ด			ด	
_ ฟ (ฟ)	_ ฟ	ลชฟชล	ลชฟ	---	---	ลลล ล	ชฟ _ ช
ร ร	_ ด _						

วรรคเพลงที่ 83

วรรคเพลงที่ 84

---	---	รด	ด ร ด			ด	
		ลชล	ล	---	---	ฟชล ช	ลชฟช

วรรคเพลงที่ 85

วรรคเพลงที่ 86

							ด
_ ฟ ฟ	---	ชชช ลช	ฟฟ ฟ	( )		ลชฟชล	ลชล
ร			ร _ ด	_ ลลล	_ ด _		

วรรคเพลงที่ 87

วรรคเพลงที่ 88

		ด	ด	ช		รด	ด ร ด
__ ช ฟ	_____	ลลล ล	ช ฟ _ ช	___ ช	_____	ล ช ล	ล

วรรคเพลงที่ 89

วรรคเพลงที่ 90  
ฟ

		ด	ช	__ ฟ ร	_____	ชชช ล ช	ฟ ร _ ด
_____	_____	ฟชล ช	ล ช ฟ _				

วรรคเพลงที่ 91

ด	ด ร	ด	
ลชฟ ช ล		ฟ ฟชล	ล ช ฟ
	_ ด _ ร	ด	

ลาวสมเด็จ

วรรคเพลงที่ 1

วรรคเพลงที่ 2

			ด	รด	ด	ด ชลชฟร	ชฟร ด	รด
___ ล	ลลล ล	ลชฟ ช	ล	ล			ล	ล ช ฟ
ล	ล	ล	ด ร	ด				

วรรคเพลงที่ 3

วรรคเพลงที่ 4

		ร		ชฟร ด	ด	ด ร	ฟ ชฟร ด
ลชฟ ชฟ	ฟ ช	ล ด ด ด	ล ช ฟ	ล	ช ล ด	ฟชล	
ร	ด ร		ร				

วรรคเพลงที่ 5

วรรคเพลงที่ 6

			ด	ด ร ด	รด		
	ชฟ ฟช	ชลช ล	ฟช	ล	ล ช ฟ	ฟชฟชล ช	ชลชลล ด
ด ล ด ร	ร	ร	ร				

วรรคเพลงที่ 7

วรรคเพลงที่ 8

รด	ด			ฟ ร ด	ด ด	ด ร	ฟชฟร ด
ล ลชฟ	ล ลช	ลชฟ ชฟ	ฟช	ล	ล ช ล ด	ฟชล	
	ร	ร	ด ร				

วรรคเพลงที่ 9

วรรคเพลงที่ 10

							ด
ฟ	ชฟ ด	ล ด ดรด	ล ช ฟ	ชฟ	ล	ลชฟ ชฟ	ฟช
ล ด ร	ร ด		ร	ร ร ด ล	ล ด ร	ร	ด ร

วรรคเพลงที่ 11

วรรคเพลงที่ 12

ด ด	ด _ ด	ด ด					
_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	ฟ	_____	ชฟ ฟ	__ ฟ	ฟ
	ร	ร	_ ล ด ร		ร ด ล	ล	ด ร ด ร

วรรคเพลงที่ 13

วรรคเพลงที่ 14

ด ด	ด ด	ด ด				ด	
_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	ฟ	_____	ลชฟ ช ล	ฟช	ล ช ฟ ฟ
	ร	ร	_ ล ด ร			ร	ร

วรรคเพลงที่ 15

วรรคเพลงที่ 16

			ด	ด			ด ร ฟร ด
ฟ	ฟ	ชฟ	ฟช ฟช	___ ล	_____	ลชฟ ช ล	
_ ร __	ล ด ร	ร ด ร					

วรรคเพลงที่ 17

วรรคเพลงที่ 18

รพร ด	ดรด	ด	ชลช ฟ	ฟ	ชลช ฟ	ด	ดรด
ล	ลช	ล ลช ฟ	ชลช ฟ	ฟ	ชลช ฟ	ล ลช ฟ	ลช
			ร	ร รด ล	ร		

วรรคเพลงที่ 19

วรรคเพลงที่ 20

ด ด	ด ด	ด ด					
_ ฟชล	ชฟ ฟ	ฟชฟ	ฟ	----	ชฟ ฟ	__ ฟ	ฟ
	ร	ร	_ ลด ร		ร ด ล	ล	ด ร ด ร

วรรคเพลงที่ 21

วรรคเพลงที่ 22

ด ด	_ ด ด	ด ด					
_ ฟชล	ชฟ ฟ	ฟชฟ	ฟ	----	ชฟ ฟ	__ ฟ	ฟ
	ร	ร	_ ลด ร		ร ด ล	ล	ด ร ด ร

วรรคเพลงที่ 23

วรรคเพลงที่ 24

ด ด	ด _ ด	ด ด			ด	ด ด	ด ด
_ ฟชล	ชฟ ฟ	ฟชฟ	ฟ	ชฟ	ลลล ล	ร	ล
	ร	ร	_ ลด ร	_ รด ล		ด	ด

วรรคเพลงที่ 25

วรรคเพลงที่ 26

		ชช	ชช			ฟ ฟ	ฟ ฟ
ลลล ล	ชฟ_ ฟช	ร	ด	ชชชช		ด	ล
ร	ร	ช	ช	ด	มรด รฟ	ฟ	ฟ

วรรคเพลงที่ 27

วรรคเพลงที่ 28

				ฟ ฟ			ร ด
ฟ	ฟ ฟ ฟ	__ ฟช	ลชฟ	ฟ ฟ ฟ	_ ฟ	ฟชล ชฟ	
_ ร __	ร _	ร	ร		_ ร		_ ร _ ด

วรรคเพลงที่ 29

วรรคเพลงที่ 30

	ฟ		ฟฟ ฟ		ฟ		ฟฟ ฟ
_____	_ ล ด ร	__ ด ร	ด _ ด	_ ล ด ล	_ ล ด ร	__ ด ร	ด _ ด

วรรคเพลงที่ 31

วรรคเพลงที่ 32

						ด ร ด ด	ด ด
	ฟ ฟ		ฟฟ ฟ		_____ ฟ	ล	_ ซ _ ฟ
_____	_ ล ด ร	__ ด ร	ด _ ด	_ ล ด ล	_ ล ด ร		

**ลาวลอดค้าย**

วรรคเพลงที่ 1

วรรคเพลงที่ 2

ร	_ ร ด ด	_ ร ฟ ร	__ ด ด	_ ร ฟ ร	ด ร ฟ	ด	
	ล		ล		ล	ซ ล ฟ	_ ฟ _ ฟ
___ ร							

วรรคเพลงที่ 3

วรรคเพลงที่ 4

	ด	__ ด ร	ฟ ร ด ด			ด	
⌒	ฟ ล		ล	⌒	ฟ ล	ล ซ ฟ	_ ฟ _ ฟ
___ ร ร	ด ร			___ ร ร	ด ร		

วรรคเพลงที่ 5

วรรคเพลงที่ 6

⌒		_ ฟ	___ ฟ			_ ฟ	_____
___ ล ล ล	_ ด _ ร	_ ด		___ ล ล ล	_ ด _ ร	_ ด	

วรรคเพลงที่ 7

วรรคเพลงที่ 8

						ด ร ด ด	ด ด
		_ ฟ	_ ฟ _ ฟ			ล	_ ช _ ฟ
__ ลลล	_ ด _ ร	_ ด		__ ลลล	_ ด _ ร		

ลาวแพนน้อย

วรรคเพลงที่ 1

วรรคเพลงที่ 2

	__ ด		_ ด ด		ด		_ ด ด
	_ ฟ _ ฟ	__ ฟชล	__ ฟ	__ ชฟ	_ ฟ	__ ฟชล	_ ฟ
----	_ ด			ร	_ ด		

วรรคเพลงที่ 3

วรรคเพลงที่ 4

			ด		ร ด	ฟ ช	ล ด ร
	ฟ	__ ชล	ช ล ฟ	ล ช ฟ	__ ฟ	ช ล	
----	ด ร ด			ร	ด		ด

วรรคเพลงที่ 5

วรรคเพลงที่ 6

ฟ ร ด	ด ด	ด	ด	ฟ ร ด	ด	ด ร ด ด	ด
ล	ช ล	__ ล	_ ช __	ล	ช ล	ล	_ ช __
					ด		

วรรคเพลงที่ 7

วรรคเพลงที่ 8

ด ด	ฟ ร ด			ด			ด ด
	ล	_ ฟ _ ช	_ ช __	ฟชล ช	ล ช ฟ	ฟ ช ล	
ด ด ด					ร	ร	ด ด ด

วรรคเพลงที่ 9

วรรคเพลงที่ 10

ฟ ร ด	ด	ด ร ด ด	ด	ฟ ร ด	ด	ด ร ด ด	ด
ล	ช ล	ล	_ช _	ล	ช ล	ล	_ช _
	ด				ด		

วรรคเพลงที่ 11

วรรคเพลงที่ 12

ด <sup>ด</sup> ด	ฟ ร ด			ด			ด ด
	ล	_ฟ _ช	_ช _	ฟชล ช	ลชฟ	ฟชล	
ด					ร	ร	_ด ด

วรรคเพลงที่ 13

วรรคเพลงที่ 14

	ฟ		ฟฟ ฟ		ฟ		ฟฟ ฟ
----	ล ด ร	__ด ร	ด _ด	_ล ด ล	_ล ด ร	__ด ร	ด _ด

วรรคเพลงที่ 15

วรรคเพลงที่ 16

							ด
	ฟ ฟ		ฟฟ ฟ			ลชฟชล	ลชฟ
----	ล ด ร	__ด ร	_ด _ด	_ร ด ล	__ด ร		

**ขั้วลาวแพน**

วรรคเพลงที่ 1

วรรคเพลงที่ 2

							ด
<sup>ด</sup>		ฟ	ฟ ฟ	ฟ	ฟ	ฟ	__ฟช
__ลลล	__ด ร	ด ร ร	_ด _ด	___ด	___ด	___ร	

วรรณเพลงที่ 3

ด	ด	ด	ด	___ด	ด		ด
___ช	___ช	___ช	___ช		__ชล	__ชล	ลชฟ

วรรณเพลงที่ 5

วรรณเพลงที่ 4

วรรณเพลงที่ 6

__ชล	ชฟฟ		___ฟ	__ชล	ชฟฟ	_ฟชล	ชลฟช
	ร	__รด	ลดร		ร	ร	

วรรณเพลงที่ 7

วรรณเพลงที่ 8

ด	__ด	ด ด	ด	___ด	__ฟร	__ดร	ฟรดด
___ช	___ช	_ช_ช	___ช				ล

วรรณเพลงที่ 9

วรรณเพลงที่ 10

	ด ด	ด	ด				
__ชล	ช_ช	___ช	___ช	_ฟชล	ชฟฟ		ฟ
				ร	__รด	ลดร	

วรรณเพลงที่ 11

วรรณเพลงที่ 12

__ชล	ชฟฟ	ฟชฟ	ฟ	_____	ฟฟ	__ชฟ	ฟ
	ร	ร	_ลดร		ดร		_ลดร

วรรณเพลงที่ 13

วรรณเพลงที่ 14

_____	ฟฟ	__ชฟ		ฟ		ฟ	ฟฟ
	ดร		_ลดร	รดล	_ลดร	ดร ร	_ด_ด



วรรณเพลงที่ 15

วรรณเพลงที่ 16

	ช	ฟชลด	รดลช	ลชฟ	ช	ฟชลด	รดลช
___ด	ดคค			ด	คคค		

วรรณเพลงที่ 17

วรรณเพลงที่ 18

___ด	ด		ด				
	__ชล	__ชล	ลชฟ	_ฟชล	ชฟ_ฟ	_ฟ	ฟ
					ร	รด	ลคร

วรรณเพลงที่ 19

วรรณเพลงที่ 20

					ร ร ร	ค ค ค	ล ล ล ช
_ฟชล	ชฟ_ฟ	ฟชล	ชลฟช			___ล	
	___ร	ร		___ร	ด		

วรรณเพลงที่ 21

วรรณเพลงที่ 22

___ด	__ฟร	__คร	ฟรดค		คค_ค	ค	ค
			ล	__ชล	ช_ช	___ช	___ช

วรรณเพลงที่ 23

วรรณเพลงที่ 24

_ฟชล	ชฟ_ฟ	_ฟ	ฟ	_ฟชล	ชฟ_ฟ	ฟชฟ	ฟ
	ร	รด	ลคร		ร	ร	_ลคร

วรรณเพลงที่ 25

วรรณเพลงที่ 26

_____	ฟ_ฟ	__ชฟ	ฟ	_____	ฟ_ฟ	ฟชฟ	
	คร		_ลคร		คร	ร	_ลคร

วรรคเพลงที่ 27

วรรคเพลงที่ 28

ฟ		ฟ	ฟ ฟ			ฟ ช ฟ	ล
ด ร ล	_ ล ด ร	ด ร ร	_ ด _ ด	_____	_____	ร	_ ด _ ล

วรรคเพลงที่ 29

วรรคเพลงที่ 30

_____	_ ด		_ ด	__ ร ด	ด	__ ด ด ด	ร ด ฟ ร
	_ ช	__ ช	__ ล	ล	ช ฟ ช ล		

วรรคเพลงที่ 31

วรรคเพลงที่ 32

_____	ช ฟ ร ด		_ ด _ ร	_ ร	_ ด ร _	ด ร ฟ ร	_ ด _ ด
	_ ล	ช ฟ ช ล		_ ล			
							ด

วรรคเพลงที่ 33

วรรคเพลงที่ 34

				_____	_ ด _		ด
		ฟ ช ฟ	_ ล		__ ช	__ ช	__ ล
_____	_____	ร	_ ด _ ล				

วรรคเพลงที่ 35

วรรคเพลงที่ 36

__ ร ด	ด	__ ด ด ด	ร ด ฟ ร	_____	ช ฟ ร ด		_ ด _ ร
ล	ช ฟ ช ล				ล	ช ฟ ช ล	

วรรคเพลงที่ 37

วรรคเพลงที่ 38

_ ร	_ ด ร _	ด ร ฟ ร	_ ด _ ด	__ ฟ ร	ด ร ฟ	ด	ด ร ฟ ด
_ ล					ล	ล ช ล	
			ด				

วรรคเพลงที่ 39

วรรคเพลงที่ 40

__ ฟ ร	ด ร ฟ	ด	ด ร ฟ ด	_ ด ด ด	ด	_ ด ด ด	ด
	ล	ล ช ล			_ ล ช		_ ล ช
				ด	ด	ด	ด

วรรคเพลงที่ 41

วรรคเพลงที่ 42

__ ช ม	ร ด ร ม	ร ด ช ม	ร ด ร ด				
				_ _ ช		ช	
				ม	ร ด ร ม	ร ด ม	ร ด ร ด

วรรคเพลงที่ 43

วรรคเพลงที่ 44

ด ร	ม ร ด ร	ม ช ม ล	ม ช ม ร	ม ร ด	ด ร	ม ร ด	ร ด
ช ล				ล	ช ล	ล	ล ช

วรรคเพลงที่ 45

วรรคเพลงที่ 46

ด ร	ม ร ด ร	ม ช ม ล	ม ช ม ร	ม ร ด	ด ร	ม ร ด	ร ด
ช ล				ล	ช ล	ล	ล ช

วรรคเพลงที่ 47

วรรคเพลงที่ 48

_ _ ด	_ _ ด		ด	_ _ ด	_ _ ด		ด
ล	ช	ช ล	ช ล ช	ล	ช	ช ล	ช ล ช
		_ ม				_ ม	

วรรคเพลงที่ 49

วรรคเพลงที่ 50

ร ร	ม			ร	ร	_ ม _ ฟ	ช ล
		_ _ _ ช	_ _ _ ล	ช ล ท	ท ล ช	ฟ	_ ช _ ล
_ ร _ ร	_ _ _ ม				ร		

โน้ตเพลงเดี่ยวลาวแพน ทางมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

โดย อาจารย์ณัฏวิรุ์ สดคมขำ

เกริ่น

วรรคเพลงที่ 1

_____	___ ฟ	_____	___ ด	___ ร	_ ด		
					_ ล	_ ช _ ล	_ ฟ _ ช

วรรคเพลงที่ 2

		ฟ					_ ฟ
_ ร _ ฟ	ด ร ล _	___ ด	_____	___ วดล	___ ร	___ ด	_ ร

วรรคเพลงที่ 3

	ด _		ด		ด		ด
_ ช _ ฟ	ล ช ล	_____	___ ล	_____	___ ช	_____	___ ล

_ ด _ ด	_ ด _ ด	_ ด _ ด	___ ด	_____	___ ร	___ ด	___ ร
_ ช _ ล	_ ช _ ล	_ ช _ ล					

วรรคเพลงที่ 4

_ ด _ ร	_ ด _ ร	___ ด ด					
		ล	_____	___ ช	___ ล	___ ช	_ ล _ ช

	_ ด _ _				_ ด _ _		_ ด _ _
_ ล _ ช	_ _ _ ล	_ _ _ ช	_ ล _ ช	_ ล _ ช	_ _ _ ล	_ _ _ ช	_ _ _ ล

ด _ ด _	ด _ ด _	ด _ ด ด	_ _ ด ด		_ _ _ ด		_ _ _ ฟ
_ ช _ ล	_ ช _ ล	_ ช _ ล	_ _ ช ฟ			_ _ _ _	_ _ _ ฟ
				_ _ _ _	_ _ _ ด		

ลาวแพนใหญ่

วรรคเพลงที่ 1

วรรคเพลงที่ 2

			ด	ด		_ ด ร ช	_ ฟ _ ช
_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ _ ล	_ _ _ ช	ลชฟ ฟชล		
						ด	

วรรคเพลงที่ 3

วรรคเพลงที่ 4

_ _ ฟ ร	_ _ _ _	รฟฟ ดร	_ ด _ ด	_ _ ร ด		ด	
			_ ล	ล	ลชฟ ชฟ	ฟ ล	_ ช ฟ ช
					ล	ด ด ร	

วรรคเพลงที่ 5

วรรคเพลงที่ 6

					ด ด ด	ด	
ฟ		ล	ฟ _ ฟ ฟ	_ _ _ _	ล _ ช	ชฟ ฟ ล	_ ช ฟ ช
_ _ _ ร	_ _ _ _	รดล ล ล	ด ด ร			ร ด	

วรรณคดีที่ 7

วรรณคดีที่ 8

					ด ด ด	ด	
ฟ		ล	ฟ_ฟฟ	_____	ล_ช	ชฟ ฟล	_ชฟช
___ร	_____	รดล ลล	ด ดร			ร ด	

วรรณคดีที่ 9

วรรณคดีที่ 10

			ด ร ดร	___ฟ	___ล	___ลชฟ	รฟ ดร
ฟ	_____	ลลล ชล					
___ร							

วรรณคดีที่ 11

วรรณคดีที่ 12

_____	ชฟร ดด	ด ด	ด ด			ด ด	ด ด
	___ล	_ลชฟ	ฟชล	ฟ ฟ	ฟ ล	_ลชฟ	ฟชล
			ด	_ล ดร	ฟร ดล		ด

วรรณคดีที่ 13

วรรณคดีที่ 14

ด	ด	ด			ชฟร ดด	ด ด	ด ด
_ฟฟช	ลชฟฟ	ฟชลฟ	ฟ	_____	___ล	_ลชฟ	ฟชล
ร	___ร	___ล	รดล ดร				ด

วรรณคดีที่ 15

วรรณคดีที่ 16

		ด ด	ด ด				
ฟ ฟ	ฟ ล	_ลชฟ	ฟชล	ชฟ ฟช	ฟชลชฟ	ฟชลฟ	ฟ
_ล ดร	ฟร ดล		ด	ร	ร ร	ล	รดล ดร

วรรณคดีที่ 17

วรรณคดีที่ 18

_____	รด) ม	___ช ร	มรด ร ม	ดรด			รด) ดร
	ล ช			ล ล	ชลช	ลช	ล
					ม ม	ม ร ด	

วรรณเพลงที่ 19

วรรณเพลงที่ 20

ม ร ด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด
ล	ช พ	ล ช	พ	พ		ช	พ
			ร	ล	ด ร	ด	ร

วรรณเพลงที่ 21

วรรณเพลงที่ 22

ม ร ด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด
ล	ช พ	ล ช	พ	พ		ช	พ_พ
			ร	ล	ด ร	ด	ร

วรรณเพลงที่ 23

วรรณเพลงที่ 24

				รด			
	พ	__ พ ช	พ	ล ลชพ	พ ช พ	__ พ ช	พ พ
----	รดล ด ร		_ ร ด ร		ร ร		ร ด ร

วรรณเพลงที่ 25

วรรณเพลงที่ 26

					ร ด ร	__ พ ช	ลชพร ด ร
	พ	__ พ ช	ลชพ	ลลล ช ล	ล		
----	รดล ด ร		_ ร ด ร				

วรรณเพลงที่ 27

วรรณเพลงที่ 28

ด ด	ด ด	ด ร	พ ด ร	__ พ ช	ล ร พ ช	ชลชพ ร	พ ด ร
_ ล ช	_ ล ช	_ ล	ล				ล

วรรคเพลงที่ 29

วรรคเพลงที่ 30

ด ด	ด ด	ด ร	ฟ ด ร	__ ฟ ช	ล ร ฟ ช	ชลช ฟ ร	ฟ ด ร
_ ล ช	_ ล ช	_ ล	ล				ล

วรรคเพลงที่ 31

วรรคเพลงที่ 32

	ด ร		ด ร				
ฟ	_ ล	ฟ	_ ล _	_ ฟ	ฟ		ฟ ฟ
_ ล ด ร		_ ล ด ร		_ ล ด ร	_ ล ด ร	_ ล ด ร	ล ด ร

วรรคเพลงที่ 33

วรรคเพลงที่ 34

			ด				
__ ชฟ		ฟ ช	ล ฟ _ ช	_____	ฟ	__ ฟ ช	ล ฟ _ ช
ร	รดล ด ร	ด ร			รดล ด ร		

วรรคเพลงที่ 35

วรรคเพลงที่ 36

ด ด	ด						
_ ช ล ช	ฟ ช ล ฟ	__ ฟ ช	ล ฟ _ ช	_____	ฟ	__ ฟ ช	ล ฟ _ ช
	ร				รดล ด ร		

วรรคเพลงที่ 37

วรรคเพลงที่ 38

ด ด	ด						
_ ช ล ช	ฟ ช ล ฟ	__ ฟ ช	ล ฟ _ ช		ฟ	ชฟ	ฟ ช ฟ ช
	ร			_ ล ด ร	ด ร ด ร	ร ด ร	

วรรคเพลงที่ 39

วรรคเพลงที่ 40

ด	ด ร ด ร	ชฟร ด ร	ฟ ช ฟ ช				
_ ล _ ล					ฟ ช ฟ ช	ลลช ล	ฟ ช ฟ ช
				__ ด ร		ร	



วรรณเพลงที่ 41

วรรณเพลงที่ 42

		ลลช ล	ฟช ฟช	ชฟ ฟช	ฟ ฟช	ฟ ฟชฟ ฟช	ฟ ฟชฟ ฟช
__ ด ี		ี		ี	ี	ี ี	ี ี

วรรณเพลงที่ 43

วรรณเพลงที่ 44

ด ี ด ี	ด ี		ด ี				ด
ล ล	_ช _ฟ	_ชชช	ลช ล	_____	ฟ	_ฟช	ล ฟช ล
					ร ด ล ด ี		

วรรณเพลงที่ 45

วรรณเพลงที่ 46

__ ด	ด		ด		ลช ฟ ี	__ ด ี	ฟช ฟ ล
ล	ช ล ฟ	_ฟช	ล ฟช ล	_____			
	ี						

วรรณเพลงที่ 47

วรรณเพลงที่ 48

_ ด _ ด	_ ด _						
	ฟ	ชฟ	ฟช ฟ ล		ฟ	ชฟ	ฟช ฟ ล
	ี	ร ด ี		_ ล ด ล	ด ี ด ี	ร ด ี	

วรรณเพลงที่ 49

วรรณเพลงที่ 50

ด	ด ี ด ี	ชฟ ี ด ี	ฟช ฟ ล			ด ี	
_ ล ล					ฟช ฟ ล	ล ล	ฟช ฟ ล
				__ ด ี		ี	

วรรณเพลงที่ 51

วรรณเพลงที่ 52

		ด ี					ด ี
	ฟช ฟ ล	ล ล	ฟช ฟ ล	ฟช ฟ ล	ฟช ฟ ล	ฟช ฟ ล	_ ฟ _ ช
__ ด ี		ี					

วรรคเพลงที่ 53

วรรคเพลงที่ 54

----	รด		รด	ด ร	----	_ ด ร ฟ	___ ฟ	___ ร
	ล ช ฟ	ฟฟฟ ชฟ	ล					

วรรคเพลงที่ 55

วรรคเพลงที่ 56

----	_ ล ช ฟ	___ ฟ	___ ร	ฟ	----	_ ด ร ฟ	___ ฟ	___ ร

วรรคเพลงที่ 57

วรรคเพลงที่ 58

----	_ ล ช ฟ	___ ฟ	___ ร	ฟ	_ ด ร ฟ	_ ฟ _ ร	_ ล ช ฟ	_ ฟ _ ร

วรรคเพลงที่ 59

วรรคเพลงที่ 60

_ ด ร ฟ	_ ฟ _ ร	_ ล ช ฟ	_ ฟ _ ร	_ ด _ ร	_ ด _ ร	_ ด _ ร	_ ด _ ร

วรรคเพลงที่ 61

วรรคเพลงที่ 62

__ ชฟร	_ ด		ด				
	_ ฟ	___ ช	ลชฟ ช ล	----	___ ล	----	----
					ล		

วรรคเพลงที่ 63

วรรคเพลงที่ 64

ด			ล				
___ ล	----	----	___ ล	----	----	----	----

วรรคเพลงที่ 65

		ลชฟ ชล	ช ฟ ชล	ด ร ด	ร ด		
ลชฟ ชล	ช ฟ ชล			ล	ล ช ฟ	ฟฟฟ	ชชช ลลล
						ดดด	

วรรคเพลงที่ 67

วรรคเพลงที่ 66

วรรคเพลงที่ 68

		ด ฟ	ช ล	ด ร ด	ร ด	ชพร ฟ ด	ร ด
ฟฟฟ	ชชช ลลล	ฟ	ช ล	ล	ล ช ฟ		ล ช
ดดด		ด					

วรรคเพลงที่ 69

ร ด				ด	ด		
ล ช	ล ช ฟ	ฟ ช ล	ฟ	ล	ล ช	ฟ ฟ	
	ร	ล	ล ด ร				ร

วรรคเพลงที่ 71

วรรคเพลงที่ 70

วรรคเพลงที่ 72

_ ม ร ด	_ ด	ด	ด				
	_ ล	_ ล ช	_ ฟ ฟ		ฟ ฟ		ฟ ฟ
			ร		ร ร		_ ด _ ร

วรรคเพลงที่ 73

วรรคเพลงที่ 74

ฟฟ ฟ	ฟ _ ล						
ช	ล	ฟ	ฟ ฟ		ฟ ฟ		ฟ ฟ
ฟ		ร	_ ด _ ร		ร ร		_ ด _ ร

วรรคเพลงที่ 75

วรรคเพลงที่ 76

ฟฟ ฟ	ฟ _ ล			ด ด	ด ด	ด ด	ด ด
ช	ล	ฟ	ฟ ฟ	ล	ช	ฟ ช	
ฟ		ร	_ ด _ ร	ด	ร		ด ร

วรรคเพลงที่ 77

ดด) ด	ด) ด	ดด) ด	ด) ด	ดด) ด	ด) ด	ดด) ด	ด) ด
ฟ) ฐ	ล	ฟ		ล	ฐ	ฟ) ฐ	
	ร	ล	ด) ร	ด	ร		ด) ร

วรรคเพลงที่ 78

วรรคเพลงที่ 79

ดด) ด	ด) ด	ดด) ด	ด) ด	ดด) ด	ด) ด	ดด) ด	ด) ด
ฟ) ฐ	ล	ฟ		ฟ		ฟ	
	ร	ล	ด) ร	ร	ด) ร	ร	ด) ร

วรรคเพลงที่ 80

วรรคเพลงที่ 81

ดด) ด	ด) ด		ด			ด	ด
ฟ		ลชฟ) ฐล	ล) ฐฟ	---	---	ลลล) ล	ฐฟ) ฐ
ร	ด) ร						

วรรคเพลงที่ 82

วรรคเพลงที่ 83

	ฐ	---	รด)	ด) รด		ด	
---	ฐ		ล) ฐล	ล	---	ฟ) ฐล) ฐ	ล) ฐฟ) ฟ
							ร

วรรคเพลงที่ 84

วรรคเพลงที่ 85

							ด
---	---	ฐ) ฐ) ฐ) ล) ฐ	ฟ) ฟ) ฟ	ล) ฐ) ฟ) ฐ) ล	ฟ) ฟ	ฟ) ฟ) ฐ) ล	ล) ฐ) ฟ
			ร) ด้		ด) ด้) ร	ด	

วรรคเพลงที่ 86

วรรคเพลงที่ 87

		ด	ด	ฐ	---	รด)	ด) รด
---	---	ลลล) ล	ฐ) ฟ) ฐ	---		ล) ฐ) ล	ล

วรรคเพลงที่ 88



วรรคเพลงที่ 7

วรรคเพลงที่ 8

รด	ด			ฟ ร ด	ด ด	ด ร	ฟ ช ฟ ร ด
ล ช ฟ	ล ล ล ช	ล ช ฟ ช ฟ	ฟ ช	ล	ล ช ล ด	ฟ ช ล	
		ร	ด ร				

วรรคเพลงที่ 9

วรรคเพลงที่ 10

ฟ	ช ฟ	ด	ล ด	ด ร ด	ล ช ฟ	ช ฟ	ล
ล ด ร	ร	ด		ล ช ฟ	ช ฟ	ล	ล ช ฟ ช ฟ
				ร	ร	ร	ด ร

วรรคเพลงที่ 11

วรรคเพลงที่ 12

ด ด	ด ด	ด ด					
_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	ฟ	_____	ช ฟ	ฟ	__ ฟ
	ร	ร	_ ล ด ร		ร	ด ล	ล
							ด ร ด ร

วรรคเพลงที่ 13

วรรคเพลงที่ 14

ด ด	ด ด	ด ด				ด	
_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	ฟ	_____	ล ช ฟ	ช ล	ฟ ช
	ร	ร	_ ล ด ร			ร	ล ช ฟ
							ร

วรรคเพลงที่ 15

วรรคเพลงที่ 16

				ด			ด ร ฟ ร ด
ฟ	ฟ	ช ฟ	ฟ ช ฟ ช	_____	_____	ล ช ฟ	ช ล
_ ร _	ล ด ร	ร	ด ร				

วรรคเพลงที่ 17

วรรคเพลงที่ 18

รพร ด	ดรด	ด				ด	ดรด
ล	ลช	ล ลชฟ	ชลชฟ	ฟ	ชลชฟ	ล ลชฟ	ลช
			ร	ร ร ด ล	ร		

วรรคเพลงที่ 19

วรรคเพลงที่ 20

ด ด	ด ด	ด ด					
_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	_ _ _ ฟ	_ _ _ _	ชฟ ฟ	_ _ ฟ	
	ร	ร _	_ ล ด ร		ร ด ล	ล	ด ร ด ร

วรรคเพลงที่ 21

วรรคเพลงที่ 22

ด ด	ด ด	ด ด					
_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	ฟ	_ _ _ _	ชฟ ฟ	_ _ ฟ	
	ร	ร	_ ล ด ร		ร ด ล	ล	ด ร ด ร

วรรคเพลงที่ 23

วรรคเพลงที่ 24

ด ด	ด ด	ด ด			ด	ด ด	ด ด
_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	ฟ	ชฟ	ลลล ล	ร	
	ร	ร	_ ล ด ร	ร ด ล		ด	ด ล

วรรคเพลงที่ 25

วรรคเพลงที่ 26

		ช ช	ช ช			ฟ ฟ	ฟ ฟ
ลลล ล	ชฟ ฟช	ร	ด	ชชชชช		ด	ล
ร	ร	ช	ช	ด	มรด รฟ	ฟ	ฟ

วรรคเพลงที่ 27

วรรคเพลงที่ 28

ร	ด			ฟฟฟฟ	ฟ ฟ		ร ด
	ฟ ฟ	ชฟ ฟช	ล ช ฟ			ช ล ช ฟ	
_ ร _ _	ร _	ร	ร	ฟ	ร ฟ		_ ร _ ด

วรรคเพลงที่ 29

วรรคเพลงที่ 30

	ฟ		ฟ ฟ				ฟ ฟ
----	ล ด ร	-- ด ร	ด _ ด	_ ล ด ล	_ ล ด ร	-- ด ร	ด _ ด

วรรคเพลงที่ 31

วรรคเพลงที่ 32

						ด ร ด ด	ด _ ด
	ฟ		ฟ ฟ		ฟ	ล	_ ซิ _ ฟ
----	_ ล ด ร	-- ด ร	ด _ ด	_ ล ด ล	_ ล ด ร		

ลาวลอดค้าย

วรรคเพลงที่ 1

วรรคเพลงที่ 2

ร ร	-- ด	_ ร ฟ ร	-- ด	รรร ฟ ร	ด ร ฟ	ด	
	ล		ล		ล	ซล ฟ	_ ฟ _ ฟ
_ ร _							

วรรคเพลงที่ 3

วรรคเพลงที่ 4

ร ร	-- ด	_ ร ฟ ร	-- ด	รรร ฟ ร	ด ร ฟ	ด	
	ล		ล		ล	ซล ฟ	_ ฟ _ ฟ
_ ร _							



วรรคเพลงที่ 5

วรรคเพลงที่ 6

⤴		_ ฟ	___ ฟ	⤴		_ ล	__ ช ฟ
__ ลลล	_ ล ด ร	_ ด		__ ลลล	_ ด _ ร	_ ด	

วรรคเพลงที่ 7

วรรคเพลงที่ 8

						ด ร ด ด	ด ด
⤴		_ ฟ	_ ฟ _ ฟ	⤴		ล	_ ช _ ฟ
__ ลลล	_ ล ด ร	_ ด		__ ลลล	_ ล ด ร		

**ลาวแพนน้อย**

วรรคเพลงที่ 1

วรรคเพลงที่ 2

	_ ด		_ ด ด		ร ด	ฟ ช	ล ด
	_ ฟ	__ ฟชล	_ ฟ	ล ช ฟ	_ ฟ	ช ล	ฟ
----	_ ด		_ ด	ร	_ ด		ด

วรรคเพลงที่ 3

วรรคเพลงที่ 4

			ด		ร ด	ฟ ช	ล ด ร
	ฟ	__ ชล	ช ล ฟ	ล ช ฟ	ฟ	ช ล	
----	ด ร ด			ร	ด		ด

วรรคเพลงที่ 5

วรรคเพลงที่ 6

ฟ ร ด	ด ด	_ ร ด	ด	ด ร ด	ด	ฟ ร ด ด	ด
ล	ช ล	ล	_ ช _	ล	ช ล	ล	_ ช _
					ด		

วรรณคดีที่ 7

วรรณคดีที่ 8

ด ด	ฟ ร ด	ด ด	ด	ด			ด ด
	ล	_ ฟ _ ช	_ ช _	ฟชล ช	ลชฟ	ฟชฟ	
ด ด					ร	ร	ด ด

วรรณคดีที่ 9

วรรณคดีที่ 10

ฟ ร ด	ด ด	_ ร ด	ด	ด ร ด	ด	ฟ ร ด ด	ด
ล	ช ล	ล	_ ช _	ล	_ ช ล	ล	_ ช _
					ด		

วรรณคดีที่ 11

วรรณคดีที่ 12

ด ด	ฟ ร ด	ด ด	ด	ด			ด ด
	ล	_ ฟ _ ช	_ ช _	ฟชล ช	ลชฟ	ฟชฟ	
ด ด					ร	ร	ด ด

วรรณคดีที่ 13

วรรณคดีที่ 14

----	ฟ		ฟ ฟ		ฟ		ฟ ฟ
	ล ด ร	ด ร ด ร	_ ด _ ด	_ ล ด ล	_ ล ด ร	_ ด ร	ด _ ด

วรรณคดีที่ 15

วรรณคดีที่ 16

						ด ร ด ด	ด ด
----	ฟ		ฟ ฟ			ล	_ ช _ ฟ
	ล ด ร	ด ร ด ร	ด _ ด	_ ล ด ล	_ ล ด ร		

## ชุดลวแพน

วรรคเพลงที่ 1

วรรคเพลงที่ 2

							ด
◡		ฟ	ฟ ฟ	ฟ	ฟ	ฟ ฟ	ฟ ฟช
_ _ ลลล	_ ล ด ร	ด ร ร	_ ด _ ด	_ _ _ ด	_ _ _ ด	_ ร _ ร	ร

วรรคเพลงที่ 3

วรรคเพลงที่ 4

ด	ด	ด _ ด	ด	_ _ _ ด			ด
_ _ _ ช	_ _ _ ช	_ ช _ ช	_ _ _ ช		_ _ ช ล	_ _ ช ล	ล ช ฟ

วรรคเพลงที่ 5

วรรคเพลงที่ 6

							ด
_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	_ ฟ	ฟ	_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	_ ฟ ช ล	ช ล ฟ ช
	ร	ร ด	ล ด ร		ร	ร	

วรรคเพลงที่ 7

วรรคเพลงที่ 8

ร	ด	_ ด	ด	_ ด _ ด	_ ฟ _ ร	_ _ ด ร	ฟ ร ด
_ _ _ ช	_ _ _ ช	_ _ _ ล	_ _ _ ช				ล
				ด			

วรรคเพลงที่ 9

วรรคเพลงที่ 10

_ _ ช ล	ช ล ฟ ช	_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	_ ฟ	ฟ	_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ
			ร	ร ด	ล ด ร		ร

วรรณเพลงที่ 11

วรรณเพลงที่ 12

		ร					
_ ฟ ช ฟ			ฟ ฟ	_ ฟ ช ฟ			ฟ ฟ
ร	_ ล ด ร	_ ร ร	ด ร		_ ล ด ร	_ ร _ ร	ด ร

วรรณเพลงที่ 13

วรรณเพลงที่ 14

					ด		
_ ฟ ช ฟ		ฟ	ล _ _ _	_ ฟ			
	_ ล ด ร	_ ร ด ล	ล ด ร	ด ร ร	_ ด ด	_ ล ด ด	ด ร ด ด

วรรณเพลงที่ 15

วรรณเพลงที่ 16

ด ด	ร _ ฟ	ด ด	ด ด	ด ด	ด ด	_ _ _ ด	
	_ ฟ ช	ช	ล ช	ช	ล ช		_ _ ช ล
ด ร		ด		ด			

วรรณเพลงที่ 17

วรรณเพลงที่ 18

	ด _ _						
_ _ ช ล	ล ช ฟ	_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	_ ฟ	ฟ	_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ
			ร	ร ด	ล ด ร		ร

วรรณเพลงที่ 19

วรรณเพลงที่ 20

	ด	ร	ด	ด	ด	_ ด _ ด	_ ฟ _ ร
_ ฟ ช ล	ช ล ฟ ช	_ _ _ ช	_ _ _ ช	_ _ _ ล	_ _ _ ช		
ร						ด	

วรรณเพลงที่ 21

วรรณเพลงที่ 22

_ _ ด ร	ฟ ร ด						
	ล	_ _ ช ล	ช ล ฟ ช	_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	_ ฟ	ฟ
					ร	ร ด	ล ด ร

วรรคเพลงที่ 23

วรรคเพลงที่ 24

				ร			
_ พ ซ ล	ซ พ พ	_ พ ซ พ			พ พ	_ พ ซ พ	
	ร	ร	_ ล ด ร	_ ร ร	ด ร		_ ล ด ร

วรรคเพลงที่ 25

วรรคเพลงที่ 26

							ด
	พ พ	_ พ ซ พ		พ	ล	พ	
_ ร _ ร	ด ร		_ ล ด ร	ร ด ล	_ ล ด ร	ด ร ร	_ ด ด

วรรคเพลงที่ 27

วรรคเพลงที่ 28

----	----	ล ซ พ ร	ด		_ ด	ด	ด
			ล	----	_ ซ	---- ซ	---- ล
			ล _				

วรรคเพลงที่ 29

วรรคเพลงที่ 30

_ _ ร ด		_ ด	ร ด พ ร	----	พ ร ด _		ด ร
ล	ซ พ ซ ล				_ ล	ซ พ ซ ล	
		_ ด					_ ด _ ร

วรรคเพลงที่ 31

วรรคเพลงที่ 32

_ ร	_ ด _ ร	ด ร พ ร	_ ด				
_ ล				----	----	ล ซ พ	ล
			_ ด			ร	ด ล _

วรรคเพลงที่ 33

วรรคเพลงที่ 34

	_ ด		ด	_ _ ร ด		_ ด	ร ด พ ร
----	_ ซ	---- ซ	---- ล	ล	ซ พ ซ ล		
	ด					_ ด	

วรรคเพลงที่ 35

_____	ฟ ร ด _		ด ร	_ ร	_ ด _ ร	ด ร ฟ ร	_ ด
	ล	ช ฟ ช ล		_ ล			
			_ ด _ ร				_ ด

วรรคเพลงที่ 36

วรรคเพลงที่ 37

วรรคเพลงที่ 38

__ ฟ ร	ด ร ฟ	ด	ด ร ฟ ด	__ ฟ ร	ด ร ฟ	ด	ด ร ฟ ด
	ล	ล ช ล			ล	ล ช ล	

วรรคเพลงที่ 39

วรรคเพลงที่ 40

_ ด ด ด	_ ด	_ ด ด ด	ด	__ ช ม	ร ด ร ม	ร ด ช ม	ร ด ร ด
	_ ล ช		_ ล ช				
ด	_ ด	ด	ด				

วรรคเพลงที่ 41

วรรคเพลงที่ 42

				ด ร	ม ร ด ร	ม ช ม ล	ม ช ม ร
__ ช		ช		ช ล			
ม	ร ด ร ม	ร ด ม	ร ด ร ด				

วรรคเพลงที่ 43

วรรคเพลงที่ 44

ม ร ด	ด ร	ม ร ด	ร ด	ด ร	ม ร ด ร	ม ช ม ล	ม ช ม ร
ล	ช ล	ล	ล ช	ช ล			

วรรคเพลงที่ 45

วรรคเพลงที่ 46

ม ร ด	ด ร	ม ร ด	ร ด	__ ด	__ ด		ด
ล	ช ล	ล	ล ช	ล	ช	ช ล	ช ล ช
						_ ม	

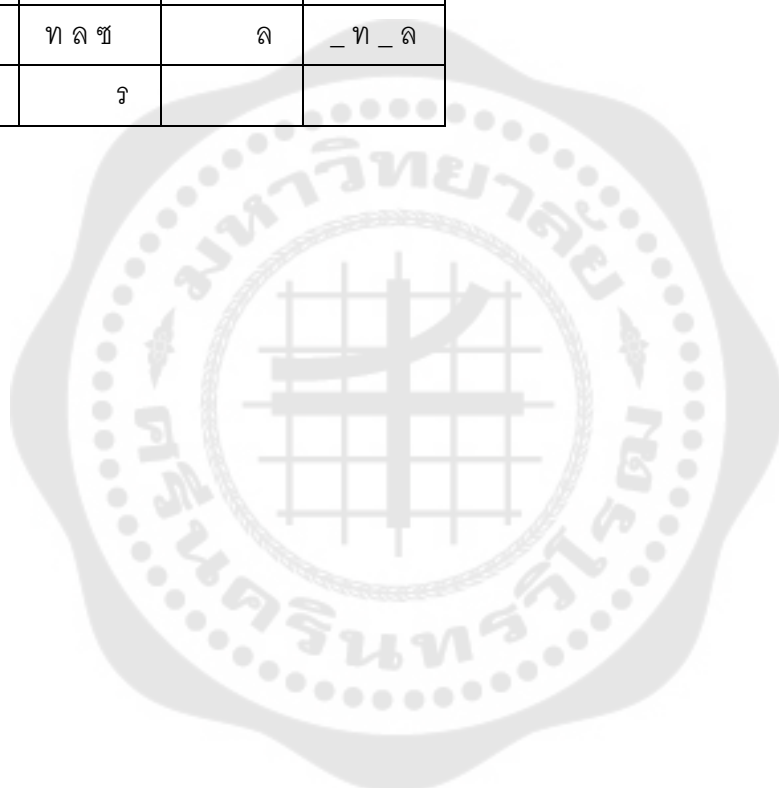
วรรคเพลงที่ 47

วรรคเพลงที่ 48

__ ด	__ ด		ด	ร ร	ม	ช	ล
ล	ช	ช ล	ช ล ช				
		_ ม		_ ร _ ร	___ ม	___ ท	___ ล

วรรคเพลงที่ 49

ร	ร	_ ม _ ฟ	ช
ชลท ล	ท ล ช	ล	_ ท _ ล
	ร		



โน้ตเพลงเดี่ยวลาวแพน ทางมูลนิธิการวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปะบรรเลง) โดย  
อาจารย์รัฐนิน อัครสินธุ์โชติ

เกริ่น

วรรคเพลงที่ 1

----	___ฟ	-----	___ด	___ว	_ด		
					_ล	_ซ_ล	_ฟ_ซ

วรรคเพลงที่ 2

_ฟ		ฟ					_ฟ
_ว	ด ว ล _	___ด	-----	___ว	___ว	___ด	_ว

วรรคเพลงที่ 3

	_ด		_ด		ด	-----	___ด
_ซ_ฟ	ลซ_ล	-----	___ล	-----	___ซ		

วรรคเพลงที่ 4

	_ด		ด	_ด_	ด	_ด_	_ด_
-----	___ล	-----	___ซ	___ล	___ซ	___ล	_ซ_ล

_ด_	___ด_	ด_ด_	ด_ด_	ด_ด_	ด_		
_ซ_ล	_ซ_ล	_ซ_ล	_ซ_ล	_ซ_ล	_ซ_ล	-----	___ฟ

-----	___ด	-----	___ฟ	-----	-----	-----	-----



ลาวแพนใหญ่

วรรคเพลงที่ 1

วรรคเพลงที่ 2

			ด	__ ริด		ด ร ช	_ ฟ _ ช
_____	___ ล	___ ช	ลชฟ ช ล	ล	ลชฟ ฟชล		
	ล	ร				ด	

วรรคเพลงที่ 3

วรรคเพลงที่ 4

_____	___ ร	รฟฟ ด ร	_ ด _ ด	ด ด	ด		ด
			ล	ล ช ล	_ ช _ ฟ	ชฟ	ล
						ร ด	_

วรรคเพลงที่ 5

วรรคเพลงที่ 6

		ฟลช ฟ ร	_ ด _ ด	__ ริด		ด	
_____	___ ฟ		ล	ล	ลชฟ ช ล	_	ล
	ร				ล	_ ด	ร

วรรคเพลงที่ 7

วรรคเพลงที่ 8

			ด		ด ด _ ด	ด	
_____	___ ฟ	ล ล	ฟ	_ ฟ _	ล ช	ชฟ	ล
	ร	ร ด ล	ล	ด	ด ร	ร ด	_

วรรคเพลงที่ 9

วรรคเพลงที่ 10

			ด ร ด	___ ฟ	___ ล	__ ลชฟ	ร ฟ ด ร
_____	___ ฟ	ล ล ล ช ล					
	ร						

วรรคเพลงที่ 11

วรรคเพลงที่ 12

_____	ชฟร ด ด	ด	ด		ด	ด	ด
	ล	_ ล ช ฟ	ฟ ช ล	ฟ ฟ	ฟ ฟ	ล	_ ล ช ฟ
			ด	_ ล ด ร	ร ด		ด

วรรคเพลงที่ 13

ด	ด				ชพร ด	ลชฟ ชพร	ดรพรด
_ ฟ ฟ ช	ล ช ฟ ฟ	ฟ ช ล	ฟ	----	ล		ล
ร	ร	ล	_ ล ด ร				

วรรคเพลงที่ 14

วรรคเพลงที่ 15

ด ช	พรด ล	รด					
ฟชล	ล ล	ลชฟ	ฟชล	ชฟ ฟช	ลชฟ	ฟชล	ฟ
			ด	ร	ร	ล	_ ล ด ร

วรรคเพลงที่ 16

วรรคเพลงที่ 17

----	รด			ดรด			รด ด ร
	ล ช ช	-- ช	ช	_ ล ล	ชลช	ลช	ล
	ม	ร	มรด ร ม		_ ม ม	ม มรด	

วรรคเพลงที่ 18

วรรคเพลงที่ 19

ฟ ร ด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด
ล	ช ฟ	ล ช	ฟ	ฟ		ช	ฟ
			ร	ล	ด ร	ด	ร

วรรคเพลงที่ 20

วรรคเพลงที่ 21

ฟ ร ด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด	ดดด ดดด
ล	ช ฟ	ล ช	ฟ	ฟ		ช	ฟ
			ร	ล	ด ร	ด	ร

วรรคเพลงที่ 22

วรรคเพลงที่ 23

				รด			
	ฟ	-- ฟ ช	ฟ ฟ	ลชฟ	ฟ ฟ	-- ฟช	ฟ ช
----	รดล ด ร		_ ร ด ร		ร ด ร		ร ด

วรรคเพลงที่ 24

วรรคเพลงที่ 25

					ฟ ด ร	-- ฟช	ฟ ร ด ร
---- ฟ	ฟ	-- ฟช	ฟ	ลลล ช ล	ล		
ร	รดล ด ร		_ ร ด ร				

วรรคเพลงที่ 26

วรรณเพลงที่ 27

ด ด	ด ด	ด ร	ฟ ด ร	__ ฟ ช	ฟ ล ช ล	ลลช ฟ ร	ฟ ด ร
_ ล ช	_ ล ช	_ ล	ล				ล

วรรณเพลงที่ 28

วรรณเพลงที่ 29

ด ด	ด ด	ด ร	ฟ ด ร	_ ฟ ช ล	ด		
_ ล ช	_ ล ช	_ ล	ล		ล ล ชลช	ฟชฟ	ฟ ฟ
						ร	ล ด ร

วรรณเพลงที่ 30

วรรณเพลงที่ 31

							ด ด
ฟ	_ ฟ		ฟ ฟ	_ _ ชฟ	ฟ	_ _ ฟช	ล ฟ _ ช
_ ล ด ร	_ ล ด ร	_ ล ด ร	ล ด ร	ร	ด ล ด ร		

วรรณเพลงที่ 32

วรรณเพลงที่ 33

							ด ด
_ _ _ _	ฟ ฟ	_ _ ฟช	ล ช ฟช	_ _ ลช	ฟชลฟ	_ _ ฟช	ล ฟ _ ช
	ล ด ร				ร		

วรรณเพลงที่ 34

วรรณเพลงที่ 35

			ด	ด ด	ด _		
_ _ _ _	ฟ ฟ	_ _ ฟช	ล ฟ _ ช	ชชลช	ฟชลฟ	_ _ ฟช	ล ฟ _ ช
	ล ด ร	_ ร			ร		

วรรณเพลงที่ 36

วรรณเพลงที่ 37

			ด	ด	ด ร ด ร	ชฟร ด ร	ฟชฟช
	ฟ	ฟ	ฟชฟช	_ ล ล			
_ ล ด ล	ด ร ด ร	_ ร ร					

วรรณเพลงที่ 38

วรรณเพลงที่ 39

	ฟชฟช	ลลช ล _	ฟชฟช		ฟชฟช	ลลช ล _	ฟชฟช
_ _ ด ร		ร		_ _ ด ร		ร	

วรรณเพลงที่ 40

วรรคเพลงที่ 41

วรรคเพลงที่ 42

				ด ี ี ี	ด ี ี		ด ี ี
ช พ	พ ช	ช พ	พ ช	ล ี ี	_ ช _ พ	_ _ _ ช	ล ช พ ล ี ี
ร	ร	ร	ร				

วรรคเพลงที่ 43

วรรคเพลงที่ 44

				_ _ ี ี	ด		
	พ	พ	พ ช พ ล	ล	ช ี ี	ช พ	พ ช พ พ
_ _ _ _	_ ี ี ี ี	_ ี ี ี			ร	ร ี ี ี	

วรรคเพลงที่ 45

วรรคเพลงที่ 46

	ล ช พ ี ี	_ ี ี ี ี	พ ช พ ล	_ _ ี ี	_ ี ี		
_ _ _ ี ี				ล	ช ี ี	ช พ	พ ช พ พ
					ร	ร ี ี ี	

วรรคเพลงที่ 47

วรรคเพลงที่ 48

_ ี ี	_ ี ี	พ	พ ช พ พ	_ ี ี	พ	ช พ	พ ช พ พ
_ ี ี	ด ี ี ี ี	_ ี ี ี ี		_ ี ี	ด ี ี ี ี	ร ี ี ี	

วรรคเพลงที่ 49

วรรคเพลงที่ 50

		ร ี ี ี ี				ร ี ี ี ี	
_ ี ี	พ ช พ ล	ล	พ ช พ พ	_ ี ี	พ ช พ ล	ล	พ ช พ ล
_ ี ี		ร		_ ี ี		ร	

วรรคเพลงที่ 51

วรรคเพลงที่ 52

			ด ี ี	_ _ _ _	ร ี ี ี ี		ร ี ี ี ี
พ ช พ ล	พ ช พ ล	พ ช พ ล	_ พ _ ช		ล ช พ	พ พ พ ช พ	ล

วรรคเพลงที่ 53

วรรคเพลงที่ 54

_ _ _ _	_ ี ี ี ี	_ ี ี ี ี	_ ี ี ี ี	_ _ _ _	_ ี ี ี ี	_ ี ี ี ี	_ ี ี ี ี

วรรณเพลงที่ 55

วรรณเพลงที่ 56

_____	_ด ร ฟ	___ ฟ	___ ร	_____	_ล ช ฟ	___ ฟ	___ ร

วรรณเพลงที่ 57

วรรณเพลงที่ 58

_ด ร ฟ	_ฟ _ร	_ล ช ฟ	_ฟ _ร	_ด ร ฟ	_ฟ _ร	_ล ช ฟ	_ฟ _ร

วรรณเพลงที่ 59

วรรณเพลงที่ 60

ฟ ฟ	ฟ ฟ	ฟ ฟ	ฟ ฟ	ด ร ด ด	ด _ด		ล
_ด _ร	_ด _ร	_ด _ร	_ด _ร	ล	_ช _ฟ	___ ช	ลชฟ ชล

วรรณเพลงที่ 61

วรรณเพลงที่ 62

_____	___ ด	_____	___ ล	ลชฟ ชล	ช ฟ ชล		
				ลชฟ ชล	ช ฟ ชล		

วรรณเพลงที่ 63

วรรณเพลงที่ 64

ด ร ด	ร ด			ด ด ด ฟ ฟ ฟ	ช ช ช ล ล ล	ด ฟ	ช ล
ล	ล ช ฟ	ฟ ฟ ฟ	ช ช ช ล ล ล			ฟ	ช ล
		ด ด ด				ด	

วรรณเพลงที่ 65

วรรณเพลงที่ 66

ด ร ด	ร ด	ช ฟ ร ฟ ด	ร ด	ร ด ด			
ล	ล ช ฟ		ล ช	ล ช	ล ช ฟ	ฟ ช ล	ฟ
					ร	ล	_ล ด ร

วรรณเพลงที่ 67

วรรณเพลงที่ 68

___ ด	_ด _ด			ด ร ม ร ด	_ด _ด		
	ล	_ล _ช	_ฟ		ล	_ล _ช	_ฟ ฟ
			_ร				_ร

วรรณเพลงที่ 69

_____	_ พ _ ร	_____	_ ด _ ร	_ พ _ ฐ	_ ล _	_ ร _	_ ด _ ร
	พ			พ ฐ	ล	ร	
	ร		ด ร				ด ร

วรรณเพลงที่ 70

วรรณเพลงที่ 71

_____	_ พ _ ร	_____	_ ด _ ร	_ พ _ ฐ	_ ล _	_ ร _	_ ด _ ร
	พ			พ ฐ	ล	ร	
	ร		ด ร				ด ร

วรรณเพลงที่ 72

วรรณเพลงที่ 73

_ ด							
_ ล	_ ฐ _ พ	_ พ _ ฐ	พ	_ พ _ ฐ	_ ล _ พ	_ พ	พ
	_ ร		_ ด _ ร		_ ร	_ ล	_ ด _ ร

วรรณเพลงที่ 74

วรรณเพลงที่ 75

_ ด							
_ ล	_ ฐ _ พ	_ พ _ ฐ	พ	_ พ _ ฐ	_ ล _ พ	_ พ	พ
	_ ร		_ ด _ ร		_ ร	_ ล	_ ด _ ร

วรรณเพลงที่ 76

วรรณเพลงที่ 77

							ด
_ พ	พ	_ พ	พ	_ พ	พ	ล พ ฐ ล	ล พ ฐ
_ ร	_ ด _ ร	_ ร	_ ด _ ร	_ ร	_ ด _ ร		

วรรณเพลงที่ 78

วรรณเพลงที่ 79

		ด				รด	ด ร ด
_____	_____	ลลล ล	ฐ พ _ ฐ	_____	_____	ล ฐ ล	ล

วรรณเพลงที่ 80

วรรณเพลงที่ 81

		ด					
_____	_____	พ ฐ ล ฐ	ล ฐ พ พ	_____	_____	ฐ ฐ ฐ ล ฐ	พ พ
			ร				ร _ ด

วรรณเพลงที่ 82

วรรคเพลงที่ 83

วรรคเพลงที่ 84

		ลชฟ ช ล	ด			ด	
		ลชฟ ช ล	ล ช ฟ	-----	-----	ลลล ล	ช ฟ _ ช
__ ลลล	_ ด _ ร						

วรรคเพลงที่ 85

วรรคเพลงที่ 86

		รด	ด ร ด	___ ด	-----	ด	
-----	-----	ล ช ล	ล			ฟชล ช	ล ช ฟ ฟ
							ร

วรรคเพลงที่ 87

วรรคเพลงที่ 88

		ชชช ล ช	ฟ ร _ ด		_ ด _ ร		ด
-----	-----			ลชฟ ช ล		ฟชล	ล ช ฟ
					ด ร	_ ด	

ลาวสมเด็จ

วรรคเพลงที่ 1

วรรคเพลงที่ 2

			ด	รด ด	ร ชลชฟร	ชฟร ด	รด
___ ล	ล ล ล	ลชฟ ช	ล	ล		ล	ล ช ฟ
ล	ล ล	ล	ด ร	ด			

วรรคเพลงที่ 3

วรรคเพลงที่ 4

					ด	ด ร	ฟ ชฟร ด
ลชฟ ชฟ	ฟ ช	ล ด ดรด	ล ช ฟ	ชฟ	ช ล ด	ฟชล	
ร	ด ร		ร	ร ด ล			

วรรคเพลงที่ 5

วรรคเพลงที่ 6

			ด	ด ร ด	รด		
ฟ	ชฟ ฟ ช	ชลช ล	ฟ ช	ล	ล ช ฟ	ฟชฟชล ช	ชลชลล ด
ล ด ร	ร	ร	ร				

วรรคเพลงที่ 7

รด	ด			ฟ ร ด	ด ด	ด	ฟชฟ ร ด
ล ชฟ	ล ล ช	ลชฟ ชฟ	ฟ ช	ล	ล ช ล	ฟชล	
	ร	ร	ด ร				

วรรคเพลงที่ 8

วรรคเพลงที่ 9

ฟ	ชฟ	ด	ล ด ร ด	ล ช ฟ	ชฟ	ล	ลชฟ ชฟ
ล ด ร	ร ด			ร	ร ร ด ล	ล ด ร	ร

วรรคเพลงที่ 10

วรรคเพลงที่ 11

ด	ด	ด	ด				
_ ฟ ช ล	ช ฟ	ฟ	ฟ	ฟ	_____	ฟ	ฟ
	ร	ร	_ ล ด ร			ร	ด ล

วรรคเพลงที่ 12

วรรคเพลงที่ 13

ด	ด	ด	ด				
_ ฟ ช ล	ช ฟ	ฟ	ฟ	ฟ	_____	ฟ	ฟ
	ร	ร	_ ล ด ร			ร	ด ล

วรรคเพลงที่ 14

วรรคเพลงที่ 15

ด	ด	ด	ด				
_ ฟ ช ล	ช ฟ	ฟ	ฟ	ฟ	_____	ลชฟ ชล	ฟ ช
	ร	ร	_ ล ด ร			ร	ร

วรรคเพลงที่ 16

วรรคเพลงที่ 17

ร							ด ร ฟ ด
	ฟ	ชฟ	ฟ ช ฟ ช	_____ ล	_____	ลชฟ ชล	
_ ร _	ล ด ร	ร ด ร					

วรรคเพลงที่ 18

วรรคเพลงที่ 19

รฟร ด	ดรด	ด				ด	ดรด
ล	ล ช	ล ล ช ฟ	ชลช ฟ	ฟ	ชลช ฟ	ล ล ช ฟ	ล ช
			ร	ร ร ด ล	ร		

วรรคเพลงที่ 20



วรรคเพลงที่ 21

ด ด	ด ด	ด ด					
_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	ฟ	-----	ฟ ฟ	__ ฟ	
	ร	ร	_ ล ด ร		ร ด ล	ล	ด ร ด ร

วรรคเพลงที่ 22

วรรคเพลงที่ 23

ด ด	ด ด	ด ด					
_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	ฟ	-----	ช ฟ	ล ฟ	
	ร	ร	_ ล ด ร		ร ร ด ล	ล ล	ด ร ด ร

วรรคเพลงที่ 24

วรรคเพลงที่ 25

ด ด	ด ด	ด ด			ด	ด ด	ด ด
_ ฟ ช ล	ช ฟ ฟ	ฟ ช ฟ	ฟ	ช ฟ	ล ล ล ล	ร	ด ล
	ร	ร	_ ล ด ร	ร ด ล		ด	

วรรคเพลงที่ 26

วรรคเพลงที่ 27

		ช ช	ช ช			ฟ ฟ	ฟ ฟ
ล ล ล ล	ช ฟ ฟ ช	ร	ด	ช ช ช ช	ล	ด	ล
ร	ร	ช	ช	ด	ม ร ด ฟ	ฟ	ฟ

วรรคเพลงที่ 28

วรรคเพลงที่ 29

ฟ	ฟ			ฟ			
_ ร	ฟ ร __			ฟ ฟ			
_ ฟ	_ ฟ	ช ฟ ฟ ช	ล ช ฟ	ฟ ฟ ฟ	_ ฟ _ ฟ	ฟ ช ล ช ฟ	_ ฟ _ ฟ
		ร	ร		ร		ร ด

วรรคเพลงที่ 30

วรรคเพลงที่ 31

			ด				ด
	ฟ ฟ		ฟ		ฟ		ฟ
-----	ล ด ร	__ ด ร	ด _ ด	_ ล ด ล	_ ล ด ร	__ ด ร	ด _ ด

วรรคเพลงที่ 32

วรรคเพลงที่ 33

			ด			ด ร ด	
	ฟ ฟ		ฟ		ฟ	ล	_ ช _ ฟ
-----	_ ล ด ร	__ ด ร	ด _ ด	_ ล ด ล	_ ล ด ร		

วรรคเพลงที่ 34

**ลาวลดค่าย**

วรรคเพลงที่ 1

วรรคเพลงที่ 2

___ ร	_ ร ด ด	_ ร ฟ ร	_ ร ด ด	_ ร ฟ ร	ด ร ฟ	ด	
	ล		ล		ล	ช ล ฟ	_ ฟ _ ฟ
ร							

วรรคเพลงที่ 3

วรรคเพลงที่ 4

___ ร	_ ร ด ด	_ ร ฟ ร	_ ร ด ด	_ ร ฟ ร	ด ร ฟ	ด	
	ล		___ ล		ล	ช ล ฟ	_ ฟ _ ฟ
ร							

วรรคเพลงที่ 5

วรรคเพลงที่ 6

		_ ฟ	___ ฟ			_ ฟ	_____
___ ร ด ล	_ ด _ ร	_ ด		___ ร ด ล	_ ด _ ร	_ ด	

วรรคเพลงที่ 7

วรรคเพลงที่ 8

___ ร ด	_ ด _ ร	_ ด _ ฟ	___ ฟ	___ ร ด	_ ด _ ร	ช ฟ ร ด	
ล				ล		ล	_ ช _ ฟ

**ลาวแพนน้อย**

วรรคเพลงที่ 1

วรรคเพลงที่ 2

			_ ด				_ ด
	_ ฟ	___ ฟ ช ล	_ ฟ	___ ช ฟ	_ ฟ	___ ฟ ช ล	_ ฟ
_____	_ ด			ร	_ ด		

วรรคเพลงที่ 3

วรรคเพลงที่ 4

			_ ด				ด ร
	ฟ	___ ฟ ช ล	_ ฟ	___ ช ฟ	_ ฟ	ล ช ฟ ช ล	ช ล
_____	ด ร ด			ร	_ ด		

วรรคเพลงที่ 5

ช้พร ด	ด	ด ร ด	_ ด _ _	ช้พร ด	ด	ด ร ด	_ ด _ _
ล	ช้ ล	ล	ช้	ล	ช้ ล	ล	ช้
	ด				ด		

วรรคเพลงที่ 6

วรรคเพลงที่ 7

ด ด	พ ร ด ด	ด ด	ด	ด			ด ด
	ล	_ พ _ ช้	_ ช้ _ _	พช้ล ช้	ลช้พ	พช้พ	
ด ด ด					ร	ร	ด ด ด

วรรคเพลงที่ 8

วรรคเพลงที่ 9

ช้พร ด	ด	ด ร ด	_ ด _ _	ช้พร ด	ด	ด ร ด	_ ด _ _
ล	ช้ ล	ล	ช้	ล	ช้ ล	ล	ช้
	ด				ด		

วรรคเพลงที่ 10

วรรคเพลงที่ 11

ด ด	พ ร ด ด	ด ด	ด	ด			ด ด
	ล	_ พ _ ช้	_ ช้ _ _	พช้ล ช้	ลช้พ	พช้พ	
ด ด ด					ร	ร	ด ด ด

วรรคเพลงที่ 12

วรรคเพลงที่ 13

_____	พ พ		พ พ		พ		พ พ
	ล ด ร	_ _ ด ร	_ ด _ ด	_ ล ด ล	_ ล ด ร	_ _ ด ร	ด _ ด

วรรคเพลงที่ 14

วรรคเพลงที่ 15

							ด
_____	พ พ		พ พ			ลช้พ ช้ ล	ล ช้ พ
	ล ด ร	_ _ ด ร	ด _ ด	_ _ ร ด ล	_ ด _ ร		

วรรคเพลงที่ 16

## ขั้วมลาวแพน

วรรคเพลงที่ 1

วรรคเพลงที่ 2

							ด
		ฟ ช ฟ	ฟ ฟ	___ ฟ	___ ฟ	ฟ	__ ฟช
__ ลลล	_ ด _ ร	ร	_ ด _ ด	ด	ด	__ ร ร	

วรรคเพลงที่ 3

วรรคเพลงที่ 4

___ ด	___ ด	_ ด _ ด	_ ด _ ด	___ ด	ด		ด
ช	ช	ช ช	ช ช		__ ช ล	__ ช ล	ล ช ฟ

วรรคเพลงที่ 5

วรรคเพลงที่ 6

	ด						ด
ลชฟ ช ล	_ ล ช ฟ	ลชฟ		ลชฟ ช ล	ช ฟ	ช ล	ช ล ฟ ช
		ร ด	ล ด ร ฟ		ร ฟ	ร ฟ	

วรรคเพลงที่ 7

วรรคเพลงที่ 8

___ ด	___ ด	_ ด _ ด	_ ด _ ด	___ ด	ฟ	__ ด ร	ฟ ร ด ด
ช	ช	ช ช	ช ช				ล

วรรคเพลงที่ 9

วรรคเพลงที่ 10

	ด	ด	___ ด	___ ด		ด	
__ ช ล	ช _ ช	ช	ช	ลชฟ ช ล	ล ช ฟ	ลชฟ	ฟ
						ร ด	ล ด ร

วรรคเพลงที่ 11

วรรคเพลงที่ 12

	ด						
ลชฟ ช ล	ล ช ฟ	ช	ช ฟ	_____	ฟ ฟ	__ ช ฟ	ช ฟ
		ร ฟ ฟ	ล ด ร		ด ร		ล ด ร

วรรคเพลงที่ 13

วรรคเพลงที่ 14

_____	ฟ ฟ	__ซ ฟ	ซ	ซฟ	ล	ฟ ฟ	ฟ ฟ
	ด ร		ล ด ร	ร รดล	ล ด ร	ด ร	ด _ด

วรรคเพลงที่ 15

วรรคเพลงที่ 16

			ด	_____ด	_____ด	_ด_ด	_ด_ด
_____ฟ	_____ฟ	ฟ	__ฟซ	ซ	ซ	ซ ซ	ซ ซ
ด	ด	__ร ร					

วรรคเพลงที่ 17

วรรคเพลงที่ 18

_____ด	ด		ด		ด_____		
	__ซล	__ซล	ลซฟ	ลซฟซล	ลซฟ	ลซฟ	
						ร ด	ล ด ร ฟ

วรรคเพลงที่ 19

วรรคเพลงที่ 20

			_____ด	_____ด	_____ด	_ด_ด	_ด_ด
ลซฟซล	ซฟ	ซล	ซลฟซ	ซ	ซ	ซ ซ	ซ ซ
	รฟ	รฟ					

วรรคเพลงที่ 21

วรรคเพลงที่ 22

_____ด	__ฟร	__ด ร	ฟ ร ด ด		ด_ด	_____ด	_____ด
			ล	__ซล	ซ_ซ	ซ	ซ

วรรคเพลงที่ 23

วรรคเพลงที่ 24

	ด				ด		
ลซฟซล	ลซฟ	ลซฟ	ฟ	ลซฟซล	ลซฟ	ซ	ซ ฟ
		ร ด	ล ด ร			ร ฟ ฟ	ล ด ร

วรรคเพลงที่ 25

วรรคเพลงที่ 26

_____	ฟ ฟ	__ซฟ	ซ ฟ	_____	ฟ ฟ	__ซฟ	ซ
	ด ร		ล ด ร		ด ร		ล ด ร

วรรคเพลงที่ 27

วรรคเพลงที่ 28

						ร	_ด
ชฟ	ล	ฟ ฟ	ฟ ฟ	----	----	ฟชฟ	_ล
ร รดล	ล ด ร	ด ร	ด _ด			ร	ด ล

วรรคเพลงที่ 29

วรรคเพลงที่ 30

	ด	ด	ด	__รด	ด	__ดด	ร ด ฟ ร
----	__ช	__ช	__ล	ล	ชฟชล		
						ด	

วรรคเพลงที่ 31

วรรคเพลงที่ 32

----	ชฟร ด		_ด _ร	_ร	_ด _ร		
	ล	ชฟชล		_ล		ฟชฟฟ	ฟ
		ล	ด ร	ล ร	ด ร	ร	_ด _ด

วรรคเพลงที่ 33

วรรคเพลงที่ 34

		ร	_ด		ด	__ด	ด
----	----	ฟชฟ	__ล	----	__ช	__ช	__ล
		ร	ด ล				

วรรคเพลงที่ 35

วรรคเพลงที่ 36

__รด	ด	__ดด	ร ด ฟ ร	----	ฟฟฟฟ	ฟฟฟฟ	ด ร
ล	ชฟชล				ล	ล	_ล
		ด					

วรรคเพลงที่ 37

วรรคเพลงที่ 38

	ร ด		ด ด	__ฟร	ด ร ฟ ด		ด ร ฟ ด
ลล	ล		ฟชฟ		ล	__ชล	
ล ร	ด ร		ร	_ด ด			

วรรคเพลงที่ 39

วรรคเพลงที่ 40

__ชฟร	ด ร ฟ	รด	ด ร ฟ ด	ด			
	ล	ลชล			_ชล ด	_ด ร ด	_ชล ด
				_ด ด			

ฟ

วรรคเพลงที่ 41

ด				__ซม	รดรม	__ซม	รดรด
	_ซลล	_ดรด	_ซลล				
_ด	ด						

วรรคเพลงที่ 42

วรรคเพลงที่ 43

				ด	มรด	มซม	มซม
__ลซ		ซ		ซล			
ม	รดรม	มรด	ม	รดรด			

วรรคเพลงที่ 44

วรรคเพลงที่ 45

มรด	ด	มรด	ด	ด	มรด	มซม	มซม
ล	ซล	ล	ซล	ซล			

วรรคเพลงที่ 46

วรรคเพลงที่ 47

มรด	ด	มรด	ด	ด	ด		ด
ล	ซล	ล	ซล	ซล	ซล	ลซล	ซล
						ม	

วรรคเพลงที่ 48

วรรคเพลงที่ 49

__รด	ด		ด	_ร	___ม	___ด	
ล	ซล	ลซล	ซล			ซ	___ล
		ม		_ร	ม		

วรรคเพลงที่ 50

วรรคเพลงที่ 51

ร	ร	มฟ	ซล
ซลท	ทลซ	_ม_ฟ	_ซ_ล
	ร		

## ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	รมณีย์ เรือนช้าง
วัน เดือน ปี เกิด	4 กันยายน 2539
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2561 การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	26/184 ถนนลาดปลาเค้า เขตลาดพร้าว แขวงลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10230

